

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2020/21:MJU10

Djurskydd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om djurskydd från allmänna motionstiden 2020/21. Yrkandena rör bl.a. handel med djur, transport av djur, slakt, avel, smittskydd, produktion och försäljning av päls, djurförsök, veterinärer samt djursjukvård. Utskottet hänvisar framför allt till pågående arbete och gällande regler.

I betänkandet finns 21 reservationer (M, SD, C, V, KD, L), en motivreservation (L) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 180 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Utgångspunkter för djurskyddsfrågor.....	7
Utskottets överväganden.....	9
Handel med djur	9
Transport av djur	13
Slaktfrågor.....	21
Avelsfrågor.....	31
Smittskyddsfrågor	33
Fjäderfåhållning.....	39
Utevistelse för vissa djur	43
Produktion och försäljning av päls	46
Offentlig förevisning av djur	48
Djurförsök	50
Vissa regeländringar.....	55
Veterinärer och djursjukvård.....	60
Övriga frågor om djurskydd och djurhälsa	67
Motioner som bereds förenklat.....	78
Reservationer	79
1. Handel med djur, punkt 1 (M).....	79
2. Handel med djur, punkt 1 (SD).....	79
3. Transport av djur, punkt 2 (M).....	80
4. Transport av djur, punkt 2 (C).....	81
5. Transport av djur, punkt 2 (V).....	82
6. Transport av djur, punkt 2 (L)	83
7. Slaktfrågor, punkt 3 (V).....	83
8. Slaktfrågor, punkt 3 (KD).....	84
9. Avelsfrågor, punkt 4 (V)	85
10. Smittskyddsfrågor, punkt 5 (C, L).....	86
11. Fjäderfåhållning, punkt 6 (V)	86
12. Utevistelse för vissa djur, punkt 7 (SD).....	87
13. Utevistelse för vissa djur, punkt 7 (V).....	88
14. Produktion och försäljning av päls, punkt 8 (V).....	89
15. Produktion och försäljning av päls, punkt 8 – motiveringen (L)	90
16. Offentlig förevisning av djur, punkt 9 (M).....	91
17. Vissa regeländringar, punkt 11 (M).....	91
18. Vissa regeländringar, punkt 11 (V)	92
19. Veterinärer och djursjukvård, punkt 12 (M).....	93
20. Veterinärer och djursjukvård, punkt 12 (C).....	93
21. Övriga frågor om djurskydd och djurhälsa, punkt 13 (M).....	94
22. Övriga frågor om djurskydd och djurhälsa, punkt 13 (V).....	95
Särskilda yttranden	96
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (M).....	96
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (SD).....	96
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (C).....	96
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (V)	96
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (KD).....	96

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (L)	97
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	98
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	98
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	115

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Handel med djur

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:287 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:650 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 2 och

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

2. Transport av djur

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 18,

2020/21:555 av Clara Aranda (SD) yrkandena 1–4,

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 7 och 9,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 4, 7 och 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 23 och 31,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 18 och 19 samt

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 9 och 10.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (C)

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (L)

3. Slaktfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:64 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,

2020/21:1734 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 25,

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 57 och

2020/21:3044 av Annicka Engblom och Ulrika Heindorff (båda M).

Reservation 7 (V)

Reservation 8 (KD)

4. Avelsfrågor

Riksdagen avslår motion

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14.

Reservation 9 (V)

5. Smittskyddsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 6,
2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 63,
2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 15 och
2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 11.

Reservation 10 (C, L)

6. Fjäderfåhållning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1,
2020/21:1734 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 15 och 17–
21.

Reservation 11 (V)

7. Utevistelse för vissa djur

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:723 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 26,
2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,
2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 13.

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (V)

8. Produktion och försäljning av päls

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:922 av Richard Jomshof (SD),
2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 3,
2020/21:2495 av Elin Lundgren och Kristina Nilsson (båda S) och
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 10 och 22.

Reservation 14 (V)

Reservation 15 (L) – motiveringen

9. Offentlig förevisning av djur

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:920 av Richard Jomshof (SD) yrkande 2 och
2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 19.

Reservation 16 (M)

10. Djurförsök

Riksdagen avslår motion

2020/21:3680 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 3 och 6–13.

11. Vissa regeländringar

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 17 och 19,

2020/21:2601 av Sofia Westergren och Alexandra Anstrell (båda M) och
2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16.

Reservation 17 (M)

Reservation 18 (V)

12. Veterinärer och djursjukvård

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2555 av Michael Rubbestad (SD),

2020/21:3181 av Linda Modig (C) och

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 17.

Reservation 19 (M)

Reservation 20 (C)

13. Övriga frågor om djurskydd och djurhälsa

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 22,

2020/21:2753 av Ann-Sofie Alm (M) yrkandena 1 och 2,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 12, 14 och
16 samt

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 4 och 8.

Reservation 21 (M)

Reservation 22 (V)

14. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna
punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 4 mars 2021

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Maria Gardfjell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Gardfjell (MP), Hanna Westerén (S), Isak From (S), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Kristina Yngwe (C), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Malin Larsson (S), Magnus Oscarsson (KD), Marlene Burwick (S), Nina Lundström (L), Staffan Eklöf (SD), Ulrika Heie (C), Marlène Lund Kopparklint (M) och Jon Thorbjörnson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 178 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21 som handlar om bl.a. handel med djur, transport av djur, slakt, avel, smittskydd, produktion och försäljning av päls, djurförsök, veterinärer samt djursjukvård. Ett antal yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och behandlas därför i förenklad ordning. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Motionsyrkandena som behandlas i förenklad ordning redovisas i bilaga 2.

Den 28 januari 2021 besökte Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), Livsmedelsverket och företrädare för länsstyrelserna utskottet för att informera om hur regelverket och tillsynen fungerar i fråga om djurskydd och slakterier. Den 2 februari 2021 besökte representanter för Livsmedelsarbetareförbundet, Eldrimner och Svenska Köttföretagen utskottet för att lämna information på samma tema. Den 11 februari 2021 fick utskottet besök av representanter för Lantbrukarnas Riksförbund, Ekologiska Lantbrukarna och Krav, Kontrollföreningen för Ekologisk Odling, som även de informerade utskottet om hur regelverket och tillsynen fungerar i fråga om djurskydd och slakterier.

Utgångspunkter för djurskyddsfrågor

En grundläggande bestämmelse om djurskydd finns i artikel 13 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Bestämmelsen innebär att unionen och medlemsstaterna vid utformning och genomförande av unionens politik om bl.a. jordbruk, fiskeri och inre marknad fullt ut ska ta hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser. Det finns också ett flertal EU-direktiv på djurskyddsområdet. Bland annat regleras skydd av djur i animalieproduktionen, vilda djur i djurparker samt försöksdjur. Dessutom regleras minimikrav för att hålla svin, värphöns, slaktkycklingar och kalvar. Det finns också ett antal EU-förordningar på djurskyddsområdet vilka gäller direkt som svensk lag. Förordningarna reglerar huvudsakligen den offentliga kontrollen på djurskyddsområdet, djurtransporter och djurskydd vid slakt. De EU-rättsliga djurskyddsreglerna avser, med ett fåtal undantag, jordbruksområdet och de livsmedelsproducerande djuren. Andra djurslag, t.ex. sällskapsdjur, omfattas inte av några särskilda EU-rättsliga bestämmelser om djurskydd.

Kommissionen beslutade i januari 2017 att inrätta en plattform för djurskydd. Plattformens uppgift är bl.a. att arbeta för ett bättre genomförande och en bättre tillämpning av EU:s regelverk. Plattformen ska möjliggöra för berörda parter att utbyta erfarenheter och bästa praxis och stimulera till

frivilliga affärsåtaganden för att stärka djurskyddet och för att främja EU:s djurskyddsstandard globalt.

Djurskyddslagen (2018:1192) kompletterar de EU-förordningar som faller inom lagens tillämpningsområde. Genom djurskyddslagen har ett flertal av de ovannämnda EU-direktiven på djurskyddsområdet genomförts på nationell nivå. Även bestämmelser i Europarådets konventioner om djurskydd har genomförts genom djurskyddslagen. EU-direktiv och Europarådets konventioner genomförs dock också genom bestämmelser på förordningsnivå och genom föreskrifter som har meddelats av Jordbruksverket. Brott mot djurskyddslagens straffbestämmelser faller under allmänt åtal och prövas av allmän domstol. En statlig förvaltningsmyndighets beslut som fattas med stöd av djurskyddsbestämmelserna i ett enskilt fall kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Domstolen kan överpröva förvaltningsmyndighetens beslut och ändra eller upphäva det eller sätta ett annat beslut i dess ställe. I djurskyddslagen finns ett antal bemyndiganden som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, en möjlighet att meddela närmare föreskrifter på olika områden. I djurskyddsförordningen (2019:66) finns både bestämmelser i sak som kompletterar djurskyddslagen och bemyndiganden för Jordbruksverket att meddela kompletterande föreskrifter om djurskydd i olika hänseenden. Jordbruksverket är den centrala myndigheten för djurskydd medan länsstyrelserna i huvudsak sköter det operativa arbetet med djurskydds-kontroll.

Utskottets överväganden

Handel med djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om handel med djur och smittspridning samt om försäljning av hundar.
Jämför reservation 1 (M) och 2 (SD).

Motionerna

Handel med djur och smittspridning

I kommittémotion 2020/21:650 av Markus Wiechel m.fl. (SD) anför motionärerna att djurmarknader på flera platser i världen ofta präglas av djurplågeri och dålig hygien, och att dessa marknader i sin tur utgör källan till många virus. Enligt motionärerna bör regeringen därför i internationella forum verka för en permanent reglering av handel med vilda djur (yrkande 1) och internationell reglering av villkoren för djur i fångenskap (yrkande 2). Regeringen bör också verka för att oberoende internationella inspektörer tillåts kontrollera länder vars djurmarknader återkommande orsakar smittspridning (yrkande 3).

Även i kommittémotion 2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22 anför motionärerna att Sverige bör driva på för att EU ska motverka förekomsten av handel med vilda djur. Motionärerna pekar på förhållandena på djurmarknader i Kina är oacceptabla och att sådana djurmarknader måste motverkas för att stoppa djurs lidande och förebygga smittspridning.

Ett förslag om att arbeta för ett förbud mot handel med levande vilda djur finns också i motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 2. Motionärerna anför att undermålig djurhållning skapar risker för den globala hälsan för såväl djur som människor och att djurmarknader som den i Wuhan i Kina därför måste upphöra att existera.

Försäljning av hundar

Enligt motion 2020/21:287 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1 behöver lagstiftningen om försäljning av hundar i Sverige ses över i syfte att få den illegala importen av hundar att upphöra.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Handel med djur och smittspridning

Den 27 maj 2020 svarade utrikesminister Ann Linde på fråga 2019/20:1359 om djurhållningen i Kina och på fråga 2019/20:1397 om undermåliga djurmarknader och anförde följande:

Jessica Rosencrantz har frågat mig vilka initiativ och åtgärder jag har tagit i relationerna med Kina för att förbättra djurhållningen och minska risken för att nya virus sprids. Markus Wiechel (SD) har frågat mig om jag har eller avser att verka för nya åtgärder mot länder som idag tillåter undermåliga djurmarknader i syfte att förhindra att sådana marknader uppstår, och vilka åtgärder som i så fall kan förväntas.

Synen på djur och djurhållning skiljer sig åt mellan världens länder och möjligheterna att påverka andra länders syn är begränsade. Sverige har en lång tradition av att vara drivande i djurskyddsfrågor och regeringen arbetar kontinuerligt för ett bättre djurskydd i flera fora.

Regeringen verkar för ett effektivt internationellt samarbete på hälsoområdet genom att driva ett så kallat One health-perspektiv där människor, djur och miljö ses som en helhet. Det sker bland annat genom stöd till Världshälsoorganisationen (WHO), FN:s Livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och Världsorganisationen för djurhälsa (OIE), organisationer där också Kina är medlem.

I arbetet inom FAO verkar Sverige för att livsmedelsförsörjningen globalt ska ske på ett säkert sätt. Sverige driver vikten av standarder, god djurhållning, kunskapshöjande åtgärder på livsmedelsområdet samt veterinärsatser inom ramen för organisationens roll att globalt bevaka gränsöverskridande smittsamma djursjukdomar.

OIE:s uppdrag är att främja globalt samarbete för att förbättra djurhälsa och veterinärmedicinsk folkhälsa globalt. Sverige arbetar inom OIE för att stödja nationella insatser för att förbättra länders förmåga att förebygga och kontrollera djursjukdomar, inklusive de sjukdomar som kan överföras till människor (zoonoser). OIE har nyligen meddelat medlemsländerna att det planeras för ett ökat fokus på riskhantering relaterad till handel med vilda djur, vilket Sverige välkomnar.

WHO har tillsammans med Kina utarbetat en landstrategi som innefattar ett samarbete med att utveckla regelverk och standarder som överensstämmer med internationella normer på livsmedelssäkerhetsområdet såväl som stärkt förmåga till genomförande och uppföljning. Det är viktigt att Kina genomför sina åtaganden på området och följer WHO:s riktlinjer och rekommendationer.

Enligt nyhetsrapportering fattade Nationella folkkongressen i Kina i februari ett beslut om att förbjuda olaglig handel med och konsumtion av vilda djur i landet. Vi fortsätter att följa frågan.

När den globala situationen för covid-19 är under kontroll är det både rimligt och viktigt att en internationell, oberoende undersökning genomförs för att få kunskap om coronavirusets uppkomst och spridning. Det är även viktigt att hela det internationella samfundets hantering av pandemin, inklusive WHO, undersöks.

I juni 2020 presenterade FN:s miljöprogram (Unep) rapporten Preventing the next pandemic – Zoonotic diseases and how to break the chain of transmission. Rapporten bygger på slutsatser från flera expertgrupper, bl.a. FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO), Världshälsoorganisationen (WHO) och Världsorganisationen för djurhälsa (OIE). De tre organisationerna samverkar

sedan tidigare för att intensifiera gemensamma åtgärder för att bekämpa hälsorisker i samband med interaktioner mellan människor, djur och miljö. Enligt rapporten bedöms omkring 60 procent av de infektioner som drabbar människor ursprungligen komma från djur. I de flesta fall överförs smittan indirekt, via livsmedel. Att smitta mellan djur och människor blir vanligare är förutsägbart och väntat och beror enligt rapporten bl.a. på vår ökade efterfrågan på kött, ohållbart jordbruk, exploatering av vilda djur och klimatförändringar. Rapporten presenterar flera förslag på åtgärder för att minska risken för framtida pandemier orsakade av smitta överförd från djur. Enligt rapporten behöver bl.a. medvetenheten om risker för hälsa och miljö och hur de kan förebyggas öka, övervakningen och regleringen av livsmedelshandling förbättras och djurhälsan stärkas. Vidare behöver det skapas incitament för (hållbara) livsmedelssystem och utarbetas metoder för att kontrollera handel med vilda djur och konsumtion av livsmedel med sådant ursprung.

I början av januari 2021 beslutade Kina, bl.a. efter krav från EU, att låta en forskargrupp från WHO besöka landet för att undersöka ursprunget till coronapandemin.

Försäljning av hundar

Enligt Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) finns det en organiserad illegal handel med insmugglade hundar, både i Sverige och i övriga Europa. Detta är en oseriös handel med hundar som ofta innebär både ett lidande för djuren och en allvarlig smittorisk för både människor och djur. Handeln kan enligt SVA endast fortgå så länge det finns människor som stöder detta genom att köpa hundar från oseriösa försäljare. SVA lämnar följande generella råd för den som tänker köpa en hund:

- Ta alltid reda på varifrån hunden kommer, oavsett om den införskaffas i Sverige eller i utlandet.
- Köp aldrig en hund via mellanhand.
- Kräv att få besöka hunden i dess hemmiljö. Förvissa dig om att det även finns en modertik på plats om det gäller en valp. Köp inte en hund som kommer från en undermålig miljö.
- Köp inte en hund som inte är helt frisk.
- Kräv id-handlingar och veterinärbesiktningsintyg före köpet.
- Tala med besiktigande veterinär om frågor om besiktningen.
- Hunden ska vara korrekt vaccinerad mot infektion med parvovirus samt mot sjukdomarna HCC och valpsjuka.
- Den som köper en hund från utlandet ska kontrollera att Jordbruksverkets regler för införsel av hundar till Sverige är uppfyllda.

Vid en interpellationsdebatt den 19 januari 2021 om den illegala importen av hundar (ip. 2020/21:276) anförde landsbygdsminister Jennie Nilsson bl.a. följande:

Magnus Oscarsson har frågat mig vilka initiativ på rättsområdet jag är beredd att ta för att försvåra för de kriminella att smuggla in hundar till Sverige och för att motverka köparens benägenhet att införskaffa hundar som kan misstänkas ha införts illegalt i landet samt vilka övriga åtgärder jag är beredd att vidta för att stävja den illegala importen av hundar till Sverige.

Först av allt vill jag tydliggöra att det är olagligt att smuggla in hundar till Sverige och att det är straffbart att köpa en smuggelhund.

Det är inte helt lätt att komma åt problemet med illegal införsel av hundar eftersom det finns människor som är beredda att gå mycket långt för att tillhandahålla djur och vilseleda potentiella köpare. Det förekommer inte sällan att djur förses med falsk identitet och falska hälsointyg i syfte att ge sken av att man har följt gällande regelverk för införsel av hundar.

I botten på problematiken ligger att det finns en högre efterfrågan på vissa hundar än vad den legala marknaden förmår att möta i alla lägen. Utan köpare och en marknad för illegalt införda hundar finns det ingen lönsamhet och inga incitament för personer att smuggla hundar.

Mot den bakgrunden är det allra mest effektiva vapnet mot illegal införsel att den som vill köpa en hund har tålmod nog att vänta på att köpa en hund som man är helt säker på har fötts och vuxit upp under goda förhållanden.

Att alla har en god kunskap om de djurskydds- och hälsomässiga problem och risker som är förknippade med illegal införsel av hundar och om de metoder som används för att lura konsumenterna är ett mycket viktigt led i att motverka handeln med illegalt införda hundar.

Alla de myndigheter som har beröringspunkter med problematiken kring illegal införsel av hundar - Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, och Tullverket - arbetar med att sprida kunskap och information på olika sätt och i olika kanaler för att motverka sådan handel. Det finns till exempel bra och konkreta råd på myndigheternas hemsidor om vad man ska tänka på i samband med ett hundköp.

För att förstärka det myndighetsgemensamma samarbetet på det här området startade Jordbruksverket 2020 ett samverkansforum där SVA, Tullverket, Folkhälsomyndigheten, länsstyrelserna, de regionala smittskyddsläkarna och Arbetsmiljöverket är representerade.

Det är också viktigt och värdefullt att många - organisationer, företag och enskilda - är engagerade i denna fråga och jobbar på det sätt de kan för en mer säker handel med hundar. Vi behöver alla hjälpas åt för att motverka denna olagliga, oetiska och riskfyllda handel.

Utskottets ställningstagande

Handel med djur och smittspridning

Den pågående pandemin har tydliggjort att bristande djurhållning kan utgöra en källa för smittspridning till människor. Utskottet kan mot bakgrund av vad som redovisats ovan konstatera att regeringen aktivt stöder och arbetar inom ett flertal internationella organisationer för att på ett globalt plan förbättra djurhälsan och den veterinärmedicinska folkhälsan. Utskottet ser inget behov av att förändra inriktningen av detta arbete. Det är enligt utskottets bedömning mycket positivt att OIE planerar för ett ökat fokus på riskhantering relaterad till handel med vilda djur. Utskottet vill också framhålla de förslag på åtgärder för att minska risken för framtida pandemier orsakade av smitta från djur som

Unep presenterat i en rapport från 2020. Med hänvisning till det arbete som pågår i dessa frågor anser utskottet att motionerna 2020/21:650 (SD) yrkandena 1–3, 2020/21:2764 (MP) yrkande 2 och 2020/21:3358 (M) yrkande 22 kan lämnas utan ytterligare åtgärd.

Försäljning av hundar

Utskottet konstaterar att det är olagligt att smugla in hundar till Sverige och att det är straffbart att köpa en insmugglad hund. Konsumenten måste således försäkra sig om att den hund man köper kommer från en seriös försäljare och att man inte bryter mot detta regelverk. Utskottet ser inget behov av att föreslå några förändringar av denna lagstiftning. Utskottet ser mycket positivt på det samverkansforum som Jordbruksverket startat med representation från övriga berörda myndigheter och bedömer att detta forum kan bidra till en förbättrad efterlevnad av regelverket. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2020/21:287 (SD) yrkande 1.

Transport av djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djurtransporter i allmänhet och om hästtransporter.

Jämför reservation 3 (M), 4 (C), 5 (V) och 6 (L).

Motionerna

Djurtransporter i allmänhet

I partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7 anför motionärerna att Sverige bör verka för att djurtransporter inom EU inte får överstiga fyra timmar. I samma motion yrkande 9 anför motionärerna att Sverige bör införa förbud mot djurtransporter till länder utanför EU där djurvälståndet inte kan säkerställas genom att EU:s slaktförordning tillämpas.

I motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 7 anför motionärerna att åtta timmar ska vara absolut maxgräns för djurtransporter inom EU och att kravet ska omfatta alla transportslag. I samma motion yrkande 8 poängterar motionärerna att köttbranschen i hela EU bör övergå från transport och export av levande djur för slakt till transport och export av kött och slaktkroppar.

Enligt kommittémotion 2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 18 bör Sverige ta initiativ till krav på att djurtransporter från EU:s medlemsländer till tredjeländer ska följa EU:s regler och att djurvälståndet bör beaktas även vid export till tredjeländer. Motionärerna anför att Sverige bör arbeta för att handelsregler mellan EU och tredjeländer ska omfatta regler för

ett förbättrat djurskydd. I samma motion yrkande 19 anför motionärerna att regeringen bör verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur till tredjeländer.

I kommittémotion 2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9 anføres att antalet kontroller av djurtransporter inom samtliga EU:s medlemsstater ska öka. I samma motion yrkande 10 framhåller motionärerna att efterlevnaden av EU:s djurskyddsregler måste skärpas och att ett led i det arbetet är att tillförsäkra pålitliga data och statistik från medlemsländerna över kontroller av djurtransporter.

Liknande yrkanden finns i kommittémotion 2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) där motionärerna anför att regeringen bör verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur (yrkande 31) och att det behövs ett arbete för att EU ska införa effektivare kontroller för djurskydd och kraftigare sanktioner mot länder som bryter mot regelverket (yrkande 23).

Ett förslag om skärpta sanktioner mot medlemsländer som bryter mot EU:s djurskyddslagstiftning finns även i motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4.

I kommittémotion 2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 18 anför motionärerna att regeringen inom ramen för EU-samarbetet bör verka för att EU tar fram en handlingsplan för att hantera djurtransporterna vid extraordinära situationer. Motionärerna beskriver att många djurtransporter i samband med att många länder stängde sina gränser vid coronabrottet blev stående länge vid olika gränsstationer, med lidande för djuren som följde. För att förebygga att liknande situationer uppstår i framtiden menar motionärerna att en handlingsplan behöver tas fram.

Hästtransporter

I motion 2020/21:555 av Clara Aranda (SD) yrkande 1 anför motionären att befintlig lagstiftning om hästtransporter ska revideras. Enligt samma motion yrkande 2 behöver man säkerställa att svenska krav på paus, foder och vila för hästar i transport är i enlighet med EU:s expertråd i direktiv om djurvälfrågor. I yrkande 3 efterfrågar motionären att regleringen av hästtransporter ska vara densamma oberoende av transportens syfte. Det befintliga regelverket ger ett betydligt svagare skydd för hästar som inte ska slaktas, och enligt motionären kan detta tänkas bero på förutfattade meningar om att dessa andra hästar får en bättre behandling eftersom de troligen ska användas för avel eller tävling. I yrkande 4 anför motionären att det måste inrättas kvalitetssäkra och kontinuerliga kontroller för att följa upp om riktlinjerna för hästtransporter följs i Sverige.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Djurtransporter i allmänhet

Grundläggande bestämmelser om transport av djur finns i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97 (djurtransportförordningen). Enligt artikel 1 ska förordningen – med vissa undantag – tillämpas på transport av levande ryggradsdjur inom gemenskapen, inklusive de särskilda kontroller som behöriga tjänstemän ska genomföra av sändningar som ankommer till eller lämnar gemenskapens tullområde. Förordningen hindrar inte medlemsstaterna från att vidta strängare nationella åtgärder som syftar till att förbättra djurens välbefinnande under transporter som endast äger rum på deras territorium eller under sjötransporter från deras territorium. Förordningen är inte tillämplig på djurtransporter som inte har samband med en ekonomisk verksamhet och inte heller på djurtransporter som på veterinärs inrådan företas direkt till eller från veterinärmottagning eller klinik.

I djurtransportförordningens beaktandesats 11 anges att det är lämpligt att fastställa detaljerade bestämmelser som tar upp de särskilda behov som uppkommer i samband med olika transportformer. Sådana detaljerade bestämmelser bör tolkas och tillämpas i enlighet med förordningens grundläggande princip (dvs. att djuren inte får transporteras på ett sådant sätt att de riskerar att skadas eller orsakas onödigt lidande) och de bör uppdateras vid lämplig tidpunkt så snart som de – särskilt med beaktande av nya vetenskapliga utlåtanden – visar sig inte längre säkerställa överensstämmelse med den ovan nämnda principen när det gäller vissa djurarter eller vissa transportformer.

I 2 kap. 13 § första stycket djurskyddslagen föreskrivs att djur ska transporteras i transportmedel som är lämpliga för ändamålet och som ger varje djur skydd mot värme och kyla samt mot stötar, skavning och liknande. I den utsträckning som det behövs ska djuren hållas skilda från varandra. Den som transporterar djur ska enligt andra stycket i samma bestämmelse ha tillsyn över djuren och vidta de åtgärder som behövs för att djuren under pålastning, transport och urlastning inte ska skadas eller orsakas lidande. För transporter som omfattas av djurtransportförordningen gäller bestämmelserna i första och andra styckena utöver vad som framgår av artiklarna 3 och 6 samt bilaga I i djurtransportförordningen, om transporten sker enbart på svenskt territorium eller avser sjötransporter från svenskt territorium. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, enligt fjärde stycket, meddela ytterligare föreskrifter om villkor för eller förbud mot transport av djur.

Jordbruksverket har med stöd av 1 kap. 2 § och 2 kap. 23 § djurskyddsförordningen meddelat föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:7) om transport av levande djur. Föreskrifterna innehåller detaljerade bestämmelser bl.a. om transport av såväl levande ryggradsdjur i allmänhet som

av vissa djurslag, transportmedels utformning och konstruktion, i- och urlastning, transporttider samt transport med olika slags transportmedel.

Europaparlamentet beslutade i februari 2019 om en resolution om skärpta regler för djurtransporter (Europaparlamentets resolution den 14 februari 2019 om genomföranderapporten avseende förordning (EG) nr 1/2005 om skydd av djur under transport inom och utanför EU (2018/2110(INI)). Enligt resolutionen ska bl.a. transporttiderna minska och straffen skärpas för brott mot regelverket om djurtransporter. I resolutionen uppmanar Europaparlamentet kommissionen att i bilaterala handelsförhandlingar med tredjeländer kräva efterlevnad av EU:s normer för djurs välbefinnande och att, inom ramen för WHO, stödja en internationalisering av unionens bestämmelser på området. Parlamentet uppmanar också kommissionen att skärpa de gällande kraven gentemot unionens handelspartner, särskilt när det gäller handel med och transport av djur, så att de är minst lika stränga som EU-normerna. Parlamentet uppmanar de medlemsstater som exporterar till tredjeländer att samarbeta med de lokala myndigheterna för att förbättra djurskyddsnormerna. Europaparlamentet betonar också att om inte normerna för djurtransporter och djurs välbefinnande i tredjeländer anpassas till EU:s normer och genomförs tillräckligt tydligt för att säkerställa att förordningen följs fullt ut, bör transporter av levande djur till tredjeländer omfattas av bilaterala avtal för att utjämna dessa skillnader, och förbjudas om detta inte uppnås. I resolutionen rekommenderas också att det inrättas en undersökningskommitté om djurvälferden vid transporter inom och utanför EU. Kommittén bör på lämpligt sätt undersöka rapporterad vanvård av transporterade djur och bristande efterlevnad av befintliga EU-regler.

Med anledning av rekommendationen i den beskrivna resolutionen har Europaparlamentet inrättat ett särskilt utskott, undersökningskommittén för frågor om skydd av djur under transport inom och utanför EU (ANIT). Utskottet ska granska att transporter med levande djur, både de som färdas mellan EU:s medlemsländer och de som passerar unionens gränser, följer reglerna. Utskottet ska redovisa sin granskning i juni 2021.

Den 20 maj 2020 presenterade kommissionen ”Från jord till bord”-strategin (Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén – Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedels-system, COM(2020) 381). Enligt strategin kommer kommissionen att se över djurskyddslagstiftningen, bl.a. i fråga om djurtransporter, för att anpassa den till de senaste vetenskapliga rönen, utvidga dess tillämpningsområde, göra den lättare att tillämpa och i slutändan säkerställa en högre djurskyddsnivå. I bilagan till meddelandet presenterar kommissionen en handlingsplan för genomförandet av strategin. Av handlingsplanens vägledande tidsplan framgår att kommissionens översyn av djurskyddslagstiftningen kommer att inledas under fjärde kvartalet 2023.

En av EU-kommissionens huvuduppgifter är att kontrollera att medlemsstaterna fullgör sina EU-rättsliga åtaganden. Vid överträdelser kan kommissionen väcka talan mot en medlemsstat i EU-domstolen.

Sedan den 14 december 2019 tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordning om offentlig kontroll, nedan benämnd kontrollförordningen).

Kontrollförordningen reglerar bl.a. hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras, finansieras och genomföras. Målet med förordningen är att fastställa harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll. Kontrollförordningen ska tillämpas vid offentlig kontroll som utförs för att säkerställa att unionslagstiftningen inom en rad olika sakområden – bl.a. djurhälsokrav och djurskydds krav – följs, oavsett om de närmare tillämpningsbestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller i medlemsstaternas nationella lagstiftning. I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörernas egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning.

I regeringens proposition 2020/21:43 En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning föreslås ändringar som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till förordningen. De nya reglerna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 april 2021. Miljö- och jordbruksutskottet beslutade den 11 februari 2021 att föreslå att riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i ett antal lagar (bet. 2020/21:MJU6). Den 25 februari 2021 beslutade riksdagen i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2020/21:198).

I artikel 21 i kontrollförordningen anges vad den offentliga kontrollen ska omfatta för att säkerställa att bestämmelserna om djurskydd följs när djur transporteras. Offentlig kontroll ska bl.a. utföras vid långa transporter för att verifiera att det finns giltigt tillstånd för transportörer, giltigt intyg om godkännande för transportmedel och giltiga kompetensbevis för förare. Bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad finns i artikel 138. De behöriga myndigheterna kan vid bristande efterlevnad bl.a. återkalla

godkännande av transportmedel, transportörens tillstånd och förarens kompetensbevis. Enligt artikel 139 ska medlemsstaterna också ha regler för sanktioner. Bestämmelser om straff och sanktioner för överträdelse av bl.a. vissa bestämmelser i djurtransportförordningen finns i 10 kap. djurskyddslagen.

I februari 2020 överlämnade Utredningen om sanktioner vid brott mot djur sitt betänkande *Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem (SOU 2020:7)* till regeringen. I betänkandet föreslås bl.a. att överträdelse av bestämmelser i djurtransportförordningen som inte aktualiserar straffansvar enligt 10 kap. 3 § djurskyddslagen ska avkriminaliseras och kunna leda till en sanktionsavgift i stället för böter. Förslaget om sanktionsväxling för sådana mindre allvarliga överträdelse motiveras med att sådana överträdelse ska kunna beivras på ett mer effektivt sätt än med den nuvarande sanktionsformen. Utredningen har varit på remiss, och enligt Regeringskansliet (Näringsdepartementet) väntas en proposition i september 2021.

I ”Från jord till bord”-strategin konstaterar kommissionen att kriser påverkar livsmedelsvärdekedjan på olika sätt. Även om det i allmänhet har funnits tillräckligt med livsmedel har covid-19-pandemin inneburit många utmaningar, exempelvis logistikstörningar i leveranskedjorna. Kommissionen kommer att intensifiera sin samordning av ett gemensamt europeiskt svar på kriser som påverkar livsmedelssystemen. På grundval av de erfarenheter som gjorts kommer kommissionen att bedöma livsmedelssystemets motståndskraft och utarbeta en beredskapsplan för att trygga livsmedelstillgången och livsmedelsförsörjningen under kristider. Utöver de riskbedömnings- och riskhanteringsåtgärder som ska aktiveras under en kris kommer man enligt beredskapsplanen att inrätta en insatsmekanism för livsmedelskriser som samordnas av kommissionen och involverar medlemsländerna. Den kommer att omfatta olika frågor om jordbruk, fiske, livsmedelssäkerhet, arbetstagare, hälso- och sjukvård samt transporter, beroende på krisens karaktär.

När det gäller hanteringen av djurtransporter under kriser som den pågående covid-19-pandemin svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson den 7 april 2020 på en skriftlig fråga (fr. 2019/20:1130) och anförde i huvudsak följande:

Elin Segerlind har frågat mig om Sverige avser att agera för ett tillfälligt stopp av djurtransporter mellan länder.

EU:s bestämmelser om djurtransporter gäller för transporter inom och ut ur EU. Bestämmelserna ställer krav på transporttider, viloperioder och möjligheter att lasta av djur för att låta dem vila under en längre period. Den som transporterar djur ska inför varje transport bland annat se till att djurens välbefinnande inte äventyras på grund av bristande samordning mellan de olika delarna av rutten. Transporter mellan länder som överstiger åtta timmar måste godkännas av en behörig myndighet innan de påbörjas och myndigheten har bland annat till uppgift att granska att den färdjournal som transportören har lämnat är realistisk och visar att bestämmelserna efterlevs.

Detta kan vara en stor utmaning i det skede vi befinner oss i nu. Länder har vidtagit olika åtgärder för att begränsa att människor flyttar sig mellan olika geografiska områden i syfte att begränsa spridningen av covid-19. Åtgärderna ändras i snabb takt utifrån det aktuella läget. Det vilar därför ett stort ansvar på den som ska transportera djur att planera rutten på ett sådant sätt att den går att genomföra enligt regelverket så att djuren inte utsätts för lidande. De behöriga myndigheterna i de olika medlemsstaterna har också en viktig uppgift att granska och säga nej till rutter som inte bedöms kunna genomföras i enlighet med bestämmelserna. Kommissionen får in och förmedlar information om läget på daglig basis för att underlätta för företagare och myndigheter att följa regelverket.

Regeringen har kontakt med ansvariga myndigheter i landet. Enligt Statens jordbruksverk, som är den myndighet som ansvarar för att godkänna transporter av djur som överstiger åtta timmar, har Sverige i dagsläget inga djurtransporter till de områden som har uppmärksamats ha långa väntetider vid gränserna.

Hästransporter

Enligt Jordbruksverket kategoriseras hästar som registrerade hästdjur, hästdjur för avel och produktion eller hästdjur för slakt.

Som framgår av redovisningen ovan är djurtransportförordningen – med vissa undantag – tillämplig på transporter av levande ryggradsdjur inom gemenskapen som har samband med ekonomisk verksamhet. Av beaktandesats 21 i djurtransportförordningen framgår att registrerade hästdjur ofta transporteras i icke-kommersiella syften och att sådana transporter måste genomföras i enlighet med de övergripande målen för förordningen. Med registrerat hästdjur avses varje hästdjur som registrerats enligt direktiv 90/427/EEG, identifierats genom ett identifieringsdokument som utfärdats av avelsmyndigheten eller någon annan behörig myndighet inom det land som djuret härrör ifrån och som för stambok eller register över den ifrågasvarande rasen, eller av någon internationell sammanslutning eller organisation som har överinseendet över hästar avsedda för tävling eller kapplöpning (se artikel 2 c i direktiv 90/426/EEG). Med hänsyn till dessa transporters art tycks det, enligt beaktandesats 21 i djurtransportförordningen, vara lämpligt att avvika från vissa bestämmelser när registrerade hästdjur transporteras för tävlingar, kapplöpningar, kulturella evenemang eller avel. Det är enligt beaktandesatsen dock inte lämpligt att tillämpa en sådan avvikelse för hästdjur avsedda att föras till slakt antingen direkt eller efter transitering via en marknad eller ett uppsamlingsställe för slaktdjur, vilka i enlighet med artikel 2 d och artikel 8.1 andra strecksatsen i direktiv 90/426/EEG ska betraktas som ”hästdjur för slakt”. Som framgår av redovisningen ovan hindrar inte förordningen medlemsstaterna från att vidta strängare nationella åtgärder som syftar till att förbättra djurens välbefinnande under transporter som endast äger rum på deras territorium eller under sjötransporter från deras territorium.

Som redovisats ovan har Jordbruksverket med stöd av 1 kap. 2 § och 2 kap. 23 § djurskyddsförordningen meddelat föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:7) om transport av levande djur. Föreskrifterna innehåller detaljerade bestämmelser bl.a. om såväl transport av levande ryggradsdjur i allmänhet som

transport av vissa djurslag, transportmedels utformning och konstruktion, i- och urlastning, transporttider och transport med olika slags transportmedel. I 1 kap. 2 § anges vad som gäller för transporter som har samband med ekonomisk verksamhet. Av 1 kap. 3 § framgår att djurtransportförordningen ska tillämpas även på transporter i ekonomisk verksamhet som inte omfattas av förordningen. Enligt de allmänna råden till 1 kap. 2 och 3 §§ är bl.a. djurtransportföretag, yrkesmässig avelsverksamhet, professionell hästtränings- och tävlingsverksamhet exempel på ekonomisk verksamhet. I 1 kap. 4 § anges att bestämmelserna i föreskrifterna – med vissa undantag – även gäller transporter av djur som inte har samband med ekonomisk verksamhet. I 6 kap. 9–11 §§ finns specifika bestämmelser om transporter av hästar som sker på väg. Motsvarande bestämmelser för transporter på järnväg, till sjöss och med flygplan återfinns i 7–9 kap. I Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:17) om hästhållning, som enligt 1 kap. 1 § ska tillämpas vid all hästhållning, regleras hur hästar får förvaras i transportfordonet i samband med aktiviteter som de transporteras till (3 kap. 23 §). Av 8 kap. 1 § djurskyddslagen följer att länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer utövar offentlig kontroll av efterlevnaden av bl.a. djurskyddslagen och de föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen.

Det som nu redovisats innebär enligt Jordbruksverket att den svenska, strängare, transportregleringen även gäller andra hästdjur än hästdjur för slakt när de transporteras på Sveriges territorium eller under sjötransport från svenskt territorium.

Utskottets ställningstagande

Djurtransporter i allmänhet

I fråga om transporter av levande djur välkomnar utskottet den resolution om djurtransporter som Europaparlamentet beslutade om under 2019. I resolutionen framhåller parlamentet att transporttiderna måste minska och straffen skärpas för brott mot regelverket om djurtransporter. Parlamentet har vidare lämnat ett antal uppmaningar som tar sikte på det arbete som behöver göras för att garantera djurens välbefinnande vid export och transport från unionen till tredjeländer. Utskottet välkomnar också att Europaparlamentet har inrättat ett särskilt utskott (ANIT) som har till uppdrag att undersöka djurvälståndet vid transporter inom och utom EU och att rapportera bristande efterlevnad av befintliga EU-regler. Utskottet vill i detta sammanhang även framhålla att kommissionen i ”Från jord till bord”-strategin har aviserat en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning, bl.a. när det gäller transporter av djur. Utskottet noterar också att kommissionen i enlighet med strategin kommer att utarbeta en beredskapsplan och inrätta en insatsmekanism för att trygga livsmedelstillgången och livsmedelsförsörjningen under kristider. Transporter ingår i detta arbete. Utskottet ser fram emot att följa kommissionens och ANIT:s fortsatta arbete med dessa frågor.

När det gäller frågan om regelefterlevnad vill utskottet framhålla att gällande regler ska följas och att en av kommissionens främsta uppgifter är att kontrollera att det beslutade EU-rättsliga regelverket följs i medlemsstaterna. EU:s nya kontrollförordning har som mål att fastställa harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll inom en rad sakområden, bl.a. djurhälsokrav och djurskydd. Utskottets bedömning är att denna förordning kommer att bidra till en bättre och mer likvärdig kontroll inom hela unionen.

Med hänvisning till vad som nu har anförts anser utskottet att motionerna 2020/21:250 (V) yrkande 18, 2020/21:1315 (V) yrkandena 7 och 9, 2020/21:2764 (MP) yrkandena 4, 7 och 8, 2020/21:2917 (C) yrkandena 23 och 31, 2020/21:3273 (L) yrkandena 18 och 19 samt 2020/21:3358 (M) yrkandena 9 och 10 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Hästtransporter

Jordbruksverket har regeringens bemyndigande att utfärda föreskrifter om djurskydd, och myndigheten är i det konkreta föreskriftsarbetet självständig i förhållande till riksdagen och regeringen. Jordbruksverket utformar sina föreskrifter med beaktande av såväl forskningsrön och andra erfarenheter som rättsliga aspekter. Jordbruksverket och länsstyrelserna har ansvaret för att kontrollera att transportbestämmelserna följs. De svenska reglerna för transport av hästar tar inte hänsyn till syftet med transporten. Utskottet ser inget behov av att förändra detta regelverk. Mot bakgrund av det som nu har anförts avstyrker utskottet motion 2020/21:555 (SD) yrkandena 1–4.

Slaktfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om koldioxidbedövning, slakt på gårdar, kamerabevakning på slakterier och överträdelser av regler för slakt.

Jämför reservation 7 (V) och 8 (KD).

Motionerna

Koldioxidbedövning

Enligt partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 bör regeringen verka för ett förbud mot användning av koldioxid i höga koncentrationer som metod för bedövning av grisar vid slakt fr.o.m. den 1 januari 2025. I samma motion yrkande 5 anför motionärerna att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds. I motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 25 framhåller motionärerna att bedövning av

alla djur före slakt ska vara snabb och smärtfri och att metoder som inte lever upp till detta, t.ex. nuvarande elbedövning av slaktkycklingar och koldioxidbedövning av grisar och fiskar, ska fasas ut. Även i motion 2020/21:64 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 anför motionärerna att det bör införas ett slutdatum för när det inte längre är tillåtet med koldioxidbedövning.

Slakt på gårdar

I kommittémotion 2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 57 anför motionärerna att kulgevärsmetoden bör godkännas för slakt på gårdar. Motionärerna anför att djuren kan sluta sina liv i en trygg miljö om de får avlivas hemma på gården i stället för på ett slakteri.

Kamerabevakning på slakterier

Enligt motion 2020/21:3044 av Annicka Engblom och Ulrika Heindorff (båda M) bör det införas obligatorisk kamerabevakning på slakterier för att se till att djurskyddsbestämmelserna tillämpas på rätt sätt.

Överträdelser av regler för slakt

I motion 2020/21:1734 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 efterfrågas nolltolerans för rättsliga övertramp under slaktprocessen. Motionären anför att övertramp mot gällande djurskyddslagstiftning under slaktprocessen bör leda till kännbara konsekvenser för företagen.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Koldioxidbedövning

Enligt Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) finns det både för- och nackdelar med koldioxidbedövning av grisar. Till fördelarna hör att djuren kan hanteras i grupp ända fram till bedövningen, vilket gör att hanteringen av grisarna blir mycket lugnare och tystare än om de måste särskiljas inför bedövningen, liksom att koldioxid generellt är en mycket säker och god bedövning. Nackdelen är att det är mycket obehagligt för grisar och andra däggdjur att andas in koldioxid. Dessutom uppnås bedövningen inte omedelbart, vilket innebär att grisarna fram till dess att de blir medvetlösa känner smärta och stress när de exponeras för koldioxiden. Eftersom nackdelarna är väl beskrivna inom forskningen och detta också är välkänt inom branschen har det enligt SLU gjorts försök för att finna andra gasblandningar som inte har så kraftiga negativa effekter på grisarna. Man vill då kunna behålla de positiva delarna av gasbedövning, såsom möjligheten att bedöva grisarna i grupp och uppnå god bedövningskvalitet, samtidigt som man söker efter gaser som inte ger upphov till så kraftigt obehag och stress. Sådana studier har bl.a. bedrivits vid SLU, med finansiering från bl.a. Jordbruksverket, som är den myndighet som har

ansvar för djurskyddsregelverket på nationell nivå, men även forskargrupper i andra länder arbetar naturligtvis med frågan. De studier som hittills har genomförts har dock tyvärr inte kunnat identifiera en praktiskt lämplig eller djurskyddsmässigt bättre gasblandning, vilket visar att det återstår en hel del forskning och utveckling innan något bättre alternativ än koldioxidbedövning finns tillgängligt för slakteribranschen. Problemet är i allra högsta grad relevant även internationellt, eftersom koldioxidbedövning används i många andra länder och också är tillåten enligt EU:s gemensamma regelverk för djurskydd vid slakt.

Under 2020 presenterades resultatet av två tvååriga forskningsstudier om alternativa bedövningsmetoder för uppfödd fisk som genomförts vid SLU. Resultatet av den ena studien, som studerat bedövningsmetoderna för regnbåge, visar att den traditionellt använda bedövningsmetoden koldioxidbedövning inte kan garantera att fiskarna bedövas snabbt, smärtfritt och effektivt. Det tar lång tid innan fiskarna förlorar medvetandet, och metoden leder också till kraftiga flyktbeteenden som kan pågå i flera minuter. Dessutom visar resultaten att de synliga tecken (t.ex. avsaknad av andningsrörelser) som i dag används för att bedöma medvetandegraden hos fiskar efter en bedövning är opålitliga. Detta kan enligt studien leda till att efterföljande strupskämning och urtagning sker på orörliga men medvetna djur.

Den 23 juni 2020 svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson på en skriftlig fråga om koldioxidbedövning vid slakt (fr. 2019/20:1594). Av svaret framgick följande:

Markus Wiechel har frågat mig om jag och regeringen kommer att vidta några åtgärder för att förbjuda bedövning med hjälp av koldioxid och om vi kan förvänta oss att regeringen återkommer med ett slutdatum, varefter gasning förbjuds som bedövningsmetod.

Enligt djurskyddslagen (2018:1192) ska djur skonas från onödigt obehag och lidande under slakt, liksom under hela djurets liv. Både branschen och myndigheterna jobbar aktivt för att upprätthålla och utveckla detta i syfte att uppnå ett gott djurskydd för våra djur i hela kedjan, vilket självklart också innefattar tidpunkten för slakt. De bedövningsmetoder som används på slakterier regleras i EU-förordning 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. Personal på slakterierna som hanterar djur under bedövning och avblodning har genomfört en godkänd utbildning om slakt och avlivning samt har kompetensbevis utfärdat av Statens jordbruksverk. Officiella veterinärer på slakterierna kontrollerar att djur hanteras i enlighet med djurskyddslagstiftningen från det att de ankommer till slakteriet fram till avblodning. På slakterierna finns också en särskilt utsedd person som har ansvar för djurskyddet.

Koldioxidbedövning har under senare år ofta diskuterats, både nationellt och på EU-nivå. Forskning har visat att grisar upplever smärta och stress när de andas in gasen och att det kan ta 30–60 sekunder innan djuret är medvetslöst. Det har genomförts studier för att hitta en djurskyddsmässigt bättre gasblandning men det återstår en del forsknings- och utvecklingsarbete. Forskning har också visat att fiskar vid koldioxidbedövning kan hamna i ett tillstånd där de paralyseras innan de blir medvetslösa. Det är viktiga frågor, vår lagstiftning är tydlig och det behövs mer kunskap om alternativa metoder till koldioxidbedövning. Jag kommer fortsätta att följa utvecklingen i denna fråga. Utifrån rådande

lagstiftning på området har jag förtroende för att branschen och myndigheterna upprätthåller en god djurvälstånd.

Research Institutes of Sweden (RISE) har genomfört den första av flera planerade forskningsstudier med det övergripande målet att få en ny bedövningsmetod med kvävgasskum godkänd för bedövning av grisar och fjäderfä vid slakt. Metoden innebär att kvävgasen appliceras bunden i ett skum. Skummet har effekten att det mycket effektivt trycker bort syret, vilket innebär att syresänkningen går mycket snabbt till under 1 procent. Denna metod har enligt RISE potential att erbjuda fördelar som gruppbedövning av djur och mindre lidande för djuren.

Av Jordbruksverkets regleringsbrev för 2021 framgår att myndigheten ska följa utvecklingen vad gäller forskning om och analysera möjligheten till användning av alternativa metoder till koldioxid- och elbedövning vid slakt. Vid behov kan underlag hämtas in från det vetenskapliga rådet för djurskyddsfrågor vid SLU.

Under hösten 2020 biföll Europaparlamentet ett förslag om finansiering av forskningsprojekt för att hitta alternativ till högkoncentrerad koldioxidbedövning eller avlivning av grisar. Europeiska kommissionen kommer nu att investera 2 miljoner euro i tillämpad forskning på området.

Slakt på gårdar

Grundläggande bestämmelser om slakt och annan avlivning finns i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning, 5 kap. djurskyddslagen och 5 kap. djurskyddsförordningen. Bestämmelserna är – med vissa undantag – tillämpliga på avlivning av djur som hålls för bl.a. produktion av livsmedel (artikel 1). Med slakt avses avlivning av djur avsedda att användas som livsmedel (artikel 2 j). Med slakteri avses varje anläggning där landlevande djur slaktas och som faller inom tillämpningsområdet för förordning (EG) 853/2004 (artikel 2 k)). De grundläggande bestämmelserna reglerar tillsammans med Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:8, senast ändrade genom SJVFS 2020:22) om slakt och annan avlivning av djur hur slakt och annan avlivning får ske och vilka bedövningsmetoder som får användas för olika slags djur. Med kulvapen avses enligt SJVFS 2020:22 vapen med fri projektil (kula).

För försäljning av livsmedel gäller bl.a. kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung. Från förordningarnas tillämpningsområde undantas bl.a. produktion och hantering för konsumtion inom privathushåll liksom primärproducenters leveranser av små mängder primärprodukter till konsumenter eller lokala detaljhandelsanläggningar (artikel 1). Bortsett från den produktion och försäljning som faller utanför tillämpningsområdet innebär förordningarna att det för

försäljning av livsmedel av animaliskt ursprung krävs att slakten sker på ett godkänt slakteri och att en officiell veterinär besiktigar djuret både före och efter slakt.

Vid SLU pågår sedan hösten 2019 ett projekt om bedövning och avblodning av nötkreatur utomhus på gården. Projektet syftar till att öka kunskapen om bedövning med kulvapen och avblodning av nötkreatur på gården före transport till ett närbeläget slakteri. Målet är att dels identifiera nödvändiga praktiska förutsättningar på gården och vid transporten till slakteriet för tillämpning av metoden under svenska förhållanden, dels bedöma konsekvenserna av metoden för djurhantering, bedövningskvalitet och livsmedels säkerhet. SLU samarbetar även med lantbrukare och slakteriföretag. Projektet samordnas med Livsmedelsverket och kommer att avslutas i juli 2021.

EU-kommissionen har nyligen genomfört ett offentligt samråd om ett förslag till ändring av bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung. De föreslagna ändringarna skulle möjliggöra bedövning och avblodning på härkomstgården. Samrådet avslutades den 30 oktober 2020.

Kamerabevakning på slakterier

Enligt 8 kap. 9 § djurskyddsförordningen är det Livsmedelsverket som, genom de officiella veterinärerna och de officiella assistenterna på slakterierna, utövar de djurskyddskontroller som krävs enligt EU:s kontrollförordning (förordningen beskrivs närmare under avsnittet Transport av djur). Livsmedelsverket beskriver djurskyddskontrollerna i samband med slakt på bl.a. följande sätt:

Varje djur som slaktas i Sverige kontrolleras, med vissa få undantag. Livsmedelsverkets veterinärer besiktigar det levande djuret före slakt och besiktigar köttet efter slakt. På stora slakterier finns Livsmedelsverkets veterinärer på plats hela tiden som slakt pågår. Vi kontrollerar även att djuren hanteras enligt djurskyddslagstiftningen i samband med slakten och under den tid djuren är på slakteriet. Det kan till exempel gälla att djuren ska bedövas och slaktas på rätt sätt. På mindre slakterier kontrolleras djuren och köttet på samma sätt men där finns inte Livsmedelverket på plats under hela tiden som slakt pågår.

I Sverige sker kontroller både på gården och i slakterierna. Kontrollerna är viktiga, men det är viktigt att komma ihåg att kvalitén i djurskydd i grunden skapas av dem som arbetar nära djuren, djurägare, transportörer med flera – alltså inte i första hand av kontroller.

Frågan om kamerabevakning på slakterier behandlades av miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2003/04: MJU14. Utskottet anförde i det betänkandet i huvudsak följande (s. 33 f.):

När det gäller kravet i vissa motioner på att införa kameraövervakning på slakterier för att kontrollera att djurskyddsbestämmelserna efterlevs vill utskottet anför följande. Svenska slakterier är privata företag och staten

kan inte tvinga dem att visa upp sin verksamhet för medier eller allmänhet. Jordbruksministern har i ett frågesvar givit den ytterligare aspekten på mediernas tillträde till slakterilokalerna att ingen som arbetar på ett slakteri skall behöva utsättas för risker genom exponering i medierna. Inom slakteribranschen har både personer och egendom under senare år blivit utsatta för hot från odemokratiska grupper. Hoten har varit av ett sådant slag att man av säkerhetsskäl beslutat att inte tillåta fotografering eller inspelning i lokalerna. Jordbruksministern ansåg det vara svårt att ifrågasätta att näringen på detta sätt värnar om de anställdas trygghet. Samtidigt anförde jordbruksministern att det bör vara självklart att slakterier i möjligaste mån är öppna för insyn så att allmänheten kan bilda sig en uppfattning om hur slakt går till. Kan konsumenterna försäkra sig om att djurhanteringen på svenska slakterier är god kan de också stödja verksamheten genom att köpa produkterna och på så sätt stimulera arbetet för ökat djurskydd. Jordbruksministern påminde om att tillsynsansvaret ligger på kommunal nivå och att Sveriges kommuner således har fått svenska folkets uppdrag att vara offentlighetens ögon även vad gäller djurskydd på slakterier (svar på fråga 2000/01:529 om öppenhet att granska slakterier).

Miljö- och jordbruksutskottet instämde i vad jordbruksministern anförde och avstyrkte motionerna.

En motion om att utreda möjligheten att införa kamerabevakning på slakterier behandlades därefter av justitieutskottet i samband med beredningen av propositionen om en ny kamerabevakningslag. Justitieutskottet anförde i denna del följande i sitt ställningstagande:

Genom den nya lagen tillgodoses önskemålen om att möjligheterna till kamerabevakning ska underlättas. Lagen innebär dels ett begränsat tillståndskrav, vilket innebär att viss kamerabevakning inte längre omfattas av kamerabevakningslagen dels att möjligheterna att få tillstånd förbättras.

Justitieutskottet ansåg att yrkandet var tillgodosett genom den nya kamerabevakningslagen och att det inte heller i övrigt framkommit någon omständighet som gav anledning för riksdagen att ta något initiativ i frågan (bet. 2017/18:JuU36). Justitieutskottet vidhöll denna uppfattning i betänkande 2018/19:JuU12 och avstyrkte ett motionsyrkande om kamerabevakning på slakterier. Under riksmötet 2019/20 behandlade justitieutskottet ett motionsyrkande om att införa obligatorisk kamerabevakning på slakterier, och i samband med det redogjorde justitieutskottet för miljö- och jordbruksutskottets uttalande (se ovan). I ställningstagandet vidhöll justitieutskottet sin tidigare framförda uppfattning att det inte finns anledning för riksdagen att ta något initiativ i fråga om kamerabevakning på slakterier och avstyrkte därför motion 2019/20:1465 (M) (bet. 2019/20:JuU27).

Den 20 januari 2021 besvarade landsbygdsminister Jennie Nilsson i ett sammanhang två skriftliga frågor, varav en handlade om videoövervakning av slakterier. Av det samlade svaret på frågorna (fr. 2020/21:1241 och fr. 2020/21:1242) framgick bl.a. följande:

[Markus Wiechel (SD)] har frågat mig om jag kan tänka mig att likt andra länder införa krav på videoövervakning av slakterier i syfte att effektivisera och förbättra tillsynen av svensk djurskyddslagstiftning och om inte, varför. [...]

Jag vill inledningsvis säga att jag blir illa berörd över de bilder vi sett i media. Djur är levande och kännande varelser och ska behandlas väl under hela livet och så även vid slakt.

Kamerabevakning på slakterier är en åtgärd med syfte att säkerställa att djurskyddsreglerna följs och som införts i fler andra länder. Det är dock viktigt att komma ihåg att det är slakteriets ansvar att djuren behandlas väl från det att de kommer till slakteriet tills att de avlivas. På större slakterier finns en särskilt utsedd person som har ansvar för djurskyddet. Där finns också officiella veterinärer anställda av Livsmedelsverket som utför djurskyddskontroller i den dagliga, löpande verksamheten. En officiell veterinär besiktigar alltid djuren innan slakt, men det är slakteriets storlek som avgör om en officiell veterinär alltid finns på plats eller bara under delar av dagen. Vidare är det de officiella veterinärerna som utför djurskyddskontroller på slakterier, dessa kan vara planerade eller händelsestyrda och omfattar bl.a. hantering av djur, hållande och skötsel samt bedövning och avlivning. De officiella veterinärerna kan i akuta situationer fatta nödvändiga beslut för att förhindra djurlidande, t.ex. att förbjuda slakt eller besluta om omedelbar avlivning av djur. Precis som för andra verksamheter med djur har även länsstyrelserna till uppgift att utföra kontroller över djurskyddet på slakterierna.

Det finns flera aspekter att ta hänsyn till vid en diskussion om kamerabevakning på slakterier. Det handlar både om djurskyddet men också om skydd för enskildas integritet. Beroende på vilken aktör som skulle bedriva kamerabevakningen behöver olika rättsliga frågor övervägas, bl.a. hur ett krav på kamerabevakning förhåller sig till kamerabevakningslagen (2018:1200) och bestämmelser om dataskydd, sekretess och offentlig kontroll av djurskyddet på slakterier.

Regeringen kommer med intresse fortsätta följa frågan noga för att säkerställa att vi har så effektiva verktyg som möjligt.

Överträdelser av regler för slakt

Bestämmelser om hur slakt får ske finns i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning, 5 kap. djurskyddslagen, 5 kap. djurskyddsförordningen och Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:8, senast ändrade genom SJVFS 2020:22) om slakt och annan avlivning av djur. Överträdelser av bestämmelserna kan leda till straff eller andra sanktioner.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt, otillbörligen utsätter djur för lidande kan dömas för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år (se 16 kap. 13 § brottsbalken). Vidare kan den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 5 kap. 1 § första eller andra stycket djurskyddslagen eller föreskrifter om bedövning som regeringen har meddelat dömas till böter eller fängelse i högst två år (se 10 kap. 1 § första stycket 1 fjärde strecksatsen djurskyddslagen). Detsamma gäller den som överträder vissa bestämmelser i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 (se 10 kap. 2 § första stycket 4–9 djurskyddslagen).

Brott mot djurskyddslagen är underordnade djurplågeribrott, vilket följer av 10 kap. 8 § djurskyddslagen. Där anges det att om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken döms det inte till ansvar för brott mot djurskyddslagen. Detta innebär att djurplågeri normalt har företräde framför brott mot djurskyddslagen om en gärning skulle träffas av straffansvar för både djurplågeri och brott mot djurskyddslagen. En grundläggande skillnad mellan djurplågeribrottet och brott mot djurskyddslagen är att djurplågeribrottet är ett effektbrott, dvs. det krävs att ett djur har utsatts för lidande för att straffansvar ska kunna komma i fråga. Brott mot djurskyddslagen innefattar brott mot ett antal handlingsföreskrifter av olika slag, som avser att säkra djurs välfärd. I fråga om djurskyddslagens straffbestämmelser krävs det alltså inte att ett djur har utsatts för lidande. Det är i stället straffbelagt att agera i strid med vissa av lagens bestämmelser eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller EU-bestämmelser på området. Brott mot djurskyddslagen kan således betecknas som handlingsbrott, eftersom det för straffbarhet inte krävs att gärningen orsakat en viss effekt eller fara för en sådan effekt. Vidare krävs styrkt uppsåt eller grov oaktsamhet för att någon ska dömas för djurplågeri, medan det i fråga om djurskyddslagens straffbestämmelser är tillräckligt för straffbarhet att det kan visas att förfarandet har varit oaktsamt, dvs. det förutsätts inte uppsåt, även om också uppsåtliga gärningar är straffbelagda, och heller inte grov oaktsamhet. En annan skillnad mellan djurplågeribrottet och djurskyddslagens straffbestämmelser är att det förra riktar sig till en obestämd allmänhet, medan djurskyddslagens straffbestämmelser i första hand riktar sig till den som är ansvarig för djuret eller djurhållningen. Vidare omfattar djurskyddslagen alla djur som avsiktligt hålls av människan oavsett art samt, med vissa undantag, även viltlevande försöksdjur. Djurplågeribrottet är å sin sida inte begränsat till djurslag utan omfattar således både tama och vilda djur (se SOU 2020:7 Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem, s. 47 f.).

Den nämnda utredningens uppdrag bestod i att göra en översyn av straffbestämmelserna i djurskyddslagen och brottsbalkens bestämmelse om djurplågeri, bl.a. med syftet att få till stånd lämpliga och proportionerliga straffskalor vid brott mot djur. I uppdraget ingick bl.a. att överväga om straffskalan för djurplågeri bör skärpas. Utredningen, som överlämnades till regeringen i februari 2020, har i den delen föreslagit att brottet grovt djurplågeri ska införas och att straffskalan för det brottet ska vara fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Enligt förslaget ska det vid bedömningen av om brottet ska anses som grovt särskilt beaktas om gärningen har inneburit allvarligt lidande för djur, har begåtts i större omfattning, har begåtts i syfte att nå ekonomiska fördelar eller annars har varit av särskilt hänsynslös eller farlig art. Utredningen har varit på remiss och en proposition kommer enligt Regeringskansliet (Näringsdepartementet) att beslutas i september 2021.

Med brott avses en gärning för vilken straff, dvs. böter eller fängelse, kan dömas ut. Enligt svensk rätt kan endast fysiska personer begå brott och enbart den som har begått brott kan dömas till ett straff. Juridiska personer kan dock

åläggas straffrättsliga sanktioner, t.ex. en företagsbot. Bestämmelser om företagsbot finns i 36 kap. 7–10 a §§ brottsbalken. Av bestämmelserna framgår bl.a. att ett företag kan åläggas en företagsbot för bl.a. brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamhet om det för brottet är föreskrivet strängare straff än penningböter. En första förutsättning för att en företagsbot ska kunna dömas ut är att det har begåtts ett brott. Det innebär att någon fysisk person måste uppfylla samtliga objektiva och subjektiva rekvisit som krävs för straffansvar. Vem som är att anse som gärningsperson för brott som begåtts inom ramen för ett företags verksamhet får avgöras enligt allmänna straffrättsliga principer. Näringsidkare kan därmed dömas att betala en företagsbot om samtliga objektiva och subjektiva rekvisit för den brottsliga gärningen är uppfyllda. Det finns inte något krav på att gärningspersonen åtalas för brottet eller ens identifieras, men brottet måste vara begånget i verksamheten. För att företaget ska åläggas en företagsbot krävs också att företaget inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottet eller att brottet har begåtts av en person i ledande ställning i företaget grundad på befogenhet att företräda företaget eller att fatta beslut på dess vägnar eller en person som annars haft ett särskilt ansvar för tillsyn eller kontroll i verksamheten. Med företag avses enskilda näringsidkare och juridiska personer (t.ex. aktiebolag och handelsbolag). Företagsboten ska som utgångspunkt fastställas till lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor. Beloppet ska bestämmas med utgångspunkt i straffvärdet för den samlade brottsligheten, och särskild hänsyn ska tas till den skada eller fara som brottsligheten inneburit samt till brottslighetens förhållande till verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Koldioxidbedövning

Utskottet konstaterar att bedövning eller avlivning med gasen koldioxid har flera nackdelar ur ett djurskyddsperspektiv. Utskottet ser därför positivt på de forskningsstudier för att hitta alternativ till koldioxidbedövning vid slakt som redan har genomförts och välkomnar de ytterligare studier som planeras såväl i Sverige som inom EU. Utskottet noterar här att kommissionen, efter beslut av Europaparlamentet under hösten 2020, kommer att investera i tillämplad forskning på området. Med hänvisning till de arbeten som pågår föreslår utskottet att motionerna 2020/21:64 (SD) yrkande 1, 2020/21:1315 (V) yrkandena 4 och 5 samt 2020/21:2764 (MP) yrkande 25 lämnas utan ytterligare åtgärd.

Slakt på gårdar

När det gäller slakt på gård med den s.k. kulgevärsmetoden konstaterar utskottet att EU-kommissionen under hösten 2020 genomförde ett offentligt samråd om en föreslagen ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för

livsmedel av animaliskt ursprung. Bortsett från den produktion och försäljning som faller utanför förordningens tillämpningsområde, bl.a. konsumtion i det privata hushållet och försäljning i mycket begränsad omfattning, innebär förordningen i sin nuvarande lydelse att det för försäljning av livsmedel av animaliskt ursprung bl.a. krävs att slakten sker på ett godkänt slakteri. Den ändring som kommissionen föreslår gör det dock möjligt att under vissa förutsättningar tillåta konsumtion och försäljning av livsmedel av animaliskt ursprung där djuret har slaktats på en gård. Enligt utskottets bedömning kan en sådan reform vara av intresse för Sverige under förutsättning att det går att förena gott djurskydd med hög livsmedelssäkerhet. Utskottet noterar i detta sammanhang att resultaten av det pågående projektet vid SLU kommer att vara av betydelse för den slutliga bedömningen av om slakt på gårdar bör tillåtas i Sverige. I avvaktan på utfallet av de arbete som pågår föreslår utskottet att motion 2020/21:2808 (KD) yrkande 57 lämnas utan åtgärd.

Kamerabevakning på slakterier

Mot bakgrund av redovisningen ovan och den information som utskottet har fått från myndigheter och andra aktörer under beredningen av detta ärende konstaterar utskottet att regelverket och tillsynen i fråga om djurskydd och slakterier generellt sett fungerar väl. Samtidigt har det framkommit att det förekommer fall av bristande efterlevnad. I likhet med landsbygdsministern vill utskottet framhålla att det finns flera aspekter att ta hänsyn till vid en diskussion om kamerabevakning på slakterier. Djurskyddet måste naturligtvis beaktas men också skyddet för enskildas integritet. Utskottet ser mycket allvarligt på de brister i efterlevnaden av regelverket som har redovisats och kommer att följa det fortsatta arbetet noga. Enligt utskottets bedömning är det dock för närvarande inte aktuellt att föreslå obligatorisk kamerabevakning vid slakt. Utskottet föreslår därför att motion 2020/21:3044 (M) lämnas utan åtgärd.

Överträdelser av regler för slakt

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det är mycket allvarligt om djur behandlas illa, såväl vid slakt som i andra situationer. Utskottet kan dock konstatera att sådant beteende enligt dagens regelverk kan leda till såväl straff som andra sanktioner. Därutöver lämnade Utredningen om sanktioner vid brott mot djur sitt betänkande *Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem* till regeringen i februari 2020. Utredningen lämnade bl.a. förslag som syftar till att förbättra efterlevnaden av regelverket på området. Betänkandet har remissbehandlats och ärendet är nu under beredning i Regeringskansliet. Med hänvisning till det arbete som pågår anser utskottet att motion 2020/21:1734 (SD) yrkande 2 kan lämnas utan närmare åtgärd.

Avelsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avel på och träning och tävling med hundar.

Jämför reservation 9 (V).

Motionen

Enligt partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14 bör regeringen återkomma med kompletterande förslag på regler i djurskyddslagen som förhindrar att hundar med framavlade sjukdomar får bedömas i tävlingar och utställningar. Motionärerna anför bl.a. att avel i många fall sker baserat på hur väl en hund har bedömts på utställningar, och dessa bedömningar bidrar till avelsproblem.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt 2 kap. 11 § första stycket djurskyddslagen är det förbjudet att utföra avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för föräldradjuret eller avkomman. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förbudet och om villkor för eller förbud mot avel som kan påverka djurets naturliga beteende, normala kroppsfunktioner eller förmåga att naturligt föda fram sin avkomma (2 kap. 11 § andra stycket djurskyddslagen). Bestämmelsen i 2 kap. 11 § första stycket är straffsanktionerad enligt 10 kap. 1 § djurskyddslagen. Bestämmelserna som meddelats av regeringen i förordning eller av Jordbruksverket i en föreskrift är straffbelagda enligt 10 kap. 5 § djurskyddslagen.

Jordbruksverket får enligt djurskyddsförordningen meddela föreskrifter om förbudet i 2 kap. 11 § första stycket djurskyddslagen och villkor för eller förbud mot avel som kan påverka djurets naturliga beteende, normala kroppsfunktioner eller förmåga att naturligt föda fram sin avkomma (2 kap. 21 § djurskyddsförordningen). Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:28) om hållande av hund och katt innehåller bestämmelser om bl.a. avel som gäller för båda djurslagen. Enligt 1 kap. 24 § i föreskrifterna får inte djur användas i avel om

1. de har sjukdomar eller funktionshinder som kan nedärvas
2. de är eller med stor sannolikhet är bärare av recessivt anlag i dubbel uppsättning för sjukdom
3. de är eller med stor sannolikhet är bärare av enkelt recessivt anlag för sjukdom såvida inte parning sker med individ som är konstaterat fri från motsvarande anlag
4. parningskombinationen utifrån tillgänglig information ökar risken för sjukdom eller funktionshinder hos avkomman

5. de uppvisar beteendestörningar i form av överdriven rädslereaktion eller aggressivt beteende i oprovcerade eller för djuret vardagliga situationer eller
6. de saknar förmåga att föröka sig på ett naturligt sätt.

Jordbruksverket har med stöd av bemyndiganden i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen även meddelat föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:26) om träning och tävling med djur. Av dessa framgår bl.a. att ett djur som tränas för eller används vid tävling ska vara fritt från skada och sjukdom som kan antas förorsaka lidande (2 kap. 1 §).

Svenska Kennelklubben (SKK) har grundregler för uppfödare och hanhundsägare. Av dessa framgår bl.a. att hundavel ska bedrivas på ett sådant sätt att det främjar både tikens och avkommans hälsa och välbefinnande. Varje medlem som upplåter sin hund till avel ska vara väl förtrogen med SKK:s avelspolicy samt med rasens standard, provregler, registreringsregler och rasspecifika avelsstrategi samt aktuella bestämmelser i djurskyddslagstiftningen. Uppfödningen ska ske kvalitetsmedvetet och med stort ansvar. Vidare krävs det att varje medlem i SKK-organisationen till avel endast använder hundar som inte har någon allvarlig sjukdom eller något allvarligt funktionshinder och som har ett gott temperament som är typiskt för rasen. Enligt reglerna får man endast genomföra en parningskombination som utifrån tillgänglig information inte ökar risken för allvarlig sjukdom eller allvarliga funktionshinder hos avkomman. Vid SKK finns ett antal kommittéer med ansvar för olika frågor, bl.a. Kommittén för samsyn och exteriör sundhet (KSS) som har samordningsansvar för det arbete som pågår inom organisationen för att motverka exteriöra överdrifter hos rashundar. Kommittén ska bevaka den exteriöra utvecklingen hos svenskfödda rashundar och verka förebyggande för uppkomsten av överdrifter och motverka redan uppkomna överdrifter.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets bedömning fungerar det befintliga regelverket på området väl. Utskottet ser således inget behov av att ta några initiativ till förändringar av djurskyddslagens bestämmelser om avel och om tävling och träning med djur. Utskottet vill i sammanhanget framhålla betydelsen av att SKK i alla sammanhang motverkar exteriöra överdrifter hos hundar. Med hänvisning till vad som nu har anförts avstyrker utskottet motion 2020/21:1315 (V) yrkande 14.

Smittskyddsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden om smittskyddskontroll vid införsel av levande djur och om att förebygga och motverka utbrott av smittsamma djursjukdomar.

Jämför reservation 10 (C, L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 63 framhålls att Sverige behöver verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur för att stoppa smittor från att komma in i landet. Motionärerna anför att Sverige, vid EU-anslutningen, införde regler om att i samband med införsel av djur kontrollera dessa för porcint reproduktivt och respiratoriskt syndrom (PRRS) och paratuberkulos. Sveriges befintliga införselregler måste dock ses över med anledning av EU:s nya djurhälsoförfordning, och motionärerna uttrycker bl.a. en oro för att Sverige inte längre kommer att kunna ha särskilda införselregler för djur.

Även i kommittémotion 2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 11 anför motionärerna att regeringen i syfte att motverka smittor ska verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur som ska införas i Sverige.

Ett liknande förslag finns i motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 6 där motionärerna anför att man måste se till att medlemsländerna har rättigheter att provta djur vid införsel till landet för att förhindra att smittsamma sjukdomar sprids.

I kommittémotion 2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 15 framhåller motionärerna att det är nödvändigt att förebygga och motverka utbredning av djursjukdomar i Sverige som leder till gruppbehandling med antibiotika. Motionärerna anför bl.a. att åtgärder för att förebygga utbrott kan handla om att importerade djur ska vara friska och inte smittade av t.ex. PRRS-virus och att Sverige genom det nationella kontrollprogrammet ska kunna förebygga utbrott av PRRS.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Porcint reproduktivt och respiratoriskt syndrom (PRRS) är enligt Jordbruksverket en virussjukdom som drabbar grisar och som kan orsaka betydande förluster och djurlidande genom en ökad sjuklighet och dödlighet. Eftersom sjukdomen är mycket spridd i stort sett i alla europeiska länder och övriga världen är risken att få in den i Sverige stor om man inte är mycket noga med smittskyddet. Den främsta smittvägen är genom direkta djurkontakter, t.ex. via inköp av djur, men även indirekta kontakter via personer, redskap och

transportfordon är en risk. Paratuberkulos är enligt Jordbruksverket en kronisk tarmsjukdom som kan drabba olika idisslare, bl.a. nötkreatur och får. Förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. (införseliförordningen) trädde i kraft den 1 januari 1995, dvs. samma dag som Sverige anslöt sig till EU. Förordningen har enligt 1 § till syfte att förebygga att smittsamma eller ärftliga djursjukdomar kommer in i landet och får ytterligare spridning här, att förhindra en inplantering av utländska djurarter som är skadliga för landets fauna och att tillgodose djurskyddsintresset. Jordbruksverket får enligt 3 och 4 §§ meddela föreskrifter om införseltillstånd och införselbud. Vidare får Jordbruksverket enligt 5 § meddela föreskrifter om hur kontrollen ska genomföras vid införsel av djur och varor. När det gäller införsel av djur eller varor (t.ex. produkter av djur eller hö, halm och annat material som används vid hantering av djur) från ett land utanför EU får denna ske endast på de platser som Jordbruksverket föreskriver (6 §). Vid införsel av levande djur från ett land utanför EU får djuren inte lastas ur utan medgivande av en officiell veterinär (7 §). När det gäller införsel av djur eller produkter av djur från ett land inom EU får en transport stoppas under färd bl.a. om det finns särskild anledning att misstänka förekomst av en smittsam sjukdom. Enligt 10 § ska Tullverket övervaka att införsel sker i enlighet med bl.a. förordningen och de föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen.

Detaljerade bestämmelser om villkor för införsel till Sverige av nötkreatur och grisar från länder inom EU och Norge samt de tredjeländer från vilka införsel får ske finns i Jordbruksverkets föreskrifter (SVJFS 1998:70, senast ändrade genom SJVFS 2018:29) om införsel av nötkreatur och grisar. Föreskrifterna innehåller bl.a. bestämmelser om registrering för införsel (3 §), hälsointyg (10–12 a §§) samt märkning och rapportering m.m. av djur vid införsel (13 a §–14 a §§). Enligt 15 § ska djuren vid införsel genomgå en karantänsbehandling enligt bilagan till föreskrifterna. Av bilagan framgår bl.a. att djuren ska transporteras direkt från införselorten till karantänen och att de ska stanna kvar där tills resultaten av undersökningarna är klara. Först när undersökningarna utvisar att undersökt sjukdom inte har konstaterats kan Jordbruksverket besluta att häva karantänen. Av bilagan framgår vidare att nötkreatur ska undersökas bl.a. för förekomst av paratuberkulos och att grisar ska undersökas för bl.a. PRRS. Liknande bestämmelser finns i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1994:224, senast ändrade genom SJVFS 2015:12) om införsel av får och getter. Av bilagan till föreskrifterna framgår bl.a. att får och getter under vistelsen i karantän ska undersökas för förekomst av paratuberkulos.

I mars 2016 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (EU:s djurhälsoförordning). Med några undantag ska förordningen tillämpas från den 21 april 2021, då den kommer att ersätta ett stort antal beslut, direktiv och förordningar. EU:s djurhälsoförordning är en ramlag som ska kompletteras av närmare bestämmelser som ska antas av kommissionen i form av delegerade akter och

genomförandeakter. Förordningen omfattar regler om bl.a. sjukdomsövervakning, beredskap, sjukdomsbekämpning, registrering av djur och anläggningar, spårbarhet, villkor för djurförflyttningar, införsel till unionen, export från unionen samt nödåtgärder mot djursjukdomar. Medlemsstaterna får, enligt bestämmelser i förordningen, inom sina territorier tillämpa ytterligare eller strängare åtgärder än vad som fastställs i förordningen när det gäller ansvarsområden för djurhälsa, anmälan inom medlemsstaten, övervakning, registrering, godkännande, journalföring, register och spårbarhetskrav. Kraven ska dock vara förenliga med förordningen och får inte hindra förflyttning mellan medlemsstaterna. Förordningen innebär delvis en konsolidering av redan befintliga EU-regler, men den innehåller även en del nyheter jämfört med dagens lagstiftning.

De sjukdomsspecifika bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom som föreskrivs i EU:s nya djurhälsoförordning ska tillämpas på de sjukdomar som anges i förordningens artikel 5.1 och bilaga II. Enligt artikel 5.2, 5.3, 6 och 7 kan kommissionen, om vissa kriterier som anges i förordningen är uppfyllda, genom att anta en delegerad akt föra upp nya sjukdomar på den förteckning som anges i bilaga II. Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/1629 om ändring av bilaga II till EU:s djurhälsoförordning har PRRS och paratuberkulos förts upp på listan över sjukdomar som omfattas av djurhälsoförordningens tillämpningsområde. Enligt artikel 8.2 i EU:s djurhälsoförordning ska kommissionen, på grundval av vissa närmare angivna kriterier, upprätta en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av de förtecknade sjukdomarna. På samma sätt ska kommissionen enligt artikel 9.2, på grundval av vissa kriterier och mot bakgrund av nya viktiga vetenskapliga data, bestämma vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga och bekämpa respektive sjukdom. Beslut om sådan kategorisering finns i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 om tillämpningen av vissa bestämmelser om bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar. De förtecknade sjukdomarna delas i genomförandeförordningen in i fem olika kategorier (A–E) med specifika krav på åtgärder för olika sjukdomar, alltifrån omedelbara utrotningsåtgärder (A) till anmälan och rapportering samt övervakning (E). PRRS kategoriseras som en sjukdom i kategori D och E och paratuberkulos som en sjukdom i kategori E.

Att PRRS och paratuberkulos finns med på förteckningen över sjukdomar som omfattas av EU:s djurhälsoförordning är enligt upplysning från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) resultatet av en svensk förhandlingsframgång. För att kunna behålla de regler för provtagning i samband med införsel av levande djur som Sverige har i dag skulle dessa två sjukdomar ha behövt kategoriseras som sjukdomar i lägst kategori C. Den svenska regeringen arbetade hårt för det men fick tyvärr inte stöd av andra medlemsstater. Sverige behöver därför se över och anpassa reglerna om

provtagning vid införsel av levande djur till den nya djurhälsoförfordningen och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882. Eftersom regelverket, som ska börja tillämpas i april 2021, har beslutats relativt nyligen är det för närvarande inte aktuellt med någon ändring. När det blir aktuellt kan Sverige naturligtvis arbeta för en ändring av kategoriseringen av de aktuella sjukdomarna.

Den 6 december 2018 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av nuvarande lagstiftning på djurhälsoområdet. Syftet med översynen var att anpassa lagstiftningen till EU:s djurhälsoförfordning och andra nya EU-bestämmelser. Syftet var också att få till stånd en modern och sammanhållen lagstiftning med en tydlig systematik som ska säkerställa ett gott smittskydd och därigenom tillvarata djurskydds-, folkhälso- och miljöintressen samt produktionsekonomiska intressen. Enligt utredningsdirektiven (dir. 2018:111) skulle utredaren bl.a.

- överväga vilka lagstiftningsåtgärder, t.ex. processuella bestämmelser, som kan krävas för att komplettera EU:s djurhälsoförfordning och annan ny lagstiftning på EU-nivå
- bedöma om det finns behov av och möjlighet att ha andra kompletterande nationella bestämmelser
- lämna förslag till en ny djurhälsolag som är enkel att förstå, överblicka och tillämpa.

Utredningen (SOU 2020:62 En samlad djurhälsoreglering) överlämnades till regeringen den 11 november 2020. Utredningen har remitterats och remisstiden går ut den 1 mars 2021. Utredningen föreslår bl.a. det införs en ny djurhälsolag och en tillhörande djurhälsoförfordning som ersätter epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658) och bisjukdomslagen (1974:211) och de förordningar som beslutats med stöd av dessa lagar. Man föreslår vidare att alla bestämmelser om djurhälsa i provtagningslagen, lagen om kontroll av husdjur och de förordningar som meddelats med stöd av respektive lag flyttas över till den nya djurhälsolagen och dess förordning, i den utsträckning bestämmelsen i fråga ska behållas. Samma sak föreslås i fråga om införseliförordningen och förordningen (1994:542) om utförsel av levande djur m.m. (utförseliförordningen). Ansvaret för uppgifter på djurhälsoområdet som utgör annan offentlig verksamhet än offentlig kontroll ska enligt utredningens förslag fördelas mellan myndigheter på i huvudsak samma sätt som hittills, och ansvarsfördelningen ska framgå av föreskrifter som regeringen meddelar. Detta innebär att Jordbruksverket behåller huvudansvaret för uppgifter på djurhälsoområdet som utgör annan offentlig verksamhet än offentlig kontroll. Jordbruksverket föreslås ha ansvar för att leda och samordna de förebyggande åtgärderna och bekämpningen av smittsamma djursjukdomar enligt djurhälsolagen och de EU-förordningar som lagen kompletterar samt att samordna samarbetet och kontakterna med kommissionen och övriga medlemsstater. Vidare föreslår utredningen att förebyggande åtgärder och bekämpningsåtgärder i huvudsak ska vidtas med stöd av bemyndiganden som

i stora delar motsvarar de bemyndiganden som finns i epizootilagen och zoonoslagen. Bemyndigandena ska enligt förslaget omfatta alla åtgärds-sjukdomar. Åtgärdssjukdom används av utredningen som ett samlingsnamn för de sjukdomar som får omfattas av tvingande åtgärder, antingen för att de omfattas av ett EU-rättsligt bekämpningskrav eller för att regeringen har fört upp sjukdomen på den nationella sjukdomslistan. När det gäller förflyttningar inom unionen konstaterar utredningen att förutsättningarna för nationella bestämmelser som innebär en restriktion av förflyttningar varierar beroende på vad det är som förflyttas. Utredningen har valt att föreslå ett generellt utformat bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att, för att förhindra spridning av en åtgärdssjukdom, meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut om krav på särskilt tillstånd, förbud, begränsningar och andra villkor i fråga om förflyttningar av djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung. Det blir enligt utredningen alltså en uppgift för den myndighet som meddelar föreskrifter eller fattar beslut att ta ställning till om en viss förflyttningsrestriktion är tillåten enligt EU-regleringen.

Den 17 februari 2021 svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson på en skriftlig fråga (fr. 2020/21:1683) och anförde bl.a. följande:

Nina Lundström har frågat mig om jag avser att agera för att Sverige ska kunna fortsätta med förebyggande åtgärder, såsom provtagning, för att förhindra att smitta som PRRS kommer in i Sverige.

Den nya EU-förordningen innehåller direkt tillämpliga bestämmelser om hur olika kategorier av smittsamma djursjukdomar ska övervakas och bekämpas. Genom förordningen begränsas också vilka ytterligare krav som medlemsstaterna får ställa i nationell lagstiftning för att hantera olika smittsamma djursjukdomar. Till följd av den nya förordningen kan Sverige inte fortsätta tillämpa de införselbestämmelser avseende PRRS som finns idag.

Det finns däremot fortsatt utrymme för bekämpning av PRRS inom landet och Statens jordbruksverk arbetar, tillsammans med Statens veterinärmedicinska anstalt och näringen, intensivt för att ta fram nationella åtgärder som kan ersätta nuvarande bestämmelser och ge förutsättningar för ett gott smittskydd och förhindra spridning av PRRS bland svenska djur.

Jag och regeringen anser att det är mycket angeläget att vi fortsätter vårt arbete för en god djurhälsa och ansvarsfull antibiotikaanvändning, och jag följer det pågående arbetet noggrant.

Av Jordbruksverkets regleringsbrev för 2020 framgår att myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som den i samarbete med andra aktörer har vidtagit eller planerar att vidta för att förhindra spridning av smittsamma djursjukdomar i landet efter att EU:s nya djurhälsoförordning börjar tillämpas i april 2021. Redovisningen ska i första hand avse djursjukdomarna paratuberkulos och PRRS. Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) pågår det arbetet fortfarande men kommer sannolikt att redovisas inom kort.

Ett motionsyrkande om rätten att ställa krav på provtagning vid införsel av djur för att hindra smittspridning behandlades av miljö- och jordbruksutskottet under det förra riksmötet. Utskottet anförde då följande i sitt ställningstagande (bet. 2019/20:MJU9):

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det naturligtvis är beklagligt att de nuvarande svenska reglerna för provtagning för PRRS och paratuberkulos i samband med införsel av levande djur inte kan behållas oförändrade. Av redovisningen ovan framgår emellertid att det pågår en utredning som har till uppgift att göra en översyn av nuvarande lagstiftning med syftet att anpassa den till EU:s nya djurhälsoförfordning och andra nya EU-bestämmelser. En del i detta uppdrag är att bedöma om det finns behov av och möjlighet att ha andra kompletterande nationella bestämmelser. Som framgår av redovisningen ovan arbetar dessutom Jordbruksverket tillsammans med SVA och näringen med att ta fram förslag på åtgärder som kan vidtas med stöd av EU:s djurhälsoförfordning för att förhindra spridning av de aktuella sjukdomarna bland svenska djur. Utskottet ser med förhoppning fram emot att resultatet av dessa arbeten leder till att Sverige, trots att det befintliga regelverket nu måste ses över, även fortsättningsvis kan upprätthålla en god djurhälsa.

Utskottets ställningstagande

Utredningen om en samlad djurhälsoreglering har nyligen överlämnat sitt betänkande till regeringen. Ärendet är under beredning i Regeringskansliet. Utredningen anser att Jordbruksverket även fortsättningsvis bör ha huvudansvaret för de uppgifter på djurhälsoområdet som utgör annan offentlig verksamhet än offentlig kontroll. Utredningen föreslår bl.a. ett generellt utformat bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att, för att förhindra spridning av en åtgärdssjukdom, meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut om krav på särskilt tillstånd, förbud, begränsningar och andra villkor i fråga om förflyttningar av djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung. Det skulle därigenom bli en uppgift för den myndighet som meddelar föreskrifter eller fattar beslut att ta ställning till om en viss förflyttningsrestriktion är tillåten enligt EU:s regelverk. Utskottet noterar vidare att Jordbruksverket inom en snar framtid kommer att redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit eller kommer att vidta för att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar i Sverige, särskilt PRRS och paratuberkulos, fr.o.m. det att EU:s djurhälsoförfordning börjar tillämpas. Utskottet vill framhålla betydelsen av att vårt svenska regelverk på området utformas på ett sätt som medför att Sverige även i fortsättningen kan upprätthålla en god djurhälsa. Med hänvisning till det arbete som nu pågår föreslår utskottet att motionerna 2020/21:2764 (MP) yrkande 6, 2020/21:2808 (KD) yrkande 63, 2020/21:3273 (L) yrkande 15 och 2020/21:3358 (M) yrkande 11 lämnas utan ytterligare åtgärd.

Fjäderfåhållning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om burhållning inom äggindustrin och om fjäderfåhållning i övrigt.

Jämför reservation 11 (V).

Motionerna

I partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 anför motionärerna att burhållning av höns inom äggindustrin ska vara utfasad senast 2023.

Även i motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 15 anför motionärerna att djur, dvs. höns, inte ska hållas permanent uppbundna eller permanent i bur.

I motion 2020/21:1734 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 framhåller motionären behovet av att se över regelverket för levnadsvillkoren inom kycklingindustrin. Motionären anför bl.a. att det råder extrem trängsel i många kycklingfabriker, att kycklingarna avlas så hårt att sjukdomar och hälta uppstår och att hanteringen inför slakt har stora brister ur ett djurskyddsperspektiv.

Enligt motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 17 bör hönor som hålls på frigång få större yta per höna att leva på än vad som är lagstadgat i dag. I samma motion yrkande 18 anför motionärerna att metoder som gör det möjligt att sortera ut ägg med tuppsycklingar i, så att dessa inte går vidare till kläckning, bör utvecklas och användas inom svensk värphönshållning. Enligt yrkande 19 bör slaktkycklingproduktionen minska belägningsgraden så att kycklingarna har tillgång till betydligt större utrymme, och om krav på olika typer av miljöberäkningar bör införas. Vidare anför i yrkande 20 att uppfödningen av slaktkycklingar bör ställa om till långsamväxande raser för att minska hälsoproblemen. Avslutningsvis anför motionärerna i yrkande 21 att kontrollprogram inte ska kunna användas för att kompensera bort viktiga djurskyddsparametrar såsom utrymmeskrav.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Djurskyddslagen syftar enligt lagens 1 kap. 1 § till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Enligt 2 kap. 1 § första stycket ska djur behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande. Av 2 kap. 2 § första stycket följer att djur ska hållas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende) och att beteendestörningar förebyggs. Enligt andra stycket i samma bestämmelse får regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer meddela föreskrifter och villkor för eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kraven enligt första stycket.

Enligt 2 kap. 11 § första stycket djurskyddslagen är det förbjudet att utföra avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för föräldradjuret eller avkomman. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förbudet och om villkor för eller förbud mot avel som kan påverka djurets naturliga beteende, normala kroppsfunktioner eller förmåga att naturligt föda fram sin avkomma (2 kap. 11 § andra stycket djurskyddslagen). Bestämmelsen i 2 kap. 11 § första stycket är straffsanktionerad enligt 10 kap. 1 § djurskyddslagen. Bestämmelserna som meddelats av regeringen i förordningar eller av Jordbruksverket i föreskrifter är straffbelagda enligt 10 kap. 5 § djurskyddslagen.

I 2 kap. 1 § djurskyddsförordningen anges att höns för äggproduktion ska hållas i inhysningssystem som uppfyller hönsens behov av att värpa i rede, sitta upphöjt och sandbada.

Jordbruksverket har meddelat föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:23) om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m.. 1 kap. innehåller gemensamma bestämmelser om bl.a. skötsel, renhållning av stallutrymmen, foder och dricksvatten. I 2 kap. finns särskilda bestämmelser för som hålls för produktion av ägg och livsmedel. Av 2 kap. 2 § framgår att endast hönsraser som har en medelvikt under 2,4 kilo får hållas i burar och att de får hållas där i högst två år. 2 kap. 10 § innehåller detaljerade bestämmelser om minsta utrymme för bur, rede och ströbad för värphöns i bur. I 2 kap. 11 § finns ytterligare föreskrifter om värphöns i bur, bl.a. mått för sittpinne och fodertråg samt högsta antal värphöns per bur. I 2 kap. 12–14 §§ anges hur olika utrymmen (bl.a. rede, sittpinne, ströarea och fodertråg) för frigående värphöns ska vara utformade och med hur många frigående värphöns en viss yta får beläggas. I 3 kap. finns särskilda bestämmelser för slaktkycklingar och i 4 kap. finns särskilda bestämmelser för hur avelsdjur inom slaktkycklingproduktionen ska hållas.

Kontrollprogram initieras frivilligt av branschorganisationer för att stärka konkurrenskraften och öka flexibiliteten för företagare samtidigt som en god djurskyddsnivå främjas och upprätthålls. Föresatsen med dessa program är att minst samma djurskyddsnivå ska uppnås som vid tillämpning av ordinarie föreskrifter. Kontrollprogram kallas ibland även för djuromsorgsprogram. Innebörden av ett kontrollprogram är att producenter som är anslutna till programmet förbinder sig att uppfylla ett flertal kriterier som går utöver miniminivån i myndighetsföreskrifter, t.ex. om teknisk utrustning och skötsel av djuren, och att genomgå en utökad kontroll. Den som deltar i sådana kontrollprogram kan samtidigt undantas från vissa andra bestämmelser i föreskrifterna och kan t.ex. få ha en högre beläggningsgrad än vad som annars är tillåtet. Närmare bestämmelser om kontrollprogram finns i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2015:17) om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur.

Den 6 december 2019 svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson på en interpellation (ip. 2019/20:139) från Elin Segerlind (V) om utfasningen av burar inom äggindustrin. Landsbygdsministern anförde då bl.a. följande:

De flesta värphöns hålls i dag i frigående system, och denna andel har ökat under senare år. Jag har mot bakgrund av detta inte för avsikt att vidta några särskilda åtgärder i frågan.

Tittar man på utvecklingen i Sverige sedan 2010 ser man att vi då hade 35,2 procent av hönsbeståndet i inredd bur. År 2018, alltså åtta år senare, var siffran nere på 9,3 procent. För 2019 ser siffran ut att bli under 8 procent. Det innebär att vi har en utveckling i ganska snabb takt, utan förbud på plats, i riktning mot det som jag upplever att Elin Segerlind strävar mot. Det tycker jag är bra.

Det finns säkert flera skäl till att denna utveckling sker. Ett sådant är konsumentmakten, som Elin Segerlind själv tog upp i sin interpellation. Det syns tydligt framför allt på att de konsumtionsägg du köper nästan uteslutande är från frigående höns, eftersom det är det som kunderna efterfrågar. Kunskapsspridning, märkning som innebär att konsumenter kan göra medvetna val och konsumenternas betalningsvilja för att köpa någonting som är producerat på ett sjyst sätt är verkningsfullt i Sverige. Det påverkar väldigt uppenbart marknaden och hur vi producerar.

Den sista fasta siffra jag har i min tabell är 2018-siffran. Jämför man den mot EU kan man konstatera att 53 procent av hönsen i EU finns och vistas i inredd bur, att jämföra med 9,3 procent i Sverige. Det är alltså kanske inte så jättekonstigt att det finns vissa länder som behöver ta till lagstiftning för att flytta sina processer och där det är lite mer angeläget.

Vilken typ av verktyg man använder för att uppnå en utveckling och en inriktning som man önskar är ju ett vägval som politiken gör. Interpellanten nämnde Tyskland som ett exempel, och Tyskland finns med i mina papper. Där har man jobbat med lagstiftningskrav med en övergångsperiod fram till 2025. Det innebär att vi om sex år, med samma utveckling som vi haft i Sverige så här långt, har fasat ut detta snabbare utan lagstiftning än vad man bedömer att man kan göra i Tyskland.

I Österrike har man också jobbat med lagstiftning och hade en utfasningsperiod på 15 år. Det finns alltså ingenting som egentligen verifierar att det med hjälp av lagstiftning skulle vara snabbare, enklare eller effektivare att se till att vi inte har några i bur i Sverige jämfört med de incitament som vi redan har på plats.

Därför är svaret att så länge vi har den utvecklingen ser jag inget behov av att lagstifta på detta område.

Ett motionsyrkande om behovet av att se över möjligheten att sätta ett slutdatum för användningen av burar i äggindustrin behandlades av miljö- och jordbruksutskottet under det förra riksmötet. Utskottet avstyrkte motionen och anförde följande (bet. 2019/20:MJU9):

Som framgår av redovisningen ovan finns det ett flertal bestämmelser som reglerar hur höns för äggproduktion ska inhysas för att en god djurskyddsnivå ska uppnås. När det gäller frågan om ett slutdatum för användning av burar i äggindustrin framgår det av redovisningen att användningen av burar har minskat under senare år, bl.a. med anledning av att konsumenterna i ökad utsträckning efterfrågar ägg från frigående

höns. Utskottet ser därför inte något behov av att reglera en utfasning på det sätt som motionären efterfrågar.

Den 9 april 2019 svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson på en interpellation om förhållandena i kycklingindustrin (ip. 2018/19:168) och anförde bl.a. följande:

Elin Segerlind har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att säkerställa att djurskyddslagen efterlevs samt om jag avser att ta initiativ för att skärpa lagstiftningen så att kycklingarna i industrin skyddas från lidande och i så fall på vilket sätt.

Jag vill börja med att framhålla att det aldrig är acceptabelt att djur skadas eller orsakas onödigt lidande. Vi har ett system där officiella veterinärer på slakterierna kontrollerar djurskyddet för djur som ska slaktas. Det är av största vikt att detta fungerar så att eventuella djurskyddsproblem uppmärksammas och kan åtgärdas. Det huvudsakliga ansvaret för djurskyddet vilar dock på den som håller djuren. Det är den dagliga omsorgen om djuren och hanteringen av dem som säkerställer att djuren har det bra.

Den 1 april 2019 trädde den nya djurskyddslagen i kraft. Den nya lagen innebär en uppdatering och modernisering av den tidigare lagen, som funnits i drygt 30 år. Både den tidigare lagen och den nya lagen innehåller de mest grundläggande bestämmelserna till skydd för djuren. I det ingår att djuren ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. I den inledande bestämmelsen till den nya lagen görs det tydligt att lagen syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och att främja god djurvälstånd och respekt för djuren.

Att värna djurskyddet är en prioriterad fråga för regeringen. Jag har förtroende för att den kontroll som våra kontrollmyndigheter utför fungerar så att djurskyddsproblem upptäcks. Det är bra att branschen har egna djuromsorgsprogram för att fånga upp och åtgärda brister eller problem.

När det gäller det aktuella fall som det refereras till i interpellationen nämner Elin Segerlind i sitt inlägg att det är ett år sedan kontrollen gjordes och frågar varför detta fått fortgå.

Mitt svar är att det inte har fått fortgå. Man har vidtagit ett antal olika åtgärder och konstaterat att man tror att det är en rad olika saker som har samspelat så att andelen skadade vingar uppmätts till 1,8 procent.

Man har dragit igång ett projekt som syftar till att utvärdera allt från lastningsmaskiner till lastningspersonal, transportbehållare, miljö i stallarna, ljusnivå vid lastning, foderpåverkan, hälsostatus på kycklingarna, slaktvikt, rutiner i hela värdekedjan, skillnader mellan anläggningar och mellan bönder, transporter av kycklingar samt hantering och rutiner i slakterier. Det är ett ganska heltäckande arbete man har satt igång.

Uppföljningen av detta gjordes för någon månad sedan. I månadsskiftet februari/mars gjorde man en ny större kontroll som man nu håller på att sammanställa. Resultatet av den kontrollen är ännu inte känt, men min förhoppning är givetvis att den ska visa på ett betydligt bättre utfall.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det är länsstyrelsen som har sanktionsmöjligheterna i detta sammanhang. När en sanktion eller ett föreläggande har utfärdats sätts en tidsgräns, och en handlingsplan tas fram. Man levererar ett antal saker, och om man inte levererar det som sagts finns möjlighet till vidare sanktioner. Det kan handla om vite eller, i

värsta fall, om att man inte får hålla djur. Det finns ett antal olika sanktioner som kan tas till.

Jag tycker dock att det i sammanhanget är viktigt att poängtera att det inte är min sak att avgöra om detta har hanterats på ett adekvat sätt eller inte. Det är ansvariga myndigheter och veterinärer som har kontrollbefogenheterna och befogenheterna att utdöma sanktioner. Vårt ansvar är att säkerställa att vi har en lagstiftning som är rimlig. Där känner jag att vi har tagit ett tydligt grepp, både med den lag som har funnits och med den lag som nu har kommit på plats.

Vi tar också ett ansvar genom att följa dessa frågor väldigt noga och ha en dialog med ansvariga kontrollmyndigheter för att säkerställa att de i sin tur har de verktyg de behöver.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om ett slutdatum för användning av burar i äggindustrin vidhåller utskottet sin bedömning från förra riksmötet. Utskottet avstyrker därför motionerna 2020/21:1315 (V) yrkande 1 och 2020/21:2764 (MP) yrkande 15.

När det gäller övriga motioner om fjäderfåhållning kan utskottet konstatera att det finns ett omfattande regelverk som syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och att främja god djurvälstånd för fjäderfän. Det finns också ett system för att kontrollera att djurskyddet upprätthålls och för att upptäcka och åtgärda brister, såväl i samband med avel som under uppfödning och slakt. Utskottet kan också konstatera att överträdelser av regelverket kan leda till straff och andra sanktioner. Utskottet ser inget behov av att förändra detta regelverk. Därmed föreslår utskottet att motionerna 2020/21:1734 (SD) yrkande 1 och 2020/21:2764 (MP) yrkandena 17–21 avslås.

Utevistelse för vissa djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utevistelse för vissa djur.
Jämför reservation 12 (SD) och 13 (V).

Motionerna

I partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 anför motionärerna att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen kan ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende under hela året. Motionärerna anför att regelverket ger kor, får och getter rätt till utevistelse men att det även finns andra djur inom livsmedelsproduktionen som har liknande behov.

Ett liknande förslag finns i motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 13 där motionärerna anför att alla djur ska ha rätt till utevistelse och bete i så stor utsträckning som väder och årstid medger.

I kommittémotion 2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 5 anför motionärerna att daglig utevistelse med rörelsefrihet för hästar bör bli ett krav. Enligt samma motion yrkande 6 bör det införas ett minimikrav på antalet timmar som hästar har tillgång till daglig utevistelse med rörelsefrihet.

Även kommittémotion 2020/21:723 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 26 handlar om utomhusvistelse för hästar. Motionärerna anför att Jordbruksverkets föreskrifter om hästhållning behöver kompletteras med ett minimikrav för hur mycket hästar dagligen behöver röra sig fritt utomhus.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Jordbruksverket har med stöd av djurskyddsförordningen meddelat föreskrifter om hur olika slags djur ska ges möjlighet till utevistelse, se t.ex. Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om nötkreaturshållning inom lantbruket m.m. (6 kap. SJVFS 2019:18), om gethållning inom lantbruket m.m. (6 kap. SJVFS 2019:22), om fårhållning inom lantbruket m.m. (6 kap. SJVFS 2019:21) och om hästhållning (5 kap. SJVFS 2019:7).

Ett motionsyrkande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen kan få möjlighet till utevistelse och naturligt beteende behandlades senast av miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2017/18:MJU24 Ny djurskyddslag. I ställningstagandet i den delen anförde utskottet följande:

När det gäller naturligt beteende och utevistelse konstaterar utskottet att ett av syftena med djurskyddslagen är att främja en god djurvälstånd och att djur bl.a. ska få utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade till och som är viktiga för deras välbefinnande. Det nuvarande bemyndigandet att meddela föreskrifter om närmare villkor för en djurhållning som tillgodoser dessa krav föreslås införas i den nya lagen. I detta sammanhang är det positivt att ett vetenskapligt råd har inrättats som kan bistå med faktaunderlag i föreskriftsarbetet. Utskottet noterar att det i dag finns bestämmelser för vissa av lantbrukets djur när det gäller utevistelse men att det också pågår forskning för att främja hållbara lösningar för andra produktionsdjur. Utskottet noterar också att ekologiskt uppfödda djur ska ha tillgång till utevistelse. Utskottet föreslår med hänvisning till det som redovisats att motionerna 2017/18:2253 (M) och 2017/18:4019 (V) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

Enligt SLU förknippas utevistelse för lantbruksdjur och sällskapsdjur med djurvälstånd och många konsumenter är beredda att betala extra för produkter från utgångsproduktion. På SLU pågår forskning för att främja hållbara lösningar för djur som vistar ute, både sällskapsdjur och produktionsdjur. Med hållbara lösningar menar SLU lösningar som inkluderar både djurvälstånd, arbetsmiljö, miljö och ekonomi. Enligt SLU kräver all djurhållning ute försiktighetsåtgärder för att inte riskera att bli ett miljöproblem. Både

söndertrampning av marken och djurens gödsel kan leda till näringsläckage från marken som i sin tur kan ge upphov till övergödningsproblem i sjöar och hav. Att inte ha för många djur på samma plats och att undvika utevistelse under den kalla och blöta årstiden är viktigt. För stora tunga djur, t.ex. nötboskap och hästar, är det ändå svårt att helt undvika söndertrampad mark och näringsbelastning på vissa platser i hagen. I sin forskning arbetar SLU med att identifiera var och hur riskerna uppstår och hur lösningar kan se ut för att åtgärda dem och att kommunicera kunskapen till användarna. Det handlar t.ex. om system med effektiv cirkulering av djur mellan fällor, förstärkande markmaterial i hagar, åtgärdsplaner för stallområden, fosfordammar nedströms från hästhagar och marktäckande material för fosforupptagning.

SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd utgör en riskvärderande instans vad gäller djurskydd och ska identifiera, sammanställa och utvärdera vetenskaplig forskning om djurskydd och därtill angränsande frågor. I en rapport från 2020 (2020:5) sammanställer rådet befintlig forskning om faktorer som är viktiga för djurskyddet och djurvälståndet vid hållande av nötkreatur och får utomhus, med eller utan ligghall, i nordiskt klimat under den kalla årstiden då betestillväxt inte sker, s.k. utegångsdjur.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att djurskyddslagen bl.a. syftar till att främja en god djurvälstånd och att djur ska få utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade till. Jordbruksverket har i dag riksdagens och regeringens bemyndigande att meddela föreskrifter om utevistelse för olika slags djur. Utskottet ser i dag inget behov av att vidta några åtgärder för att förändra denna ordning. När det gäller förutsättningarna för hur sådan utevistelse bör anordnas måste det bl.a. göras en avvägning mellan djurens välmående och vissa miljöhänsyn. I detta sammanhang vill utskottet framhålla betydelsen av dels den forskning på området som bedrivs vid SLU, dels det arbete som bedrivs av SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd. Utskottet följer noga frågan. Därmed föreslår utskottet att motionerna 2020/21:723 (SD) yrkande 26, 2020/21:1315 (V) yrkande 6, 2020/21:2123 (SD) yrkandena 5 och 6 och 2020/21:2764 (MP) yrkande 13 avslås.

Produktion och försäljning av päls

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om produktion av päls och om förbud mot försäljning av nyproducerad päls.

Jämför reservation 14 (V) och motivreservation 15 (L).

Motionerna

Enligt motion 2020/21:922 av Richard Jomshof (SD) behöver riksdagen ge regeringen i uppdrag att ta fram en tidsplan med målet att avveckla svensk minknäring i likhet med vad man har fattat beslut om i Norge.

På liknande sätt framhåller motionärerna i partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 2 att Sverige bör införa ett stoppdatum för pälsdjursfarming till 2023 och att regeringen bör presentera en plan för utfasningens genomförande. Vidare anför motionärerna i samma motion yrkande 3 att regeringen bör återkomma med förslag på regelverk som förbjuder försäljning av nyproducerad päls från djur i bur.

Enligt motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 10 bör all pälsdjursfarming inom EU avvecklas, och enligt yrkande 22 i samma motion bör minkfarming i Sverige avvecklas.

I motion 2020/21:2495 av Elin Lundgren och Kristina Nilsson (båda S) anför motionärerna att minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att de bör kunna utöva sitt naturliga beteende.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Såväl EU som medlemsstaterna är parter till europeiska konventionen om skydd av animalieproduktionens djur. Rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur, som har utformats med stöd av konventionen, innehåller miniminormer för skydd av djur som hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar eller för annan animalieproduktion. Enligt artikel 3 i direktivet ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser så att ägarna eller uppfödarna vidtar alla rimliga mått och steg för att garantera välbefinnandet hos de djur de har hand om för att se till att dessa djur inte utsätts för onödigt smärta, onödigt lidande eller onödigt skada. I Sverige har direktivet genomförts i djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och föreskrifter från Jordbruksverket.

I 2 kap. 2 § första stycket djurskyddslagen anges att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende) och att beteendestörningar förebyggs. Enligt andra stycket i bestämmelsen får regeringen eller den myndighet som regeringen föreskriver meddela föreskrifter om villkor för

eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kravet enligt första stycket. Jordbruksverket har med stöd av djurskyddsförordningen meddelat föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:16, senast ändrad genom SJVFS 2020:23) om uppfödning och hållande av pälsdjur. Föreskrifterna gäller enligt 1 kap. 1 § hållande av chinchillor, minkar och rävar som föds upp eller hålls för produktion av päls eller skinn. Föreskrifterna innehåller allmänna bestämmelser om bl.a. avel, skötsel och tillsyn, foder och renhållning (1 kap.) samt särskilda bestämmelser för minkar (2 kap.) och chinchillor (3 kap.).

Den 14 januari 2020 svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson på en interpellation om förbud mot pälsdjursuppfödning (ip. 2019/20:208) och anförde bl.a. följande:

Elin Segerlind har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att avveckla den svenska pälsdjursuppfödningen eller låta utreda hur en avveckling av denna kan genomföras.

Låt mig inleda med att konstatera att vi har en stark djurskyddslagstiftning i Sverige. Sedan april 2019 har vi en ny djurskyddslag på plats. I den nya lagen förtydligas att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande. Lagen förtydligar också att beteendestörningar ska förebyggas.

För mig och regeringen är det viktigt att den djurhållning vi har i Sverige lever upp till lagens krav. Det gäller naturligtvis även pälsdjur. Det var också därför som regeringen vid sidan av arbetet med den nya djurskyddslagen i januari 2018 gav Statens jordbruksverk i uppdrag att utvärdera välfärden hos minkar inom pälsdjursproduktionen.

Uppdraget gavs mot bakgrund av tidigare problem inom området, men även utifrån de insatser som gjorts av näringen och de föreskriftsförändringar som Jordbruksverket gjorde 2012. I Jordbruksverkets uppdrag ingick även att överväga behovet av eventuella föreskriftsändringar eller andra åtgärder för att tillgodose minkars naturliga beteende.

Jordbruksverket redovisade sitt uppdrag för ganska precis ett år sedan. I sin rapport konstaterar Jordbruksverket att svenska minkar generellt har fått det bättre sedan 2012, dels tack vare nya djurskyddsföreskrifter, dels tack vare pälsdjurnäringens eget djuromsorgsprogram Minkhälsan.

I arbetet med Jordbruksverkets uppdrag bidrog det vetenskapliga rådet för djurskyddsfrågor vid Sveriges lantbruksuniversitet med viktigt underlag om aktuell forskning om minkars naturliga beteende och djurvälstånd. Av rådets yttrande framgår att rådet anser att den vetenskapliga forskning som finns stöder de regler som infördes i Jordbruksverkets föreskrifter 2012. Jordbruksverket ger i sin redovisning inte heller några förslag till regeländringar för mink. Jordbruksverket menar däremot att det behövs mer forskning om hållande av mink i de system som de i dag hålls i. Om det är så att framtida forskning visar att det finns problem kommer de regler som finns att behöva ses över.

Våra myndigheter arbetar också kontinuerligt med att se över sina föreskrifter. Bedömningar av vilka krav som ska gälla för olika djurslag görs för varje djurslag för sig och grundar sig på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2020 att Jordbruksverkets redovisning inte föranleder några åtgärder från regeringens sida. Den hållningen har inte ändrats. Mitt svar till Elin Segerlind är således att jag för närvarande inte avser att vidta några åtgärder för att avveckla eller låta utreda en avveckling av den svenska pälsdjursuppfödningen.

På EU:s inre marknad råder fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital. En vara som är lagligen tillverkad eller till salu i ett EU-land kan även säljas i andra länder som ingår i den inre marknaden (principen om ömsesidigt erkännande).

Utskottets ställningstagande

Grundläggande bestämmelser om hur djur – inklusive djur som hålls för produktion av päls och skinn – ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen. Av djurskyddslagen framgår bl.a. att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att beteendestörningar förebyggs. Utöver dessa grundläggande bestämmelser har Jordbruksverket meddelat närmare föreskrifter om uppfödning och hållande av pälsdjur. Enligt utskottets bedömning har det inte framkommit skäl att förändra detta regelverk. Utskottet har således inte för avsikt att vidta några åtgärder för att avveckla pälsdjursuppfödningen. Därmed föreslår utskottet att motionerna 2020/21:922 (SD), 2020/21:1315 (V) yrkande 2, 2020/21:2495 (S) och 2020/21:2764 (MP) yrkandena 10 och 22 avslås.

När det gäller frågan om förbud mot försäljning av nyproducerad päls från djur i bur uppfattar utskottet att det som efterfrågas är ett totalförbud för sådan försäljning i Sverige. Utskottet kan i detta sammanhang konstatera att ett totalförbud även skulle omfatta importerade produkter som har producerats i enlighet med gällande EU-regler. Ett sådant förbud skulle inte vara förenligt med fördraget om Europeiska unionens (EU-fördraget) allmänna principer om fri rörlighet av varor och inte heller med principen om ömsesidigt erkännande. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2020/21:1315 (V) yrkande 3.

Offentlig förevisning av djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tätare kontroller av cirkusar och om förbud både mot att föda upp för många djur och mot att avliva dessa djur.

Jämför reservation 16 (M).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 19 anför motionärerna att regeringen bör verka för att det införs tätare löpande kontroller på cirkusar under en turnéplan. Enligt motionärerna är det viktigt att kontrollera att de djur som medverkar i cirkusföreställningar inte på något sätt utsätts för lidande eller behandlas oetiskt.

Enligt motion 2020/21:920 av Richard Jomshof (SD) yrkande 2 bör det skrivas in i den svenska djurskyddslagen att de svenska djurparkerna inte får föda fram fler djur än de kan hantera och det ska inte längre vara tillåtet att döda s.k. överskottsdjur.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Grundläggande bestämmelser om hur djur – inklusive cirkusdjur och djur i djurparker – ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen och djurskydds-förordningen. Av djurskyddslagen framgår bl.a. att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att beteendestörningar förebyggs. Djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och Jordbruksverkets föreskrifter innehåller också bestämmelser bl.a. om hur avel på djur får ske och hur djur får avlivas. Utöver dessa grundläggande bestämmelser finns särskilda regler för offentlig förevisning av djur.

Enligt 3 kap. 1 § första stycket djurskyddslagen är det förbjudet att på ett sådant sätt att djuren utsätts för lidande träna djur för eller använda djur vid bl.a. föreställningar eller andra förevisningar som anordnas för allmänheten. Av andra stycket i bestämmelsen framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bl.a. får meddela ytterligare föreskrifter om träning och användning av djur vid sådana föreställningar eller förevisningar. Av 3 kap. 3 § djurskyddsförordningen framgår bl.a. att djur inte får flyttas runt och i samband med det förevisas offentligt i burar eller andra utrymmen eller inhägnader som begränsar deras rörelsefrihet på liknande sätt som en bur. I bestämmelsen finns också en uppräkningslista av de djur som det inte heller på annat sätt är tillåtet att flytta runt och i samband med det förevisa offentligt. Några av de djurslag som räknas upp är apor, rovdjur (med undantag för tamhundar och tamkatter), säldjur, noshörningar, flodhästar och elefanter.

I den s.k. cirkusföreskriften, dvs. Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:4) om cirkusdjur, finns generella bestämmelser om skötsel och hållande av cirkusdjur, men även specifika bestämmelser för vissa djurslag. Särskilda regler om kontroll av cirkusar som offentligt förevisar djur finns i 8 kap. 12 § djurskyddsförordningen och 1 kap. 5–9 §§ cirkusföreskriften. Här föreskrivs att länsstyrelsen ska inbesiktiga en cirkus innan den har sin första föreställning för året. Vid en inbesiktning ska länsstyrelsen kontrollera djuren, stallen och andra utrymmen för förvaring av djur, manegen och andra visningsutrymmen, foderförråden, de fordon som används för djurtransporter samt journalföringen. Inbesiktningen ska omfatta de cirkusdjur, utrymmen m.m. som följer med under turnén. Av de redovisade bestämmelserna i djurskyddsförordningen och cirkusföreskriften framgår vidare att det också ska göras en kontroll av cirkusen vid en sådan förändring av djurbeståndet eller utrustningen som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt. En begäran om en sådan kontroll ska

göras till länsstyrelsen så snart cirkusen vet vad förändringen innebär. Av 1 kap. 10 § cirkusföreskriften framgår att det vid varje cirkus ska finnas en turnéplan som gäller minst en månad framåt och att ett exemplar av turnéplanen ska ges till länsstyrelsen i samband med inbesiktningen. Om turnéplanen förändras eller förnyas under turnén ska cirkusen omedelbart anmäla det till den länsstyrelse som utförde inbesiktningen. Av bestämmelserna i cirkusföreskriften följer också att kontrollmyndigheten kan förbjuda cirkusen att påbörja eller fortsätta sin turné om myndigheten upptäcker allvarliga eller upprepade brister i djurhållningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill först av allt betona att det är av största vikt att Sverige har ett starkt djurskydd för alla djur. Enligt djurskyddslagen ska djur – inklusive cirkusdjur och djur i djurparker – behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djur ska vidare hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och så att beteendestörningar motverkas. Länsstyrelserna är ansvariga för kontrollen av djurhållning vid cirkusar. Utskottet noterar att dessa kontroller utförs genom både anmälda och oanmälda besök och att länsstyrelsen kan förbjuda en cirkus att påbörja eller fortsätta sin turné vid upprepade brister i djurhållningen. Huruvida cirkusar – utöver den kontroll som ska ske innan cirkusen påbörjar sin turné – bör kontrolleras under en pågående turné och hur ofta detta i så fall bör ske är en fråga som utskottet har förtroende för att länsstyrelserna i egenskap av kontrollmyndighet kan bedöma utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Därmed anser utskottet att motionerna 2020/21:3358 (M) yrkande 19 och 2020/21:920 (SD) yrkande 2 kan lämnas utan åtgärd.

Djurförsök

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om de djurförsöksetiska nämndernas utbildning, sammansättning och prövning och om rätten att klaga på nämndernas beslut.

Motionen

Enligt motion 2020/21:3680 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 3 bör utbildningen av ledamöterna i de djurförsöksetiska nämnderna återinföras, och i utbildningen bör det läggas till fokus på alternativa metoder, etologi och etik. I samma motion yrkande 6 anför motionärerna att de djurförsöksetiska nämnderna också ska bestå av ledamöter med oberoende veterinärmedicinsk kompetens, etologisk kompetens, etisk kompetens och kompetens om 3R

(reduction, refinement and replacement; ersättning, begränsning och förfining) och djurförsöksfria forskningsmetoder. I yrkande 7 anför motionärerna, som yrkandet måste förstås, att beslut om godkännande av ansökningar ska kunna överklagas av de nämndledamöter som företräder djurskyddsorganisationerna. I yrkande 8 framhålls vidare att dessa lekmäns position som officiella ombud för djuren bör stärkas. I yrkande 9 anför motionärerna att djurförsök som leder till större lidande än vad som angetts i den djurförsöksetiska ansökan bör avbrytas. Enligt yrkande 10 bör Jordbruksverket ges i uppdrag att arbeta fram ett vägledande nationellt dokument för samtliga nämnder som förtydligar vad som gäller i fråga om svårighetsgrad och som ger riktlinjer för hur bedömningen ska göras. I yrkande 11 framför motionärerna ett önskemål om att de forskare som sitter i de regionala nämnderna också ska representera och/eller arbeta med alternativa försöksmetoder. På så sätt kan de, som det uttrycks i yrkandet, inte anses som jäviga i den etiska bedömningen utifrån att de själva använder eller står i nära relation till dem som använder försöksdjur. Enligt yrkande 12 bör djurskyddsrepresentanter och/eller företrädare för alternativ till djurförsök ges fler platser i nämnderna för att uppnå ett jämnare diskussionsklimat och därigenom motverka brott mot legalitetsprincipen. Avslutningsvis anför motionärerna i yrkande 13 att Jordbruksverket bör ges i uppdrag att arbeta fram en gemensam nationell policy för den s.k. skade/nyttoanalysen så att den görs på samma sätt i alla nämnder.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Djurskyddslagen (2018:1192), djurskyddsförordningen (2019:66) och Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:9) om försöksdjur innehåller tillsammans detaljerade bestämmelser om djurförsök. Av 7 kap. 2 § djurskyddslagen framgår att det krävs tillstånd för att få använda, föda upp, förvara eller tillhandahålla försöksdjur. Av 7 kap. 2 § första stycket djurskyddslagen och 7 kap. 1 § tredje stycket djurskyddsförordningen följer att frågor om tillstånd prövas av Jordbruksverket. Den som ska använda djur i ett djurförsök måste, med vissa undantag, utöver tillstånd ha ett godkännande från etisk synpunkt från en regional djurförsöksetisk nämnd. Det etiska godkännandet ska lämnas innan användningen påbörjas, och det får förenas med villkor (7 kap. 9 § djurskyddslagen). Det etiska godkännandet får också återkallas om djurförsöket inte utförs i enlighet med godkännandet (7 kap. 11 §). Hur den djurförsöksetiska prövningen ska gå till, bl.a. vilka överväganden nämnden ska göra och vilka hänsyn som ska beaktas, liksom vad som krävs för att ansökan ska få bifallas, framgår av 7 kap. 10 § djurskyddslagen, 7 kap. 9 § djurskyddsförordningen och 7 kap. 13–17 §§ i Jordbruksverkets föreskrifter om försöksdjur. Nämnden ska enligt föreskrifterna vid prövningen bl.a. göra en lidande- och nyttoanalys av försöket från etisk synpunkt där försöksdjurets lidande ska vägas mot den förväntade nytta som djurförsöket kan komma att resultera i för människor, djur eller miljö (7 kap. 13 §). Den regionala djurförsöksetiska nämndens beslut

ska enligt föreskrifterna innehålla ett flertal uppgifter, bl.a. en motivering av beslutet (7 kap. 26 §).

7 kap. djurskyddslagen och 7 kap. djurskyddsförordningen innehåller bestämmelser om den centrala djurförsöksetiska nämnd som har till uppgift att pröva överklaganden av de regionala djurförsöksetiska nämndernas beslut och att i efterhand utvärdera genomförda djurförsök. I dessa kapitel finns också bestämmelser om de regionala djurförsöksetiska nämnderna, t.ex. om nämndernas sammansättning och uppgifter.

Det finns sex regionala djurförsöksetiska nämnder i Sverige, och varje nämnd består av 14 ledamöter som utses av Jordbruksverket för en period om högst fyra år. Ordföranden och vice ordföranden är eller har varit ordinarie domare. Av de tolv övriga ledamöterna är ena hälften forskare, försöksdjurstekniker eller försöksdjurspersonal, medan den andra hälften består av lekmän. Några av dessa kommer från djurskyddsorganisationer. Den centrala djurförsöksetiska nämnden består av sju ledamöter. Nämndens ordförande är ordinarie domare, och av de sex övriga ledamöterna är fyra forskare och två lekmän. En av lekmännen ska företräda djurskyddsintressen.

De regionala djurförsöksetiska nämndernas sammansättning berördes i proposition 2004/05:177 Etisk prövning av djurförsök m.m., då regeringen anförde följande (s. 29):

De djurförsöksetiska nämnderna har till uppgift att göra en ingående och allsidig bedömning av betydelsen av ett djurförsök och de etiska problemen som kan uppkomma med anledning av försöket. Det kan vara fråga om svåra etiska avvägningar och därför har nämndernas sammansättning stor betydelse. Nämndernas sammansättning beskrivs i avsnitt 4. Utredaren har funnit att den befintliga jämna fördelningen mellan forskare och försöksdjurspersonal respektive lekmän är väl avvägd och att den bör behållas. Regeringen delar denna uppfattning. Det är vidare viktigt att nämndernas ledamöter har varierande bakgrund. Djurskyddsmyndigheten bör arbeta för att forskare som är representerade i en nämnd så långt möjligt arbetar inom olika forsknings- och verksamhetsområden. I detta sammanhang bör Djurskyddsmyndigheten särskilt verka för att även ledamöter med kompetens om alternativa metoder till djurförsök rekryteras till nämnderna. Vid rekryteringen bör även beaktas att de lekmän som förordnas så brett som möjligt representerar allmänheten. Det är exempelvis inte lämpligt att lekmanrepresentanter i sin yrkesutövning arbetar med djurförsöksrelaterade frågor.

Den centrala djurförsöksetiska nämnden inrättades efter förslag i proposition 2011/12:138 Skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. I fråga om den centrala djurförsöksetiska nämndens sammansättning anförde regeringen följande (samma proposition s. 70 f.):

När det gäller den centrala djurförsöksetiska nämndens sammansättning är förhållandet mellan ledamöter med vetenskaplig kompetens och ledamöter som är lekmän en viktig fråga.

Som framgår ovan, se avsnitt 14.1, är en viktig anledning till att regeringen väljer att föreslå att en central djurförsöksetisk nämnd inrättas att

kompetensen i vetenskapligt hänseende hos de som har att pröva överklagade ansökningar ska höjas. Regeringen anser vidare att det är viktigt att överprövningsinstansen har en tillräckligt bred vetenskaplig kompetens. Även flera remissinstanser framför denna synpunkt. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att den centrala djurförsöksetiska nämnden bör bestå av fyra ledamöter med vetenskaplig kompetens och två lekmän, varav en bör företräda djurskyddsintressen. Enligt regeringens bedömning bör den andra av de två ledamöter som är lekmän företräda allmänna intressen i vid bemärkelse.

— — —
Regeringen vill betona att alla ledamöter i den centrala djurförsöksetiska nämnden ska vara objektiva och i sin roll som ledamot inte agera som företrädare för något specifikt intresse. Detta gäller oavsett om ledamoten har sitt mandat utifrån vetenskaplig kompetens eller som lekmän. För att garantera den centrala djurförsöksetiska nämndens oberoende och att markera vikten av prövningen bör samtliga ledamöter, inklusive ersättare, utses av regeringen.

Någon förändring i sak av de regionala djurförsöksetiska nämndernas respektive den centrala djurförsöksetiska nämndens sammansättning, antal och uppgifter har inte skett med anledning av ikraftträdandet av djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och SJVFS 2019:9 (se prop. 2017/18:147 Ny djurskyddslag s. 179 f. och s. 183, bet. 2017/18:MJU24, rskr. 2017/18:401 och – numera upphävda – Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2017:40) om försöksdjur.

Enligt artikel 49 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/63/EU av den 22 september 2010 om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål ska varje medlemsstat i EU inrätta en nationell kommitté för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. Sveriges nationella kommitté inrättades hos Jordbruksverket 2013. Den nationella kommitténs uppgifter är bl.a. att ha ett informationsutbyte om den etiska prövningen av djurförsök med de djurförsöksetiska nämnderna, att dela med sig av bästa praxis inom unionen och att vara styrgrupp för Sveriges kompetenscentrum för 3R-frågor. Kompetenscentrumets uppgift är att samordna och främja tillämpningen av alternativa metoder till djurförsök, ofta kallat 3R. De tre R:en står för de engelska orden replace (ersätta), reduce (minska) och refine (förfina). 3R-centrumet jobbar med djurens välfärd i fokus och för färre djur i försök.

Den 15 december 2020 beslutade riksdagen att anvisa 614 194 000 kronor för 2021 till anslaget 1:8 Jordbruksverket (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23, bet. 2020/21:MJU2, rskr. 2020/21:132). Av Jordbruksverkets regleringsbrev för 2021 framgår att minst 15 000 000 kronor av förvaltningsanslaget bör användas för arbete inom Jordbruksverkets kompetenscentrum för 3R-frågor.

Under hösten 2019 fick SLU 224 000 kronor från Svenska Djurskyddsföreningen för att utföra en studie som ska förbättra arbetet i de djurförsöksetiska nämnderna för att säkerställa att uppdraget följs ur ett lagligt och ett etiskt perspektiv så att djurvälferden inte kompromissas med i onödan. Pilotprojektet skulle pågå under sex månader och fungera som bas för fortsatt forskning inom samma område.

Studien, benämnd Pilotprojekt om de djurförsöksetiska nämndernas arbete med avseende på Harm-benefit-analys (HBA) och 3R (Replace, Reduce, Refine), har enligt uppgift från SLU genomförts på så sätt att projektgruppen hos varje nämnd begärde att få ta del av samtliga ansökningar som kom in till nämnden under två månader 2017. SLU fick in 131 ansökningar (inklusive beslut) och dessa gick igenom för att säkerställa att all information fanns med. 13 av dessa visade sig omöjliga att få kompletta och undantogs därför från det fortsatta arbetet. Därefter slumpades tre ansökningar per nämnd fram och dessa analyserades noggrant baserat på en matris som tagits fram med utgångspunkt i rådande lagkrav och den ansökningsblankett som forskarna fyller i. Två personer gick igenom ansökningarna och noterade utfallet helt oberoende av varandra. Vid frågor har sakkunniga jurister, Centrala djurförsöksetiska nämnden, Sveriges 3R-centrum, Jordbruksverkets försöksdjursenhet samt personer med gedigen erfarenhet av nämndernas arbete kontaktats. Enligt SLU har det identifierats brister inom tre övergripande områden, nämligen beslutsunderlaget respektive beslutsmotiveringen (dvs. en förvaltningsrättslig aspekt), den etiska vägningen av nytta mot skada samt tillämpningen av 3R (de senare punkterna ska enligt SLU genomföras vid en projektutvärdering). Därtill har det upptäckts en diskrepans dels mellan svensk och europeisk lagstiftning (direktiv 2010/63/EU), dels mellan lagkrav och den etiska prövningens ansökningsblankett. SLU kommer att publicera en vetenskaplig artikel, inklusive en omfattande litteraturstudie, med anledning av studien.

När det gäller utbildning av nämndledamöterna har Jordbruksverket uppgett att myndigheten under många år har hållit ledamots- och tema-utbildningar för ledamöterna i de regionala djurförsöksetiska nämnderna. Utbildningstillfällena har varierat över tid, bl.a. beroende på vilket utbildningsbehov ledamöterna har haft men också till följd av interna prioriteringar. Vissa år har utbildningstillfällena getts två gånger per år och andra år har de ställts in. Målsättningen har varit att ledamöterna ska ha genomgått en ledamotsutbildning under sin första mandatperiod (fyra år). Ledamotsutbildningen består av en tvådagars-kurs som har haft ett något varierande innehåll. Innehållet har bl.a. varit etik, lagstiftning, nämndernas arbetssätt, lidande, etologi, 3R, alternativ till djurförsök, smärta och smärtlindring, skade/nyttoanalys, hur själva prövningen av etiska ansökningar går till och generell information om försöksdjursverksamhet. Vissa år har Jordbruksverket även erbjudit s.k. temadagar där man har avhandlat ett specifikt tema. I år planerar myndigheten att vidareutveckla upplägget genom att utbildningen ska bli helt digital för att underlätta ledamöternas deltagande i utbildningarna. För den centrala djurförsöksetiska nämnden håller Jordbruksverket inga regelrätta utbildningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att det finns ett omfattande och detaljerat regelverk som bl.a. rör om djurförsök ska tillåtas, hur den djurförsöksetiska bedömningen ska gå till och hur djurförsök ska bedrivas. När det gäller de djurförsöksetiska nämndernas sammansättning vill utskottet framhålla att denna fråga har varit föremål för närmare överväganden vid ett flertal tillfällen, och utskottet anser inte att det finns anledning att nu ta initiativ till någon förändring i detta hänseende. Av redovisningen ovan framgår att Jordbruksverket regelbundet håller ledamots- och temautbildningar för de regionala djurförsöksetiska nämnderna, något som enligt utskottets mening torde bidra till att rusta ledamöterna för deras uppdrag. Utskottet ser positivt på den studie om de djurförsöksetiska nämndernas arbete som har genomförts vid SLU, och förutsätter att resultaten av studien tas tillvara för att på olika sätt förbättra arbetet i nämnderna. Slutligen vill utskottet framhålla att det framstår som helt främmande för svensk rättsordning att ge en beslutsfattare rätt att överklaga sina egna beslut. Därmed föreslår utskottet att motion 2020/21:3682 (MP) yrkandena 3 och 6–13 avslås.

Vissa regeländringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om grytanlagsprov, användning av spö, veterinärintyg för tävlingshästar samt journalföring.

Jämför reservation 17 (M) och 18 (V).

Motionerna

Grytanlagsprov

I partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 19 anför motionärerna att ett förbud mot grytanlagsprov bör införas i den nya djurskyddslagstiftningen. Användning av levande grävling vid grytanlagsprov innebär enligt motionärerna lidande och stress för grävlingen, något som inte kan anses vara förenligt med intentionen att djur inte ska utsättas för lidande i samband med träning och prov.

Användning av spö

Enligt partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 17 bör det införas ett förbud mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte. Ett sådant förbud skulle enligt motionärerna vara en betydelsefull åtgärd för att stärka djurvälståndet inom hästsporten.

Veterinärintyg för tävlingshästar

Enligt motion 2020/21:2601 av Sofia Westergren och Alexandra Anstrell (båda M) finns det behov av att se över rimligheten av det veterinärintyg som krävs för tävlande hästar internationellt och verka för att det tas bort på EU-nivå. Motionärerna framhåller att det ställs höga krav på träning och friskvård för de hästar som tävlar internationellt, och att behöva betala för en bedömning av om en häst i hög prestationsform klarar av att resa är enligt motionärerna inte ändamålsenligt.

Journalföring

I kommittémotion 2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 anför motionärerna att svenska journaler om djur bör kunna föras på engelska. Motionärerna anför att veterinärer som kommer från ett annat EU-land eller tredjeland utgör ett viktigt tillskott för att minska personalbristen inom svensk djursjukvård, och för att underlätta deras arbete bör journaler även kunna föras på engelska.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Grytanlagsprov

Av 3 kap. 1 § djurskyddslagen (2018:1192) följer att det är förbjudet att, på ett sådant sätt att djur utsätts för lidande, träna djur för eller använda djur vid tävlingar eller prov. Av samma bestämmelse framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från förbudet mot att träna djur för eller använda djur vid prov på ett sådant sätt att de utsätts för lidande. Med prov menas en verksamhet där test utförs för att se om djur har uppnått en viss nivå av förmåga (prop. 2017/18:147 s. 290). Bestämmelsen omfattar grytanlagsprov för jakthundar i vilka levande grävling används, men genom bemyndigande har regeringen föreskrivit att förbudet inte ska tillämpas vid grytanlagsprov. Undantaget regleras i 3 kap. 8 § djurskyddsförordningen (2019:66).

Den 27 juni 2019 gav regeringen i uppdrag åt Naturvårdsverket och Jordbruksverket att tillsammans och efter att ha begärt in synpunkter från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) utreda behovet av grytanlagsprov med levande grävling, för att klarlägga i vilken utsträckning det fortfarande finns intressen som motiverar att grytanlagsprov med levande grävling ska få utföras (N2019/02260/DL). Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) den 16 juni 2020. Av sammanfattningen framgår följande:

Naturvårdsverket och Jordbruksverket konstaterar att grytjakt kan vara ett viktigt verktyg vid bekämpning av främmande arter samt vid eftersök av skadat grytlelevande vilt. Ur ett samhällsperspektiv är det således angeläget att det även i framtiden finns lämpliga hundar för grytjakt. Det har dock inte framkommit något som visar att grytanlagsproven med levande grävling skulle vara ett bättre redskap för att få fram lämpliga grythundar

än en alternativ metod, såsom användning av attrapper eller grytjaktprov. Naturvårdsverket och Jordbruksverket har inte heller i övrigt sett att det finns några risker för tydliga negativa samhällsliga effekter om användning av levande grävling vid grytanlagsprov inte längre skulle vara tillåtet.

Mot bakgrund av att det konstaterats att det föreligger en påtaglig risk för lidande hos grävlingar som används vid grytanlagsprov, och med beaktande av att vi inte har funnit några tillräckligt tungt vägande skäl för att grytanlagsprov med levande grävling ska få fortgå, anser Naturvårdsverket och Jordbruksverket att det inte är motiverat med ett fortsatt undantag från huvudregeln om förbud mot att utsätta djur för lidande. Grytanlagsproven med levande grävling bör således fasas ut.

Naturvårdsverket och Jordbruksverket anser att användning av levande grävling vid grytanlagsprov bör fasas ut under en övergångsperiod om cirka fem år, för att det ska finnas tid för fortsatt utveckling och testning av alternativ.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) är frågan under beredning.

Användning av spö

I 2 kap. 9 § första stycket djurskyddslagen anges att djur inte får agas, tillfogas skada eller överansträngas. Av andra stycket i samma bestämmelse framgår att utrustning – med vissa undantag som anges i tredje stycket – inte får användas på ett sätt som kan orsaka djuret lidande eller skada. Av 3 kap. 1 § första stycket i samma lag följer att det är förbjudet att på ett sådant sätt att djur utsätts för lidande träna djur för eller använda djur vid tävlingar eller prov. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om träning eller användning av djur som avses i bestämmelsen samt om undantag från förbudet mot att träna djur för eller använda djur vid prov på ett sådant sätt att de utsätts för lidande (3 kap. 1 § andra stycket djurskyddslagen). Bestämmelserna i 2 kap. 9 § första och andra stycket samt 3 kap. 1 § första stycket är straffsanktionerade enligt 10 kap. 1 § djurskyddslagen. Bestämmelserna som meddelats av regeringen i förordningar eller av Jordbruksverket i föreskrifter är straffbelagda enligt 10 kap. 5 § djurskyddslagen. Enligt 2 kap. 3 § Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:26) om träning och tävling med djur får utrustning, hjälpmedel eller metoder inte användas på ett sådant sätt att det kan medföra skada eller annat fysiskt eller psykiskt lidande för djuret.

Ett motionsyrkande om användning av spö vid hästtävlingar behandlades i miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2017/18:MJU24 Ny djurskyddslag. I sitt ställningstagande anförde utskottet följande:

När det gäller frågan om spödrivning vid hästtävlingar instämmer utskottet med motionären i fråga om att det är viktigt att djurskyddet upprätthålls i verksamhet där hästar deltar i tävlingar. Utskottet noterar att det nuvarande förbudet mot att utsätta djur för lidande vid tävlingar förs över till den nya lagen och att regeringen dessutom föreslår att det införs en ny bestämmelse om att utrustning inte får användas på ett sätt som tillfogar djuret skada. Utskottet noterar också att det vid aktuella tävlingar ska tjänstgöra ban-

och tävlingsveterinärer som ska meddela kontrollmyndigheten om någon bryter mot djurskyddslagens bestämmelser. Utskottet förutsätter att arbetet med att bevaka att djurskyddslagens bestämmelser följs bedrivs i enlighet med lagens intentioner. Motion 2017/18:801 (S) kan därmed lämnas utan vidare åtgärd.

Veterinärintyg för tävlingshästar

Enligt 1 kap. 11 § Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd djur (SJVFS 2019:7) om transport av levande ska djur, innan de lastas för internationell transport, i avsändarlandet besiktigas av en officiell veterinär som ska kontrollera att djuren är lämpliga att transporteras den avsedda sträckan och i sådant fall utfärda intyg om detta. Besiktning av häst får ske tidigast 48 timmar före lastningen. Av 1 kap. 12 § i föreskrifterna följer att i samband med deltagande i enstaka tävlingsverksamhet får internationella transporter av hästar mellan Sverige och Danmark, Finland eller Norge ske utan den besiktning och det godkännande av lastning som avses i 11 § under förutsättning att

1. hästen är hemmahörande i något av dessa länder
2. hästen vid transport till tävlingsverksamheten åtföljs av en tävlingsanmälan och en identitetshandling/ett hästpass
3. hästen vid transport från tävlingsverksamheten åtföljs av en identitetshandling/ett hästpass och ett tävlingsintyg eller motsvarande i de fall hästen inte startat.

Liknande bestämmelser om krav på veterinärbesiktning och hälsointyg finns i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2018:41) om utförsel av hästdjur till länder som ingår i Europeiska unionen (EU), Andorra, Färöarna samt Norge. Syftet med dessa föreskrifter är att förhindra spridning av smittsamma djursjukdomar och därmed sammanhängande djurskyddsaspekter, medan föreskrifterna och de allmänna råden om transport av levande djur syftar till att garantera djurens välbefinnande i samband med transporter.

Journalföring

Av 7 kap. 2 § Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:25, senast ändrad genom SJVFS 2020:21) om skyldigheter för djurhållare och personal inom djurens hälso- och sjukvård framgår att journal ska föras på svenska.

I svaret på en interpellation (ip. 2019/20:291) om bristen på veterinärer och djursjukvårdare anförde landsbygdsminister Jennie Nilsson den 11 februari 2020 följande i fråga om journalföring:

När det gäller utländska veterinärer och deras möjlighet att exempelvis föra journaler på engelska är det, spontant, ett rimligt förslag som man kanske kan hantera snabbfotat. Jag har inte hört om just den problematiken, men jag förutsätter att den kommer upp i den typ av dialoger som nu finns med branscherna; det är lite grann det de är till för. Är förslagen rimliga ska vi hantera dem snabbfotat.

Enligt uppgift från Jordbruksverket har frågan om att möjliggöra journalföring på engelska lyfts av djurkliniker runt om i landet. Jordbruksverket har därför nyligen genomfört en enkätundersökning där ett antal kliniker har fått svara på frågor om vilka möjligheter och utmaningar det enligt deras uppfattning skulle kunna innebära ur ett djurskydds- och smittskyddsperspektiv om journaler även fick föras på engelska. Enkätsvaren har kommit in till Jordbruksverket som bereder frågan vidare.

Utskottets ställningstagande

Grytanlagsprov

Utskottet konstaterar att Naturvårdsverket och Jordbruksverket har föreslagit till regeringen att grytanlagsprov med levande grävling inte längre ska tillåtas och att dessa prov ska fasas ut under en övergångsperiod. Myndigheternas förslag bereds nu i Regeringskansliet. I avvaktan på utfallet av detta arbete föreslår utskottet att motion 2020/21:1315 (V) yrkande 19 lämnas utan åtgärd.

Användningen av spö

Utskottet konstaterar att det enligt djurskyddslagen är förbjudet att utsätta djur för lidande vid tävlingar. Det är även förbjudet att, såväl vid tävlingar som i övrigt, använda utrustning på ett sätt som kan orsaka djur lidande eller skada. Enligt utskottets mening är inte användningen av spö vid tävlingar i sig problematisk, utan problemet uppstår om spödrivningen sker på ett sätt som kan orsaka hästen lidande eller skada. Utskottet noterar att det ska tjänstgöra ban- och tävlingsveterinärer vid hästtävlingar och att dessa bl.a. har till uppgift att rapportera eventuella överträdelser av djurskyddslagens bestämmelser. Utskottet noterar också att överträdelser av de nu beskrivna förbuden är straffsanktionerade. Enligt utskottets mening är det nuvarande regelverket tillräckligt för att kunna upprätthålla ett gott djurskydd i samband med hästtävlingar. Mot denna bakgrund anser utskottet att motion 2020/21:1315 (V) yrkande 17 inte motiverar någon åtgärd.

Veterinärintyg för tävlingshästar

Mot bakgrund av redovisningen ovan konstaterar utskottet att kravet på veterinärintyg för hästar som ska transporteras internationellt inte enbart har till syfte att se till att hästen klarar den planerade transporten utan att det även syftar till att förebygga spridning av smittsamma djursjukdomar. Utskottet ser inget behov av att förändra detta regelverk och föreslår således att motion 2020/21:2601 (M) avslås.

Journalföring

Utskottet konstaterar att frågan om huruvida det ska kunna bli tillåtet att föra journaler inom djurens hälso- och sjukvård på engelska i stället för svenska

har lyfts av branschen och att Jordbruksverket för närvarande bereder frågan. Utskottet anser därför att motion 2020/21:3358 (M) yrkande 16 kan lämnas utan ytterligare åtgärd med hänvisning till det arbete som pågår.

Veterinärer och djursjukvård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djurvårdares befogenheter, om rörlighet för veterinärer m.fl. och om kostnaden för veterinärvård.

Jämför reservation 19 (M) och 20 (C).

Motionerna

Djurvårdares befogenheter

Enligt kommittémotion 2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 17 behöver djurvårdare få utökade befogenheter. Motionärerna anför att djurvårdarna har en lika omfattande utbildning som undersköterskor inom hälso- och sjukvården, men trots detta är djurvårdarnas befogenheter inom djursjukvården mycket begränsade om man jämför med de sjukvårdsinsatser som undersköterskor får utföra på människor.

Rörlighet för veterinärer m.fl.

Motion 2020/21:3181 av Linda Modig (C) handlar om ökad rörlighet för veterinärer och annan bristpersonal inom djurhälsan i Norden. I motionen hänvisas till att Jordbruksverket rekommenderar att personer som varit i kontakt med klövbärande djur i ett annat land inte kommer i direktkontakt med klövbärande djur i Sverige inom en viss tid. Motionären frågar sig om inte denna regel skulle kunna ses över för att underlätta det ansträngda personalförsörjningsläget i Sverige.

Kostnaden för veterinärvård

Enligt motion 2020/21:2555 av Michael Rubbestad (SD) bör ett kostnadstak för veterinärvård utredas. Motionären anför att djur som blir sjuka är helt beroende av ägarens ekonomiska situation eller en tecknad försäkring. För att inte fler djur än nödvändigt ska behöva avlivas behöver det utredas om t.ex. staten, efter att ett tröskelvärde eller ett kostnadstak har passerats, kan bekosta en del av självriskan.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Djurvårdares befogenheter

Lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård innehåller bestämmelser om bl.a. behörighetsregler och begränsningar i rätten att vidta hälso- och sjukvårdande åtgärder på djur. Enligt 1 kap. 4 § avses med djurhälsopersonal personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

1. har legitimation enligt 3 kap. 1 § eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,
2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 §,
3. enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen tillfälligt utövar yrket i Sverige, eller
4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a § att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

Behörighetsreglerna finns i lagens tredje kapitel. Av 3 kap. 1 § första stycket följer att legitimation kan meddelas den som har avlagt veterinärexamen i Sverige (yrkestitel veterinär) eller examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå enligt föreskrifter meddelade med stöd av andra stycket (yrkestitel djursjukskötare). Enligt andra stycket regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om legitimation för den som har avlagt examen i djuromvårdnad och för den som har genomgått utbildning utomlands. De godkännanden för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård som kan ges med stöd av 3 kap. 5 och 6 §§ kan ges efter ansökan och avser hovslagare och bl.a. personer som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659). Enligt 3 kap. 7 a § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva yrke som veterinär, djursjukskötare eller hovslagare när det saknas förutsättningar för legitimation eller godkännande som hovslagare. Närmare föreskrifter om behörigheter för djurhälsopersonal finns i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2016:9, senast ändrad genom SJVFS 2020:24) om behörigheter.

Fjärde kapitlet i lagen innehåller bestämmelser om begränsningar i rätten att vidta hälso- och sjukvårdande åtgärder på djur. I 4 kap. 1 § första stycket regleras det s.k. behandlingsförbudet, dvs. att den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård inte får

1. behandla djur som det finns anledning att misstänka har angripits av sjukdom på vilken epizootilagen (1999:657) eller zoonoslagen (1999:658) är tillämplig
2. utföra operativa ingrepp på eller ge injektioner till djur eller utföra annan behandling som kan orsaka ett lidande som inte är obetydligt eller

3. behandla djur under allmän bedövning eller under lokal bedövning genom injektion.

I 4 kap. 2 § första stycket görs vissa undantag från behandlingsförbudet för brådskande åtgärder som vidtas för att rädda djurets liv eller lindra dess lidande. Enligt andra stycket i samma bestämmelse får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om ytterligare undantag från 4 kap. 1 §.

Jordbruksverket har i sina föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:25, senast ändrad genom SJVFS 2020:21) för djurhållare och personal inom djurens hälso- och sjukvård beslutat om sådana ytterligare undantag från behandlingsförbudet. Undantagen innebär att icke legitimerad personal, efter viss utbildning och erfarenhet, får utföra moment som ska vara förbehållna dem som är legitimerade. Undantagen ges på tre nivåer och i föreskrifterna anges vilka behandlingar som får göras på respektive nivå (4 kap. 10, 11 och 13 §§) samt de villkor, framför allt i fråga om utbildning och kompetens, som måste vara uppfyllda för att få utföra behandlingar på respektive nivå (4 kap. 12 och 14 §§). Undantagen är i vissa delar tidsbegränsade till den 31 december 2023 (4 kap. 11 och 13 §§).

I den proposition som låg till grund för lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård beskrivs bakgrunden till och övervägandena bakom den nya lagstiftningen utförligt. Av propositionen framgår bl.a. följande i fråga om vilka som bör omfattas av begreppet djurhälsopersonal (prop. 2008/09:94 Verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård s. 56 f.):

På humansidan finns uttrycket hälso- och sjukvårdspersonal som ett samlingsnamn för de grupper som omfattas av de skyldigheter som följer av lagen (1998:531) om yrkesverksamhet inom hälso- och sjukvårdens område (LYHS). Begreppet och därmed skyldigheterna omfattar en vidsträckt grupp. Utöver de som har legitimation eller annan behörighetsreglering omfattas också de som biträder legitimerad personal samt alla som arbetar med hälso- och sjukvård på sjukhus och vårdinrättningar av skyldigheterna. I vissa fall kan även administrativ personal utgöra hälso- och sjukvårdspersonal, om deras arbete har betydelse för patientsäkerheten.

I den nu gällande behörighetslagstiftningen finns bestämmelser om skyldigheter som åligger veterinärer. Dessa motsvarar delvis de skyldigheter som åligger hälso- och sjukvårdspersonalen enligt LYHS. Djurens hälso- och sjukvård har många likheter med hälso- och sjukvården på humansidan men det finns också viktiga skillnader. Inom området för djurens hälso- och sjukvård är det, till skillnad från på humansidan, förhållandevis vanligt att personer som saknar formell utbildning lärs upp på arbetsplatsen, exempelvis till djursjukvårdare. Om denna grupp ska omfattas av lagstiftningens skyldigheter om att arbetet ska bedrivas enligt vetenskap och beprövad erfarenhet skulle det innebära att ett mycket stort ansvar läggs på personer som saknar formell kompetens för sina arbetsuppgifter.

Regeringen delar mot den bakgrunden utredarens bedömning att det är ändamålsenligt att begränsa tillämpningen av dessa bestämmelser till personer som verkar inom djurens hälso- och sjukvård och som har

legitimation eller annan behörighet enligt lagen. De personer som ingår i denna grupp bör benämnas djurhälsopersonal.

När det gäller frågan om behörighetsreglering av vissa yrkesgrupper anförde regeringen i samma proposition bl.a. följande (s. 65 f.):

Vid bedömningen av om fler yrken bör behörighetsregleras bör de kriterier som har utarbetats för legitimation inom humansjukvården, se prop. 1997/98:109 s. 80 ff, användas som utgångspunkt. Inom hälso- och sjukvården är det överordnande kriteriet för en behörighetsreglering patientsäkerheten. Därutöver har även yrkesrollens innehåll, utbildningens nivå och internationella förhållanden betydelse för bedömningen. När det gäller yrkesrollen är dess bredd av betydelse, vilket innebär att ju bredare spektrum av diagnostik och behandlingsinsatser, desto större behov av legitimation. Yrkesrollens självständighet liksom risknivån vid eventuella felbedömningar och felbehandlingar har också betydelse för frågan om legitimation. Utbildningen bör vara definierad och kvalificerad samt leda till ett särskilt yrke. Den bör vidare vara av högskolekaraktär samt ha en viss omfattning. Eftersom yrkesutövare inom hälso- och sjukvården ska utöva sitt yrke i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet måste ett legitimationsyrke ha en väsentlig förankring i vetenskaplig grund.

När det gäller djurens hälso- och sjukvård bör, enligt regeringens bedömning, de övergripande målen en god och säker vård samt ett gott djurhälsotillstånd användas som det överordnade kriteriet för bedömning av behörighetsreglering. Med yrkesrollens innehåll bör avses bredden och självständigheten i yrkesrollen, förekomsten av direkt kontakt med djur och djurägare samt risknivån.

När det gäller övervägandena bakom den behörighetsreglerade yrkestiteln djursjukskötare framgår bl.a. följande av propositionen (s. 66 f.):

Djursjukvårdaryrket har under de senaste decennierna utvecklats till ett allt viktigare komplement till den veterinära yrkesutövningen. Djursjukvårdarnas arbetsuppgifter inom djurens hälso- och sjukvård kan liknas vid de som en sjuksköterska har inom humansjukvården. Arbetet är självständigt, med en direktkontakt med djurägarna och innehåller kvalificerade uppgifter som från säkerhetssynpunkt är likartade de som utförs av veterinärer. Utbildningen som, enligt nu gällande poängsystem, omfattar 120 högskolepoäng (2 års högskolestudier) leder till en statligt reglerad yrkesexamen och har en vetenskaplig förankring. För att antas till djursjukvårdutbildningen krävs minst 6 månaders relevant praktik. Utredaren föreslår att djursjukvårdare ska omfattas av bestämmelser om legitimation. Utredarens förslag har starkt stöd bland remissinstanserna. Högskoleverket har dock avstyrkt utredarens samtliga förslag vad gäller behörighetsreglering av ytterligare yrken inom djurens hälso- och sjukvård och anser att det är viktigt att utbildningar och yrkesfunktioner inte i detalj regleras från samhällets sida. Högskoleverket har erfarit att legitimation i sig kan verka konserverande på utbildningen och särskilt på den pedagogiska delen av denna.

Djursjukvårdarnas arbetsuppgifter är av stor betydelse för de övergripande målen en god och säker vård och ett gott djurhälsotillstånd. Regeringen finner att såväl arbetsuppgifternas natur som utbildningens innehåll motiverar en behörighetsreglering i form av legitimation. Regeringen har förståelse för Högskoleverkets synpunkter men bedömer att det finns starka skäl att införa behörighetsreglering i form av

legitimation för djursjukvårdare. I hög grad handlar det om att anpassa nuvarande lagstiftning till den verklighet som gäller för djurens hälso- och sjukvård. Genom legitimation av djursjukvårdare åstadkoms en situation på djursjukhus och kliniker som innebär att arbetet kan genomföras effektivt genom att djursjukvårdarnas kompetens bättre tas till vara. Den föreslagna lagstiftningen klargör ansvarsförhållanden och skapar en möjlighet att delegera arbetsuppgifter, vilket innebär en ökad trygghet inte bara för de aktuella yrkesgrupperna utan även för djurägarna. [...] Regeringen anser, liksom utredaren, att yrkestiteln bör bidra till att den legitimerade yrkesgruppen klart kommer att kunna särskiljas från de djursjukvårdare som av olika skäl inte kommer att omfattas av behörighetsregleringen och därmed stå utanför kretsen av djurhälso-personal. [...] Kravet för legitimation ska vara en examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå som minst motsvarar den nuvarande djursjukvårdarutbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör bemyndigas att föreskriva om det närmare innehållet i utbildningen.

Rörlighet för veterinärer m.fl.

Enligt Jordbruksverket har myndigheten till uppgift att hantera de smittor hos djur som orsakar svåra sjukdomar hos djur eller människor. Jordbruksverket ansvarar för kontroll och bekämpande av dessa sjukdomar hos djur och även för övervakningen av sjukdomsläget i Sverige. Detta sker i nära samarbete med bl.a. SVA, Livsmedelsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, länsstyrelserna och näringens organisationer. Allvarliga smittsamma sjukdomar hos djur delas in i zoonoser (smittor orsakade av t.ex. bakterier, virus eller parasiter som kan spridas mellan djur och människor) och epizootier (vissa särskilt allvarliga djursjukdomar som normalt inte finns i Sverige). En sjukdom kan räknas både som en zoonos och som en epizooti. För dessa sjukdomar är djurhållare, veterinärer m.fl. skyldiga att vidta vissa åtgärder för att förebygga smitta och agera på ett visst sätt om man upptäcker smitta.

Om det är klarlagt att ett fall av mul- och klövsjuka, vesikulär stomatit, Aujeszkys sjukdom, boskapspest, infektion med bovint herpesvirus 1, får- och getpest, får- och getkoppor, vesikulär svinsjuka, klassisk svinpest, afrikansk svinpest, PRRS, aviär influensa (hönspest) eller Newcastlesjuka har inträffat gäller förbud mot tillträde till djurstallar eller andra anläggningar där mottagliga djur hålls för en person som har kommit i kontakt med djur eller produkter som är eller misstänks vara smittade av eller kontaminerade med det aktuella smittämnet. Förbudet framgår av 3 kap. 2 § första stycket Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2002:98, senast ändrad genom 2010:44) om förebyggande och bekämpning av epizootiska sjukdomar. Enligt andra stycket i bestämmelsen gäller tillträdesförbudet i fem dygn från kontakt-tillfället om den aktuella epizootiska sjukdomen är mul- och klövsjuka och i två dygn från kontakttillfället om den aktuella epizootiska sjukdomen är någon av de övriga sjukdomar som anges i första stycket.

Utöver dessa bindande föreskrifter finns det enligt Jordbruksverket vissa generella rekommendationer som har tagits fram för personer som kommer

från ett annat land och som ska besöka en gård. Av rekommendationerna, som enligt Jordbruksverket har ett smittförebyggande syfte, framgår bl.a. att den som har besökt en utländsk gård eller på annat sätt kommit i kontakt med klövbärande djur, t.ex. på en marknad, måste vänta 48 timmar före besök i en svensk besättning. Enligt rekommendationerna gäller det även dem som normalt arbetar med djuren. Enligt uppgift från Jordbruksverket torde det finnas utrymme för en veterinär, som har god kunskap om risken för smittspridning, att i viss utsträckning anpassa dessa besöksrekommendationer efter situationen. Såväl Jordbruksverket som Distriktsveterinärerna har uppgett att de inte har fått några indikationer på att regelverket har hindrat personal inom djurens hälso- och sjukvård i deras yrkesutövning i någon nämnvärd omfattning.

Kostnaden för veterinärvård

Den 18 november 2020 besvarade landsbygdsminister Jennie Nilsson en skriftlig fråga om kostnaden för veterinärvård (fr. 2020/21:365) och anförde följande:

Michael Rubbestad har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att kostnaden för erbjuden veterinärvård står i paritet med de faktiska kostnaderna.

De senaste åren har efterfrågan och utbudet av djursjukvård kraftigt stigit. Inom djursjukvården finns i dag avancerade diagnostiska verktyg och behandlingsalternativ som i princip är fullt jämförbara med dem som används vid vård av människor.

Samtidigt pågår en intensiv debatt om skenande kostnader inom djursjukvården och höjda försäkringspremier. Det finns olika anledningar till de ökade kostnaderna. Konkurrensverkets rapport från 2018 belyser dessa frågor. I rapporten konstateras till exempel att betalningsviljan för djursjukvård hos konsumenter har ökat liksom antalet vårdinsatser. Vidare konstateras att kostnaden för ett veterinärbesök påverkas av bland annat vilken tid på dygnet besöket görs och vilken typ av vårdinrättning som besöks.

En betydande del av kostnaderna för djursjukvård finansieras av försäkringar. Prissättningen är fri på denna marknad. I Konkurrensverkets rapport konstateras att det kan vara svårt för konsumenter att jämföra försäkringsvillkor och få en bild av i vilken utsträckning en viss åtgärd kommer att täckas av försäkringen. På Konsumenternas försäkringsbyrås hemsida finns verktyg för att underlätta sådana jämförelser.

Att priserna varierar mellan olika kliniker och djursjukhus är en följd av att prissättningen inom djursjukvården är fri. Regeringen vidtar inte prisreglerande åtgärder på en fri marknad. Det är därför viktigt att som konsument, om möjligt, jämföra priser mellan olika veterinärer.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) pågår det inte några diskussioner om att utreda om staten i någon utsträckning bör bära en del av kostnaderna för djursjukvård.

Utskottets ställningstagande

Djurvårdares befogenheter

Utskottet konstaterar att förarbetena till lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård innehåller en utförlig redogörelse för de överväganden som ligger bakom vilka personalgrupper som inte utgör djurhälsopersonal i lagens mening och som därmed omfattas av behandlingsförbudet, dvs. förbudet att utföra vissa slags hälso- och sjukvårdande åtgärder på djur. Av redovisningen ovan framgår bl.a. att det ofta finns skillnader mellan undersköterskor inom humansjukvården och djurvårdare när det kommer till formell utbildning samt att dessa skillnader motiverar att djurvårdare som yrkesgrupp inte ges befogenheter i lag som är lika omfattande som undersköterskornas. Utskottet noterar att Jordbruksverket, med stöd av delegation från riksdagen och regeringen, har meddelat föreskrifter som möjliggör undantag från behandlingsförbudet och att undantag kan göras på tre nivåer beroende på erfarenhet och utbildningsnivå. Utskottet anser att lagstiftningen är väl avvägd och avser inte att ta initiativ till någon förändring av denna. Därmed föreslår utskottet att motion 2020/21: 3358 (M) yrkande 17 avslås.

Rörlighet för veterinärer

Som redovisas ovan har Jordbruksverket utfärdat såväl bindande föreskrifter som rekommendationer som har till syfte att förebygga spridning av smittsamma djursjukdomar. Vidare noterar utskottet att veterinärer utifrån sin medicinska kunskap och kompetens kan anpassa de aktuella rekommendationerna i det enskilda fallet. Detta i kombination med att varken Jordbruksverket eller Distriktsveterinärerna har fått några signaler om att regelverket har hindrat personal inom djurens hälso- och sjukvård i deras yrkesutövning gör att utskottet avstyrker motion 2020/21:3181 (C).

Kostnaden för veterinärvård

Utskottet har förståelse för den problematik som uppstår när sällskapsdjur inte kan få nödvändig vård på grund av ägarens bristande ekonomiska resurser. Samtidigt är utskottet inte berett att ta initiativ till att staten, på ett liknande sätt som via högkostnadsskyddet inom humansjukvården, genom skattemedel delvis ska bekosta djursjukvård. Utskottet föreslår därför att motion 2020/21:2555 (SD) avslås.

Övriga frågor om djurskydd och djurhälsa

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om hållbar utveckling och djurskydd, om uppföljning, samarbete, granskning m.m., om digivning av kalvar, om avvänjning av smågrisar och samt om hundburar.

Jämför reservation 21 (M) och 22 (V).

Motionerna

Hållbar utveckling och djurskydd

I partimotion 2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 22 anför motionärerna att Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten, Agenda 2030 och efterarbetet till Rio Plus 20.

Uppföljning, samarbete, granskning m.m.

I kommittémotion 2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 efterfrågar motionärerna en uppföljning av hur den nya djurskyddslagen har genomförts i Sverige. Som yrkandet måste förstås är det en uppföljning av tillämpningen av den svenska djurskyddslagen som efterfrågas. Enligt samma motion yrkande 2 bör regeringen verka för ett närmare samarbete mellan myndigheterna och branschen för att upptäcka brister i djurhållning. I yrkande 4 anför motionärerna att EU:s nya förordning om veterinärmedicinska läkemedel ska följas upp systematiskt för att säkerställa att den följs, och motionärerna menar att Sverige bör driva denna fråga i EU. Vidare bör Sverige enligt yrkande 8 verka för att Europeiska revisionsrättens granskning ska leda till åtgärder och att revisionsrätten granskar djurskydd med tätare mellanrum.

I motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 12 anför motionärerna att den myndighet som har ansvar för djurskydd bör revidera samtliga djurskyddsföreskrifter så att de är i enlighet med ambitionerna i den nya djurskyddslagen.

Digivning av kalvar

I motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 14 framhåller motionärerna behovet av att främja att även kalvar av mjölkras ska få dia kon i minst två månader efter födseln. Motionärerna anför att de flesta kalvar föds upp med mjölkersättning redan från födseln och att de därmed går miste om den kontakt med kon som är en del av ett naturligt beteende.

Avvänjning av smågrisar

Enligt motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 16 bör inte griskultingar få avvänjas från suggan förrän allra tidigast vid fyra veckors ålder. Motionärerna framhåller att smågrisarnas immunförsvar och tarmsystem inte är helt utvecklade förrän vid denna ålder, och en tidigare avvänjning främjar inte djurvälståndet.

Hundburar

Enligt motion 2020/21:2753 av Ann-Sofie Alm (M) yrkande 1 behöver djurskyddslagen och Jordbruksverkets rekommendationer om säkerhet för hundar i bur uppdateras. Motionären anför att utförda krocktester visar att de rekommenderade dimensionerna för burens storlek verkar vara alldeles för väl tilltagna, något som kan orsaka både hunden och människorna i bilen skada. I yrkande 2 efterlyser motionären en standardisering av krocktester för hundburar i Sverige, men allra helst på EU-nivå.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Hållbar utveckling och djurskydd

Den 17 juni 2020 överlämnade regeringen proposition 2019/20:188 Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen. I propositionen presenterade regeringen inriktningen för arbetet med att genomföra Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Som ett led i arbetet föreslog regeringen ett övergripande mål som förankrar och tydliggör Sveriges åtagande att genomföra Agenda 2030 för en hållbar utveckling i dess tre dimensioner – den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga – genom att föra en samstämmig politik nationellt och internationellt. När det gäller Sveriges roll i arbetet med hållbar utveckling anförde regeringen i propositionen (s. 37 f.) att Sverige bör vara ett föregångsland och en pådrivande kraft inom EU och för det internationella genomförandet av Agenda 2030. Regeringen anförde att Sverige ska arbeta för ett ambitiöst genomförande av t.ex. Agenda 2030 och Parisavtalet, bl.a. genom en aktiv dialog, ett aktivt samarbete och partnerskap med internationella samarbetsparter. Regeringen anförde vidare att verksamheter som spänner över flera områden och som påverkar varandra och där det finns möjligheter till synergier som t.ex. vatten, energi och livsmedel respektive klimat, hav och biologisk mångfald bör prioriteras i större utsträckning av FN då det stärker den integrerade ansatsen i agendan. Regeringen anförde också att den avser att förbli drivande för att stärka FN som navet i den multilaterala världsordningen. Vidare anfördes att regeringen även i fortsättningen bör driva på FN-reformer som bidrar till ett effektivt FN som levererar när det gäller de globala målen för hållbar utveckling.

I samband med att riksdagen behandlade regeringens proposition lämnade miljö- och jordbruksutskottet ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2020/21:MJU5y) och anförde bl.a. följande i ställningstagandet:

Utskottet delar regeringens ambition att Sverige ska vara ledande i att genomföra Agenda 2030. Med denna utgångspunkt välkomnar utskottet förslaget om ett övergripande riksdagsbundet mål som kan tydliggöra och förankra det svenska genomförandet och som kan främja och synliggöra vikten av samordning och samstämmighet mellan samtliga politik-områden, såväl globalt som nationellt. Det råder enligt utskottets uppfattning ingen tvekan om att arbetet för att nå de globala målen för hållbar utveckling är mycket angeläget. Sverige har goda förutsättningar att vara ledande i detta arbete. På många områden återstår dock en lång väg till att målen är uppnådda, och det kommer att krävas kraftfulla multilaterala åtgärder och en omställning av samhället för att hantera flera av de globala och komplexa utmaningarna. I likhet med regeringen bedömer utskottet att generationsmålet och de riksdagsbundna miljömålen konkretiserar den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling och att målen är en viktig utgångspunkt för det nationella genomförandet av Agenda 2030 och för det miljö- och hållbarhetsarbete som Sverige bedriver såväl nationellt, som inom EU och internationellt. Utskottet erinrar om att generationsmålet innebär ett tydligt åtagande för Sverige att lösa de stora miljöproblemen utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Sverige ska vara ett globalt föregångsland i klimatomställningen med en samstämmig politik där klimatåtgärder främjas inom alla politikområden. Sveriges klimatpolitiska ramverk och miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan har koppling till flera av de globala hållbarhetsmålen.

Flertalet av de globala utvecklingsmålen har starka kopplingar till jordbruket och livsmedelsproduktionen. Utskottet har vid åtskilliga tillfällen framhållit att jordbruksproduktionen behöver öka globalt och vara hållbar samt att konsumtionsmönstren behöver ändras för att trygga livsmedelsförsörjningen i världen. Livsmedelsstrategins målsättning med en konkurrenskraftig, hållbar och resurseffektiv livsmedelssektor är enligt utskottet en förutsättning för att kunna uppnå en hållbar utveckling och för att säkerställa att livsmedelsproduktionen och konkurrenskraften ökar i enlighet med Agenda 2030-målen.

Utskottet vill också påtala betydelsen av det svenska engagemanget i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO) och det arbete som där genomförs för att öka fokus på bl.a. jord- och skogsbrukets samt fiskets roll för att hantera de globala utmaningarna på klimat-, livsmedelsförsörjnings- och nutritionsområdet.

Uppföljning, samarbete, granskning m.m.

Den nu gällande djurskyddslagen trädde ikraft den 1 april 2019.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) finns det från regeringens sida inga planer på att göra en samlad uppföljning av hur djurskyddslagen tillämpas. Det är framför allt länsstyrelserna som kontrollerar att lagen följs. Jordbruksverket gör revisioner av länsstyrelsernas kontrollverksamhet och någon ytterligare uppföljning av tillämpningen görs inte.

I december 2018 antogs dels Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG, dels Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/4 av den 11 december 2018 om tillverkning, utsläppande på marknaden, användning av foder som innehåller läkemedel, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 och om upphävande av rådets direktiv 90/167/EEG. Båda förordningarna ska börja tillämpas den 28 januari 2022. Förordningen om veterinärmedicinska läkemedel syftar enligt ingressen (skäl 5) till att minska den administrativa bördan, stärka den inre marknaden och öka tillgången på veterinärmedicinska läkemedel, samtidigt som man säkerställer bästa möjliga skydd för folk- och djurhälsan och miljön.

Viktiga nyheter i förordningen är att antibiotika inte får användas rutinmässigt eller för att kompensera för brister i djurhållningen. Den nya förordningen innebär också ett förbud mot användning av antibiotika i förebyggande syfte till grupper av djur. Tillsammans med krav på att medlemsstaterna årligen redovisar siffror för försäljning och användning av antibiotika till djur förväntas de nya reglerna bidra till en fortsatt minskning av den veterinärmedicinska antibiotikaanvändningen i EU (jfr regeringens pressmeddelande i frågan den 26 november 2018).

Förordningen om veterinärmedicinska läkemedel och förordningen om foder som innehåller läkemedel ska, som nämnts ovan, börja tillämpas den 28 januari 2022. Förordningarna blir då, till skillnad från de EU-direktiv de ersätter, direkt tillämpliga i medlemsstaterna. Eftersom det finns ett behov av att se över de svenska bestämmelser som i dag genomför direktiven och att anpassa lagstiftningen till de nya EU-förordningarna tillsatte regeringen i december 2019 en särskild utredare som ska göra en översyn av nuvarande lagstiftning om läkemedel för djur. Syftet med översynen är att anpassa lagstiftningen till de nya EU-förordningarna. Därutöver ska följdändringar som görs i annan EU-lagstiftning beaktas (dir. 2019:53, dir. 2020:72 och dir. 2020:124). Utredningen ska redovisas senast den 30 april 2021.

Europeiska revisionsrätten (revisionsrätten) är den EU-institution som har i uppgift att granska hur EU:s pengar används. Den kan granska alla organisationer och personer som tar emot eller hanterar EU-pengar, dvs. inte bara EU:s egna institutioner. Varje höst lämnar revisionsrätten sin årsrapport som innehåller en granskning av hur EU-kommissionen, som förvaltar EU:s budget, har skött sitt uppdrag. Revisionsrättens årsrapport är ett underlag för Europaparlamentet, som på rekommendation av ministerrådet beslutar om EU-kommissionen kan få ansvarsfrihet för året som gått. Revisionsrätten lämnar inte bara en årsrapport utan ger fortlöpande ut rapporter och granskningar av institutioner och verksamheter som hanterar pengar ur EU:s budget. I uppdraget att granska ingår också att föreslå förbättringar.

Under 2018 presenterade revisionsrätten rapporten Djurs välbefinnande i EU: att minska klyftan mellan ambitiösa mål och praktiskt genomförande (särskild rapport nr 31 2018). I rapporten hänvisade revisionsrätten till

kommissionens senaste strategi för djurs välbefinnande som hade syftat till att åtgärda efterlevnadsproblem och förbättra synergieffekterna med den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP). Revisionsrätten konstaterade att EU:s åtgärder för att förbättra djurs välbefinnande hade varit framgångsrika på vissa områden men att det förekom förseningar i genomförandet av dem och att brister kvarstår när det gäller vissa djurvälståndaspekter på lantbruken, under transport och vid slakt. I rapporten lämnade revisionsrätten rekommendationer om de strategiska ramarna, om kommissionens åtgärder och vägledning till medlemsstaterna för att se till att bestämmelserna följs samt om åtgärder för att stärka kopplingarna mellan djurs välbefinnande och GJP.

Av revisionsrättens årliga verksamhetsrapport för 2019 framgår att EU:s externa revisorer offentliggjorde 67 rapporter, översikter och yttranden om många av de utmaningar som unionen står inför.

Den 3 februari 2021 svarade landsbygdsminister Jennie Nilsson i ett sammanhang på ett antal frågor som handlade om olika aspekter av djurskydd och djurhälsa (fr. 2020/21:1380, fr. 2020/21:1383, fr. 2020/21:1392, fr. 2020/21:1396 och fr. 2020/21:1401). Av svaret framgick bl.a. följande:

Marléne Lund Kopparklint har frågat mig

–hur jag ämnar verka så att brister i djurhållningen kan upptäckas tidigare och åtgärdas snabbare,

–hur jag ämnar verka så att den nya djurskyddslagen utvärderas så att vi faktiskt vet att den ökar skyddet av djur och främjar en god djurvälstånd, –vilka åtgärder jag ämnar vidta för att förebygga att djur utsätts för onödigt lidande utifrån de rapporteringar vi sett den senaste tiden, [...] Jag väljer att besvara alla frågor i ett sammanhang.

Inledningsvis vill jag säga att jag blir illa berörd över de bilder vi sett i media under den senaste tiden. Djur är levande och kännande varelser som ska behandlas väl under hela livet.

Det är viktigt att komma ihåg att det är djurägarens ansvar att djur har det bra och får den skötsel och omsorg de behöver. Samma ansvar gäller för slakterierna när djuren befinner sig där. Hur många kontroller som än utförs kan det aldrig ersätta djurhållarens och slakteriets personals betydelse för djurens välfärd.

Den nya djurskyddslagen trädde i kraft i april 2019. Lagen syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur. Den förtydligar att djur ska ha möjlighet att utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande samt att beteendestörningar förebyggs. Det är, med hänsyn till den korta tid den nya lagen har varit i kraft, svårt att utvärdera vilka effekter lagen har fått.

Regeringen kommer med intresse fortsätta följa frågorna noga för att säkerställa att vi har så effektiva verktyg som möjligt.

Jordbruksverket har en dialoggrupp för djurskyddsfrågor där berörda myndigheter, bransch- och intresseorganisationer ingår. Syftet med dialoggruppen är att ha en kontinuerlig dialog i djurskyddsfrågor och om de faktorer som påverkar synen på djurskyddet. Syftet är också att ge Jordbruksverket relevant information om och synpunkter på djurskyddsfrågor av såväl översiktlig som specifik karaktär.

Enligt Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) har Sverige en mycket god djurvälstånd där lantbrukarna tar väl hand om sina djur och där djurhållningen följs upp bl.a. med hjälp av branschens egna kvalitetsprogram och länsstyrelsens myndighetskontroller. I februari 2020 samlade LRF branschaktörerna för en gemensam diskussion om hur man tidigare kan upptäcka fall där djur riskerar att fara illa. Det nya branschinitiativet syftar till att effektivisera systemet för att upptäcka brister i djurhållningen. Vid mötet beslutade deltagarna att:

- inrätta ett nationellt branschråd, lett av LRF:s ordförande, med uppdrag att förebygga djurskyddsärenden. I branschrådet ska ingå representanter från bl.a. branscherna, mejerier, slakterier, foderföretag samt rådgivningsföretag
- genomföra en särskild satsning på regional samverkan mellan näringens organisationer, företag och myndigheter för att förebygga och hantera konkreta fall
- branschen ska bjuda in myndigheter och andra aktörer för fortsatt diskussion om samarbete nationellt och regionalt.

Enligt LRF krävs det en tät dialog med myndigheterna för att tidigt upptäcka brister i djurhållningen. Ambitionen är att göra systemet mer optimalt utformat för att fånga upp avvikelser i djuromsorgen tidigare. Branschen vill diskutera hur kontrollerna kan bli mer träffsäkra så att myndigheterna kan ge en korrekt bild av hur djurhållningen ser ut länsvis, men också hur myndigheterna kan bli mer aktiva i djuromsorgsgruppernas förebyggande arbete.

Digivning av kalvar

Av de allmänna råden till 2 kap. 1 och 2 §§ Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:18) om nötkreaturshållning inom lantbruket m.m. framgår bl.a. att kalvar bör flyttas till en annan djurbesättning tidigast när de har uppnått en månads ålder och en vikt som är normal för rasen och åldern. De bör vidare förberedas inför flyttningen genom att foderstaten (dvs. den kombination av olika foder som ges till ett djur) ett par veckor dessförinnan anpassas till mjölkersättning, kraftfoder och hö. Avvanda kalvar som ska flyttas till en annan djurbesättning bör ha varit avvanda minst två veckor innan de flyttas.

Frågan om effekterna på djurhälsan för mjölkkor och deras kalvar liksom mjölkproduktionen vid fri respektive begränsad digivning har studerats i vissa försök, bl.a. i en doktorsavhandling vid SLU: Effects of Restricted and Free

Suckling – In Cattle used in Milk Production Systems av Sofie Fröberg (2008). För att besvara utestående forskningsfrågor pågår det för närvarande ett forskningsprojekt där en del av mjölkarna i SLU:s mjölkbesättning på Nationellt centrum för lantbrukets djur hålls tillsammans med sina kalvar i början av laktationen, dvs. mjölkavsöndringen. Syftet med projektet är bl.a. att se hur det förhållandet att mjölkor och kalvar hålls tillsammans påverkar mjölkavkastning och kalvens tillväxt, hälsa och fertilitet.

Avvänjning av smågrisar

Enligt 3 kap. 2 § Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:20) om grishållning inom lantbruket m.m. får smågrisar inte avvänjas förrän de uppnått 28 dagars ålder och ska då ha vant sig vid tillskottsfoder. Smågrisar får dock avvänjas upp till sju dagar tidigare under förutsättning att samtliga de elva villkor som anges i bestämmelsen är uppfyllda. Författningen trädde i kraft den 1 april 2019, då Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2017:25) om grishållning inom lantbruket m.m. upphörde att gälla. Bestämmelsen i 3 kap. 2 § i de nya föreskrifterna är oförändrad jämfört med motsvarande bestämmelse i de nu upphävda föreskrifterna.

Vid en debatt den 21 november 2017 om interpellation 2017/18:91 anförde dåvarande landsbygdsminister Sven-Erik Bucht följande om avvänjning av smågrisar:

Inledningsvis vill jag säga att Jordbruksverket har regeringens bemyndigande att utfärda föreskrifter om djurskydd och är i det konkreta föreskriftsarbetet självständigt i förhållande till regeringen.

Jordbruksverket beslutade nyligen om nya djurskyddsföreskrifter för lantbrukets djur som bland annat innebär möjlighet till tidigare avvänjning av smågrisar under särskilda villkor. I regeringens livsmedelsstrategi görs bedömningen att lönsamheten i animalieproduktionen behöver höjas, men inte på bekostnad av djurskyddet. I livsmedelsstrategin framhålls tvärtom att Sverige ska fortsätta ha höga ambitioner när det gäller djurvälstånd och djurhälsa. Det fastslås att produktionsökningen ska ske med bibehållen djurvälstånd och djurhälsa och att djurskyddsnivån inte ska sänkas.

Jordbruksverket har gjort bedömningen att de nya djurskyddsföreskrifterna kan tillämpas med ett bibehållet djurskydd, samtidigt som de bidrar till att öka grisproducenternas konkurrenskraft.

Regeringen anser att det är viktigt att föreskrifter baseras på aktuell vetenskaplig forskning om djurens välfärd och har därför gett SLU i uppdrag att inrätta ett vetenskapligt råd. Genom rådet säkerställer vi att Jordbruksverket som en viktig del i bland annat föreskriftsarbetet får tillgång till uppdaterade vetenskapliga rön. Jordbruksverket ser löpande över sina föreskrifter, och det arbetet kan inte avstanna i väntan på att rådet inrättas.

Det är av högsta prioritet att upprätthålla en hög standard i den svenska djuromsorgen när det gäller djurskydd, djurhälsa och smittskydd. Jag är övertygad om att våra myndigheters arbete för att åstadkomma detta fungerar.

Ett motionsyrkande om tidpunkten för avvänjning av smågrisar behandlades av miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2017/18:MJU24 Ny djurskyddslag. I ställningstagandet anförde utskottet följande:

Utskottet har vid ett flertal tillfällen poängterat vikten av ett gott djurskydd vid animalieproduktionen och att en produktivitetshöjning ska ske med bibehållen djurvälstånd. Jordbruksverket har regeringens bemyndigande att utfärda föreskrifter om djurskydd och har i fallet med tidigare avvänjning av smågrisar bedömt att detta är möjligt med ett bibehållet djurskydd samtidigt som det ökar grisproducenternas konkurrenskraft. Utskottet har förtroende för att myndigheten arbetar för att upprätthålla en hög nivå i djurskyddsarbetet. Med det anförda kan motion 2017/18:1386 (S) lämnas utan vidare åtgärd.

SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd utgör en riskvärderande instans vad gäller djurskydd. Rådet identifierar, sammanställer och utvärderar vetenskaplig forskning om djurskydd och därtill angränsande frågor som produktionsekonomi och arbetsmiljö. I en rapport från 2020 (2020:3) konstaterar det vetenskapliga rådet att Jordbruksverkets beslut att sänka avvänjningsåldern för smågrisar, förutsatt att vissa krav följs, har debatterats intensivt. I rapportens sammanfattning anför rådet bl.a. följande:

I Sverige tillåts idag generellt avvänjning av smågrisar i praktiken vid en individuell ålder om tidigast 28 dagar. Detta skiljer från EUs grisdirektiv där avvänjning tillåts från 21 dagars ålder. En digivningsperiod på 21 dagar ger en högre produktion eftersom medeltalet kullar per sugga och år teoretiskt då kan öka med 4,5 % (från 2,2 till 2,3 kullar per år). Det har även föreslagits att en kortare digivningsperiod skulle innebära mindre påfrestningar på suggorna, och därigenom medföra förbättrad välfärd för dessa.

Rådet finner att det finns mycket få studier som jämför avvänjning vid just 21 och 28 dagar. De vetenskapliga studier som studerar detta mer i detalj är i de flesta fall genomförda i alternativa system, så som gruppållnings-system eller så kallade "getaway pens" där suggan kan gå ifrån sina smågrisar. Resultat från dessa studier går därmed inte att generalisera till konventionella system där suggor med smågrisar hålls individuellt med små möjligheter för suggan att reglera t.ex. digivning eller födosöksbeteende.

Trots bristen på vetenskapligt granskade rapporter konstaterades att en avvänjning vid 28 dagars ålder var att föredra sett ur smågrisens perspektiv, eftersom matsmältningsapparat och immunsystem är mer utvecklade den fjärde levnadsveckan. Det förefaller dock finnas en ganska tydlig skillnad i fysiologisk mognad mellan grisar som är yngre (<19-21 dagar) respektive äldre (28 dagar), men där grisar som är 25 dagar och äldre skiljer sig mindre från grisar som är 28 dagar gamla än grisar som är 23 dagar och yngre.

I dagens svenska grisproduktion med omgångsuppfödning kan det skilja 4-7 dagar mellan de först födda och de sist födda i gruppen. För att samla sugg-gruppen inför nästa grisning avvänjs alla suggor samma dag och vid en lägsta individuell avvänjningsålder av 28 dagar blir medelåldern vid avvänjning därför i praktiken cirka 32 dagar. Om lantbruken fortsätter att fokusera på avvänjning så nära 28 dagars ålder som möjligt kommer "manöverutrymmet" för att synkronisera suggorna vid avvänjning att

försvinna. Suggor med fysiologiskt längre dräktighet än genomsnittet riskerar då att förskjutas i grisningstid jämfört med medelsuggorna. Vid en förlängning med tre dagar mellan två grisningstillfällen kan en sugga redan som tredjegrisare vara så pass avvikande vad gäller grisningsdag att hon kommer att slås ut (slaktas) i förtid om det inte ges möjlighet att synkronisera gruppen vid avvänjning.

Vid en bedömning av lämpligaste dagen för avvänjning bör såväl smågrisens som suggans situation beaktas. Det vetenskapliga underlaget för detta är mycket begränsat, men det ska beaktas att inhyssning och skötsel har större betydelse för såväl smågrisars som suggors hälsa och välfärd än den exakta avvänjningsåldern. Vid en samlad bedömning ansågs därför att en avvänjning vid 28 dagar i genomsnitt förefaller acceptabel, under förutsättning att avvänjningsåldern i inget enskilt fall understiger 25 dagar.

Hundburar

Enligt 6 kap. 3 § Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:7) om transport av levande djur får levande sällskapsdjur transporteras i en personbils bagageutrymme endast om tillsyn kan ske från personutrymmet under den tid transporten pågår. När djur transporteras i ett utrymme för personbefordran ska åtgärder vidtas för att säkra djuren vid inbromsning. Enligt de allmänna råden till bestämmelsen bör djuren säkras genom att förvaras i en säkrad transportbur eller, när det gäller hundar, i särskilt anpassat säkerhetsbälte. Om transporter sker i personbil eller lätt lastbil vid regelbundet återkommande yrkesverksamhet ska fordonet, enligt 6 kap. 34 § i föreskrifterna, ha ett utrymme som är särskilt avsett för hundar. Utrymmet ska avskärmas mot personutrymmet med galler eller nät. Om hunden transporteras i personutrymme gäller 3 §.

Vid användning av en bur eller liknande för transport av hund i personbil anger Jordbruksverket att varje hund ska ha minst följande utrymme:

- längd = hundens längd från nospets till sittbensknöl när hunden står i normal ställning gånger 1,10
- bredd = hundens bröstbredd gånger 2,5. Hunden ska kunna ligga ned och vända sig obehindrat
- höjd = hundens höjd över hjässan när hunden står i normal ställning.

Vid transport av mer än en hund i en bur ska bredden för varje hund ökas med den största hundens bröstbredd. När det gäller utrymmet för en arbetande hund i yrkesverksamhet som bara transporteras kortare sträckor, som mest i två timmar, får det enligt Jordbruksverket ha följande minsta mått:

- längd = minst 0,9 meter
- bredd = minst 0,6 meter
- höjd = minst 0,7 meter.

Hunden ska dock alltid kunna ligga ner på ett bekvämt sätt. Därför bör mankhöjden inte överstiga 65 centimeter.

RISE utför tester av hundburar på tillverkares begäran. Testerna utförs enligt en modell som kallas SPCT-metoden (Safe Pet Crate Test) där man utsätter buren för olika ”olycksscenarier”. På marknaden finns också hundburar som är testade i enlighet med vissa andra standarder (t.ex. föreskrifter nr 17 från Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa [Unece] – Enhetliga bestämmelser om godkännande av fordon med avseende på säten, deras fästanordningar och eventuella nackstöd 2019/1723).

Utskottets ställningstagande

Hållbar utveckling och djurskydd

Av redovisningen ovan framgår att Sverige i olika internationella sammanhang driver frågor om gott djurskydd och minskad klimatpåverkan. Detta arbete omfattar såväl klimatpåverkan i stort som sådan påverkan som är kopplad till djurhållande verksamhet. Utskottet ser mycket positivt på dessa insatser och anser att det arbetet måste fortsätta med oförminskad styrka. Därmed anser utskottet att motion 2020/21:1315 (V) yrkande 22 kan avslås.

Uppföljning, samarbete, granskning m.m.

När det gäller uppföljning av hur den svenska djurskyddslagstiftning som trädde i kraft den 1 april 2019 tillämpas i praktiken kan utskottet konstatera att behöriga myndigheter i sitt löpande arbete har ansvar för att följa upp denna fråga. Utskottet ser inget behov av att i dag vidta någon ytterligare åtgärd i detta hänseende. När det gäller frågan om ett förbättrat samarbete mellan myndigheterna och branschen kan utskottet konstatera att Jordbruksverket har en dialoggrupp för djurskyddsfrågor där berörda myndigheter samt bransch- och intresseorganisationer ingår. Utskottet välkomnar också det branschinitiativ som LRF tagit för att göra systemet för att upptäcka brister i djurhållningen mer effektivt, och utskottet hoppas att detta initiativ kan ge positiva effekter. Utskottet noterar också att regeringen noga följer frågan om hur brister i djurhållningen kan identifieras för att se till att det finns effektiva verktyg för detta.

EU:s förordning om veterinärmedicinska läkemedel ska börja tillämpas i januari 2022. Regeringen har tillsatt en särskild utredare som bl.a. ska lämna förslag om hur den svenska lagstiftningen ska anpassas till denna EU-förordning. Utredningen ska redovisas senast den 30 april 2021. Utskottet anser att det därför är för tidigt att i dag ta initiativ till en uppföljning av detta regelverk.

Revisionsrätten har i uppdrag att granska alla organisationer och personer som tar emot eller hanterar EU-medel för att följa upp hur medlen används. Detta innebär naturligtvis att revisionsrätten måste prioritera vilka granskningar som bör göras på olika områden. Utskottet noterar att revisionsrätten under 2018 presenterade en rapport med vissa rekommendationer på djurskyddsområdet. Utskottet förutsätter att revisionsrätten gör en förnyad

granskning på området när den ser ett behov av det och har möjlighet att prioritera en sådan granskning.

Med hänvisning till det som utskottet anfört om dessa frågor föreslår utskottet att motion 2020/21:3358 (M) yrkandena 1, 2, 4 och 8 avslås.

När det gäller frågan om revidering av föreskrifter noterar utskottet att Jordbruksverket har bemyndigande att utfärda föreskrifter om djurskydd och att myndigheten i det konkreta föreskriftsarbetet är självständigt i förhållande till riksdagen och regeringen. Utskottet ser inget behov av att vidta några åtgärder för att förändra denna ordning. Utskottet avstyrker därför motion 2020/21:2764 (MP) yrkande 12.

Digivning av kalvar

Av redovisningen ovan framgår att det pågår ett forskningsprojekt vid SLU som innebär att kalvar och mjölkkor hålls tillsammans under början av laktationen. De aspekter som projektet studerar är enligt utskottets mening intressanta, och utskottet hoppas att resultaten av studien kan komma väl till användning vid framtida avvägningar mellan djurskydds- och produktionshänsyn. Utskottet ser dock inget behov av att i dag vidta några åtgärder för att förändra regelverket på området och föreslår således att motion 2020/21:2764 (MP) yrkande 14 lämnas utan närmare åtgärd.

Avvänjning av smågrisar

Frågan om avvänjning av smågrisar är reglerad i Jordbruksverkets föreskrifter om grishållning inom lanthuset m.m. Utskottet konstaterar att SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd nyligen har redovisat sin bedömning av vad som är en lämplig avvänjningsålder för smågrisar. Om det vetenskapliga rådets bedömning kommer att leda till någon ändring av de aktuella föreskrifterna är således en fråga som faller inom Jordbruksverkets ansvarsområde. Utskottet ser inget behov av att vidta några åtgärder för att förändra denna ansvarsfördelning. Därmed föreslår utskottet att motion 2020/21:2764 (MP) yrkande 16 lämnas utan åtgärd.

Hundburar

Jordbruksverket har bemyndigande att utfärda föreskrifter om djurskydd, och utskottet utgår från att myndighetens föreskrifter utformas med beaktande av vetenskapliga rön och erfarenheter. När en hund åker bil ska den kunna stå och ligga på ett bekvämt sätt. Om man använder en bur eller liknande för transporten i personbilen innehåller Jordbruksverkets föreskrifter vissa krav på burens utformning. Dessa krav beslutades av Jordbruksverket 2019. När det gäller krocktester av burar kan utskottet konstatera att många av de hundburar som finns på marknaden är testade, om än enligt olika standarder. Enligt utskottets bedömning har det inte framkommit några uppgifter som skulle motivera de förändringar som motionären efterfrågar. Utskottet avstyrker således motion 2020/21:2753 (M) yrkandena 1 och 2.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden (från M, SD, C, V, KD och L) om djurskydd som rör frågor som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare har behandlat under valperioden i betänkandena 2018/19:MJU11 Djurskydd, 2018/19:MJU18 Miljömålen – med sikte på framtiden, 2019/20:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, 2019/20 MJU8 Landsbygdsolitik och 2019/20:MJU9 Djurskydd. Riksdagen har beslutat i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser inte någon anledning att nu på nytt pröva de motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

1. Handel med djur, punkt 1 (M)

av John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22 och avslår motionerna

2020/21:287 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:650 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Djurmarknaderna i Kina, där alla möjliga djurarter förekommer, är oacceptabla ur flera aspekter. Djur behandlas brutalt och minst sagt oetiskt när flera olika djurarter, innan de dödas på makabra sätt, tvingas sitta på varandra och plågas i trånga burar. Risken för smitta av olika sjukdomar och virus är också stor på grund av värme, av att grundläggande hygien saknas och av att en mycket nära kontakt mellan djur och människor förekommer i hög utsträckning. I samband med spridningen av covid-19 införde Kina ett tillfälligt totalförbud av handel med vilda djur, men efter lättnader i restriktionerna som följde efter virusutbrottet har man återigen öppnat djurmarknaderna. För att stoppa djurs lidande och förebygga smittspridning av olika virus måste dessa djurmarknader motverkas. Vi anser därför att Sverige ska verka för att EU ska vara tydlig i sina kontakter med Kina om att WHO:s riktlinjer och rekommendationer ska följas och att dessa djurmarknader måste förbjudas.

2. Handel med djur, punkt 1 (SD)

av Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:650 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och avslår motionerna

2020/21:287 av Linda Lindberg m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 2 och

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 22.

Ställningstagande

Det senaste coronaviruset sars-cov-2, som har orsakat sjukdomen vi känner som covid-19, har med all önskvärd tydlighet visat på vikten av att lyfta dessa frågor betydligt mer i internationella sammanhang. Det är ett faktum att Kinas roll i smittspridningen under coronapandemin inte går att vifta bort, men mot bakgrund av hur djurhållningen ser ut på andra platser i världen hade pandemin kunnat starta någon annanstans. De djurmarknader som vi ser på dessa platser präglas ofta av ett ofattbart och brutalt djurplågeri i kombination med usel hygien. De är källan till oerhört många virus som drabbar oss och ett så stort problem att de snarast och omedelbart och permanent måste stängas ned. Regeringen bör därför verka för en internationell reglering av såväl handel med vilda djur som villkoren för djur i fångenskap.

De kinesiska myndigheterna gjorde vad de kunde för att tidigt förhindra såväl kännedom om sars-cov-2 som att förhållandena på djurmarknaderna dokumenterades. Trots att man på olika håll har antytt annorlunda trängs de livrädda och extremt stressade djuren fortfarande på varandra i rostiga och alldeles för små gallerburar samtidigt som andra djur styckas bredvid. Vi ser även sedan 2018 återigen en öppen ”medicinsk” handel med exempelvis noshörningshorn, tigerpenisar och andra delar som anses bota impotens eller olika besvär, vilket göder den omfattande tjuvjakten på svårt utrotningshotade djur. Det är inte konstigt att dessa djurmarknader i vissa fall hemlighålls, men det är likväl en skandal att ansvariga politiker inte tar sitt ansvar trots de katastrofala konsekvenser för ekonomin och inte minst hälsan som dessa djurmarknader får. När så inte sker måste omvärlden agera, varför regeringen bör verka för att oberoende internationella inspektörer tillåts att kontrollera länder vars djurmarknader återkommande orsakar smittspridning.

3. Transport av djur, punkt 2 (M)

av John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 18,

2020/21:555 av Clara Aranda (SD) yrkandena 1–4,

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 7 och 9,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 4, 7 och 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 23 och 31 samt

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 18 och 19.

Ställningstagande

Det är viktigt att Sverige driver på i frågor som gäller transporter av djur så att djurskyddet stärks i hela EU. Det är också viktigt att djurtransporter granskas oftare inom Sverige. Enligt uppgift utförs dessa kontroller sällan, vilket naturligtvis inte är rimligt. Efterlevnaden av EU:s djurskyddsregler måste skärpas och ett led i det arbetet är att tillförsäkra pålitliga data och statistik från medlemsländerna över kontroller av djurtransporter.

4. Transport av djur, punkt 2 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 23 och 31 samt avslår motionerna

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 18,

2020/21:555 av Clara Aranda (SD) yrkandena 1–4,

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 7 och 9,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 4, 7 och 8,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 18 och 19 samt

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Sverige har hårda krav och tillsyn när det gäller djurtransporter, och detta är vi stolta över. Det har dock uppdagats flera fall av ovärdiga transporter av levande djur inom EU. Trots att det finns regler om djurskydd i EU efterföljs inte dessa av alla medlemsstater. Kontrollen av hur medlemsstater efterlever

EU-regelverket om djurskydd bör därför förbättras eftersom alla skärpningar av regelverket blir tandlösa om inte efterlevnaden säkerställs. Att bryta mot djurskyddsreglerna borde enligt vår mening också få konsekvenser i form av skärpta sanktioner.

5. Transport av djur, punkt 2 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 7 och 9 samt avslår motionerna

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 18,

2020/21:555 av Clara Aranda (SD) yrkandena 1–4,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 4, 7 och 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 23 och 31,

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 18 och 19 samt

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Enligt EU:s myndighet för livsmedelssäkerhet (Efsa) är minskad transporttid en av de viktigaste faktorerna för att minska antalet djur som självdör under transport. Sverige bör vara en stark röst i EU för ett utökat djurskydd där kortare transporttider är en viktig del, och därför anser Vänsterpartiet att regeringen inom ramen för EU-samarbetet bör agera för att djurtransporter inte får överstiga fyra timmar. Djur transporteras också till länder utanför EU som inte delar våra regler om djurtransporter, och så snart djuret har passerat EU:s gränser är det därför fritt fram att transportera djuret under ännu längre tid. Att kunna försäkra sig om att regler för djurvälstånd kommer att följas under transport ända tills djuren kommit fram är medlemsländernas skyldighet. Sverige bör därför, i likhet med Nederländerna, besluta om att stoppa exporten av djur till länder utanför EU där man inte kan garantera en god djurvälstånd.

6. Transport av djur, punkt 2 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 18 och 19 samt avslår motionerna

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 18,

2020/21:555 av Clara Aranda (SD) yrkandena 1–4,

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 7 och 9,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 4, 7 och 8,

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 23 och 31 samt

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Djurtransporterna inom EU ska begränsas så mycket som möjligt. Transporter av kött är att föredra framför transporter av levande djur. Möjligheterna att använda mobila och mindre slakterier bör förbättras. Sverige bör arbeta för att handelsregler mellan EU och tredjeländer ska omfatta regler för att förbättra djurskyddet. Sverige bör ta initiativ till att djurtransporter från EU:s medlemsländer till tredjeländer följer EU:s regler. Sverige bör därför verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur, både inom EU och vid transport vidare till tredjeländer.

7. Slaktfrågor, punkt 3 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna

2020/21:64 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1734 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 25,

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 57 och
2020/21:3044 av Annicka Engblom och Ulrika Heindorff (båda M).

Ställningstagande

Att koldioxidbedövning upplevs som starkt obehaglig för grisar har varit känt av forskare i över 20 år. Ett första steg för att komma bort från den plågsamma bedövningsmetoden är att sätta en sluttid för när koldioxidbedövningen ska vara borta från de svenska slakterierna. Först då får branschen på riktigt anledning att titta efter alternativa metoder. Ett andra steg är att omgående tillsätta resurser för att ta fram alternativa bedövningsmetoder.

Genom att sätta en högre standard bidrar vi inte bara till att minska lidandet i Sverige, utan kan också inspirera fler länder i Europa att faktiskt komma bort från en oetisk och otidsenlig metod för att bedöva grisar. Regeringen bör därför verka för ett förbud mot användning av koldioxid i höga koncentrationer som metod för bedövning av grisar vid slakt fr.o.m. den 1 januari 2025.

Vattenbruket bedöms växa i Sverige och de s.k. fiskodlingarna, alltså fiskuppfödningar, kommer att bli allt fler. Uppskattningsvis slaktas omkring 5–10 miljoner industriuppfödda fiskar bara i Sverige varje år. Trots att uppfödd fisk i dag framställs som ett klimatsmart matval har de s.k. odlingarna en rad djurskyddsproblem, och det kanske mest angelägna handlar om bedövning med koldioxid. Denna bedövningsmetod har av en samlad forskarkår dömts ut som plågsam, utdragen och icke-fungerande. Att fasa ut koldioxidbedövningen och hitta alternativa bedövningsformer är akut, särskilt i ljuset av att regeringen nu satsar 8 miljoner kronor årligen för att främja tillväxt inom vattenbruket och att det redan i dag handlar om ett oerhört stort antal individer. Elektrisk bedövning eller mekanisk bedövning, eller en kombination av de båda, skulle ur djurskyddssynpunkt kunna vara lämpligt som metod. Vänsterpartiet anser att Jordbruksverket bör få i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds, eftersom den strider mot djurskyddslagen. Förbudet bör ligga ett antal år fram, förslagsvis tre till fem år, för att underlätta omställningen och för att forskningen ska kunna bidra till fler svar på frågan om vilken eller vilka bedövningsmetoder som bör ersätta koldioxidbedövningen.

8. Slaktfrågor, punkt 3 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 57 och avslår motionerna
2020/21:64 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,
2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,
2020/21:1734 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 25 och
2020/21:3044 av Annicka Engblom och Ulrika Heindorff (båda M).

Ställningstagande

I Sverige undersöks just nu möjligheten att få avliva djur med kulgevär hemma på gården, vilket skulle innebära att djuren får sluta sina liv i en trygg miljö utan transporter till slakteriet. Särskilt bra skulle detta vara för utrymmeskrävande djur som på grund av stora horn eller sin storlek inte alltid tas emot på slakterier. I dag får tamboskap inte levereras till slakterier om de redan är avlivade, vilket skiljer sig från hanteringen av vilt, och detta beror på bestämmelser i vissa EU-förordningar. I Tyskland och Danmark har kulgevärsmetoden trots detta sedan länge varit tillåten, och även Schweiz har beslutat att tillåta den. EU-kommissionen har nyligen föreslagit ändringar i förordning nr 853/2004 och öppnat för att tillåta kulgevärsmetoden. Sverige har officiellt välkomnat förslaget och det finns därför anledning för ansvariga myndigheter att förbereda för att godkänna metoden även i Sverige.

9. Avelsfrågor, punkt 4 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14.

Ställningstagande

Djurskyddslagen har korta skrivningar om villkor för djur som deltar i tävlingar men det nämns inte något som begränsar möjligheten för hundar med framavlade sjukdomar att delta i utställningar. Avel sker i många fall på meriter utifrån hur väl en hund bedömts på en utställning, och bra poäng på en utställning ses som en bättre förutsättning för avel. Problemet blir att utställningens bedömningar bidrar till efterfrågan på snarare än att förhindra avelsproblem. Regeringen bör därför återkomma med kompletterande förslag till bestämmelser i djurskyddslagen som förhindrar att hundar med framavlade sjukdomar får bedömas i tävlingar och utställningar.

10. Smittskyddsfrågor, punkt 5 (C, L)

av Kristina Yngwe (C), Nina Lundström (L) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 15 och avslår motionerna

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 6,

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 63 och

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 11.

Ställningstagande

Virussjukdomar som idag inte existerar i Sverige, t.ex. porcint reproduktivt och respiratoriskt syndrom (PRRS), är spridda i många länder. Det är viktigt att förebygga och motverka utbredning av djursjukdomar i Sverige, och åtgärder för att förebygga utbrott kan handla om att importerade djur eller avelsprodukter ska vara friska och inte vara smittade av t.ex. PRRS-virus. Vid import av levande djur krävs i dag negativ provtagning för PRRS innan djuret får komma in i landet. När EU:s nya djurhälsoförfordning börjar tillämpas 2021 kommer möjligheten att kräva provtagning att försvinna. Länder med stor grisexport menar att provtagning för PRRS inte får hindra handel med grisar inom EU. Detta innebär att Sverige kommer att hindras från att kräva provtagning vid införsel av grisar. EU:s nya djurhälsolag tillåter dock att varje enskilt land arbetar för att kontrollera sjukdomar inom landet. Genom Sveriges arbete med ett nationellt kontrollprogram för att förebygga utbrott av PRRS bör Sverige vidta åtgärder för att fortsätta att förebygga utbrott. Sverige bör även ta initiativ till förnyade förhandlingar kopplade till virussjukdomar som påverkar djurhälsan negativt och som i sin tur leder till ökad antibiotika-användning. Möjligheten för EU-länder att exportera griskött till tredjeländer bygger på att djurhälsan är god.

11. Fjäderfåhållning, punkt 6 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2020/21:1734 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 15 och 17–21.

Ställningstagande

För hönor är det ett grundläggande behov att kunna sträcka på vingarna, att få sandbada och att kunna dra sig undan andra hönor för att kunna lägga ägg. Detta är i dag inte möjligt för de hönor som fortfarande hålls i det som kallas inredda burar inom äggindustrin i Sverige. Tack vare ihärdiga informationskampanjer från ideella organisationer och konsumenter som aktivt har valt att ta ställning mot burar har efterfrågan på burägg minskat de senaste åren. Svenska burägg göms dock i svenska frysätter där äggens ursprung och produktionssätt inte redovisas, och detta gör att konsumenter inte kan göra ett aktivt val. Det sker också export av burägg från Sverige till andra länder och detta skadar Sveriges rykte som föregångsland i djurskyddsfrågor. Äggpulver från burägg som producerats i Sverige säljs också till läkemedelsindustrin och även här är konsumenten begränsad i sina valmöjligheter, dels på grund av att det inte framgår på läkemedelsförpackningen vilken typ av ägg som används i läkemedlet, dels på grund av att det är svårt att välja bort ett läkemedel som en läkare rekommenderar om det inte finns ett likvärdigt alternativ som inte innehåller äggpulver från burägg. Genom att sätta ett slutdatum för när burarna ska vara borta från den svenska äggindustrin blir villkoren och förväntningarna tydliga för samtliga äggproducenter i Sverige. Det är en tydlig viljeinriktning som svenska folket har gett uttryck för, både genom aktiva val i butikerna och i de opinionsundersökningar som gjorts i frågan där hela nio av tio svenskar vill se att burarna fasas ut. Med beaktande av att många gårdar redan i dag har gått över till frigående system borde utfasningen av de sista burarna kunna vara klar senast 2023.

12. Utevistelse för vissa djur, punkt 7 (SD)

av Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:723 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 26 och

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna
2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

Hästar, liksom andra djur som omfattas av djurskyddslagstiftningen, ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande. Enligt djurskyddslagen ska djur kunna utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för, och det tycker vi är positivt. I Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om hästhållning står det att hästar normalt sett dagligen ska ges möjlighet att röra sig fritt i sina naturliga gångarter utomhus, men detta säkerställer inte att de får hela sitt behov tillgodosett. Föreskrifterna behöver därför kompletteras med ett minimikrav på hur mycket hästar behöver kunna röra sig fritt utomhus dagligen.

13. Utevistelse för vissa djur, punkt 7 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och avslår motionerna

2020/21:723 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD) yrkande 26,

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

För många domesticerade djurarter är möjlighet till utevistelse en förutsättning för att skapa utrymme för naturligt beteende, och Vänsterpartiet vill säkerställa att djurskyddslagens rätt till naturligt beteende fullföljs. Kor, får och getter har enligt gällande regler rätt till utevistelse. Med anledning av den kris som för närvarande råder för svenska mjölkbönder har det dock framförts förslag om att försvaga det nuvarande beteskravet, dvs. rätten för kor att gå ute på bete. Ett försvagat djurskydd kan aldrig vara en hållbar strategi för det svenska lantbruket och vår livsmedelsproduktion. Därutöver har SLU-forskare konstaterat att det även finns en ekonomisk vinst med kor på sommarbete och kor i lösdrift. Forskningen visar att kor på bete har ökad välfärd, bättre hälsa, färre skador, högre fruktsamhet och mindre behov av antibiotika än kor som

hålls inne året runt. Det finns således djurvälståndsskäl, ekonomiska skäl samt folkhälsoskäl att värna och utveckla det svenska djurskyddet genom att behålla beteskravet. Andra djur inom livsmedelsindustrin har liknande behov av utevistelse, men det är ytterst få av dem som ges möjlighet till detta. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende under hela året.

14. Produktion och försäljning av päls, punkt 8 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 samt
avslår motionerna
2020/21:922 av Richard Jomshof (SD),
2020/21:2495 av Elin Lundgren och Kristina Nilsson (båda S) och
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 10 och 22.

Ställningstagande

Många länder i Europa och övriga världen har beslutat att stoppa den inhemska pälsdjursuppfödningen. I Sverige lever omkring en halv miljon minkar i burar utan möjlighet att simma, leka, springa eller leva under naturliga omständigheter. Hur den onaturliga miljön i buren påverkar djuren vet vi inte fullt ut i dag. I januari 2019 presenterade Jordbruksverket rapporten Utvärdering av välfärden hos mink inom pälsproduktionen, i vilken man påvisar stora brister i kunskapen om hur djurvälståndet ser ut inom den svenska pälsdjursindustrin. Jordbruksverket menar i rapporten att omfattande studier skulle behöva göras där minkarna bevakas under en längre tid. Trots detta meddelade regeringen i samband med budgeten för 2020 att den inte avser att vidta några åtgärder utifrån Jordbruksverkets rapport.

Pälsdjursuppfödning är förenad med stora djurvälståndsbuster som i många avseenden kan anses avvika från djurskyddslagen. Möjligheterna för djuren att bete sig naturligt är kraftigt begränsade och det resulterar i sin tur i beteendestörningar hos djuren såsom repetitiva rörelsemönster, självskaadebeteenden och passivitet. Att föda upp djur för deras päls tillhör enligt Vänsterpartiet det förgångna. Folkviljan i fråga om pälsdjursuppfödning har dessutom länge varit entydig: Åtta av tio svenskar anser att det inte bör vara tillåtet att föda upp djur i bur för pälsens skull. Under årens lopp har det vidtagits åtgärder för att

förbättra miljön för minkarna, men vi har hittills inte sett att det går att skapa konstgjorda miljöer som på ett tillfredsställande sätt ger minkarna möjlighet att utöva sitt naturliga beteende. Eftersom ett flertal länder har infört förbud – både EU-länder som behöver ta hänsyn till samma EU-lagstiftning som Sverige och andra länder – är det rimligt att Sverige, som har ett högt anseende i djurskyddsfrågor, följer efter. Sverige bör därför införa ett stoppdatum för pälsdjursfarming till 2023 och regeringen bör presentera en plan för utfasningens genomförande.

Förutom förbud mot pälsfarming har en rad länder och delstater förbjudit försäljning av nyproducerad päls från djur som föds upp i bur, och detta är en utveckling som Sverige självklart borde följa. Försäljningen av nyproducerad päls kan tyckas som en icke-fråga sett till omsättningen, men med en global handel är det viktigt att alla länder inför samma restriktioner för att inte skapa en fristad för pälshandeln. Sverige bör inte fortsätta att tillåta den här handeln, och regeringen bör därför återkomma med förslag på regelverk som förbjuder försäljning av nyproducerad päls från djur i bur.

15. Produktion och försäljning av päls, punkt 8 – motiveringen (L)

av Nina Lundström (L).

Ställningstagande

Jag anser att första stycket i utskottets ställningstagande ska ha följande lydelse.

Grundläggande bestämmelser om hur djur – inklusive djur som hålls för produktion av päls och skinn – ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen och djurskyddförordningen. Av djurskyddslagen framgår bl.a. att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det framgår också att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att deras välfärd främjas, att de kan utföra sitt naturliga beteende och att beteendestörningar förebyggs. Utöver dessa grundläggande bestämmelser har Jordbruksverket meddelat närmare föreskrifter om uppfödning och hållande av pälsdjur. Utskottet konstaterar att djurhållning innebär att människan tar på sig ett stort ansvar för djurens välbefinnande. Det principiellt centrala är således inte huruvida djurhållningen sker för pälsens skull eller för något annat syfte, utan vilka förhållanden djuren lever under. Med detta som utgångspunkt bör regelverket kontinuerligt revideras i syfte att uppnå en god djurvälfärd.

Med hänvisning till vad som anförts ovan föreslås att motionsyrkandena avslås.

16. Offentlig förevisning av djur, punkt 9 (M)

av John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 19 och

avslår motion

2020/21:920 av Richard Jomshof (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Uppträdande och föreställningar med vilda djur förekommer i Sverige och förknippas oftast med glädje och underhållning. För de berörda djuren som medverkar i olika cirkusföreställningar är det viktigt att inte på något sätt utsätts för lidande eller behandlas oetiskt. Vi anser därför att det bör införas tätare kontroller av cirkusar löpande under en turnéplan.

17. Vissa regeländringar, punkt 11 (M)

av John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16 och

avslår motionerna

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 17 och 19 samt

2020/21:2601 av Sofia Westergren och Alexandra Anstrell (båda M).

Ställningstagande

När det gäller kompetensförsörjningen inom svensk djursjukvård råder det minst sagt ett krisläge där bristen på veterinärer, djursjukvårdare och djurvårdare är enorm. Med dagens regler ska journaler inom djursjukvård upprättas på svenska. För att underlätta arbetet för veterinärer som kommer från andra EU-länder eller tredjeländer och som utgör ett viktigt tillskott för

att minska personalbristen inom svensk djursjukvård anser vi att journaler också ska kunna föras på engelska.

18. Vissa regeländringar, punkt 11 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 17 och 19 samt avslår motionerna

2020/21:2601 av Sofia Westergren och Alexandra Anstrell (båda M) och

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 16.

Ställningstagande

Under travtävlingar används spöet för att styra och korrigera hästen, men även för att få hästen att springa fortare. Under 2016 delade Svensk Travsport ut drygt 1 000 bestraffningar för att en kusk använt spöet för mycket eller på ett felaktigt sätt. Länsveterinärer har tidigare kritiserat användandet av spödrift och vill se att det upphör helt. I Norge har spödrift varit förbjudet sedan 1970-talet. Förbudet genomfördes eftersom man ansåg det omöjligt att skilja mellan när kusken använder piskan för tillåten korrigerande och för olovlig framdrivning. I utredningen SOU 2011:75 Ny djurskyddslag föreslogs att ett förbud mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte skulle införas. Vänsterpartiet anser att detta skulle vara en betydelsefull åtgärd för att stärka djurvälståndet inom hästsporten.

Användning av levande grävlingar vid grytanlagsprov innebär lidande och stress för grävlingarna och kan enligt Vänsterpartiets uppfattning inte vara förenligt med intentionerna att djur inte ska utsättas för lidande i samband med träning och prov. Samhällsnyttan av dessa prov är också ytterst begränsad eftersom myndigheterna inte har kunnat finna att grytjakten är betydelsefull för att bekämpa djursjukdomar. Inte heller förekommer det i samband med trafikolyckor något eftersök av rävar eller grävlingar som skulle motivera denna typ av prov för hundar. Även Djurskyddslagsutredningen konstaterar att grävlingarna utsätts för en sådan stress att det inte kan anses förenligt med djurskyddslagstiftningen och rekommenderar att grytanlagsprov förbjuds. Ett förbud mot grytanlagsprov bör därför införas i djurskyddslagstiftningen.

19. Veterinärer och djursjukvård, punkt 12 (M)

av John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 17 och
avslår motionerna
2020/21:2555 av Michael Rubbestad (SD) och
2020/21:3181 av Linda Modig (C).

Ställningstagande

En djurvårdares befogenheter är mycket begränsade, trots att utbildningen är lika omfattande som undersköterskans. Vi anser att det inte är rimligt att en undersköterska får utföra fler sjukvårdsinsatser på en människa än vad en djurvårdare får göra på ett djur. I dag får dock djurvårdare jobba med utökade arbetsuppgifter enligt undantag från behandlingsförbudet, just för att man sett behovet, men detta undantag gäller bara t.o.m. den 31 december 2023. Det är ett undantag som vi tycker ska permanentas. Vi anser också att man bör se över djursjukvården så att arbetsuppgifterna för olika yrkeskategorier stämmer bättre överens med dagens behov.

20. Veterinärer och djursjukvård, punkt 12 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3181 av Linda Modig (C) och
avslår motionerna
2020/21:2555 av Michael Rubbestad (SD) och
2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 17.

Ställningstagande

Kompetensförsörjningen är ett stort och växande problem för allt fler företag, organisationer, branscher och näringar. Inom vissa specialstyrken råder det brist på personal och så är fallet när det gäller veterinäryrket. I sin senaste rapport från 2018 konstaterar branschorganisationen Svensk Djursjukvård att det finns behov av fler utbildade veterinärer, och organisationen menar att veterinärbristen är ett kommande hot mot djurhälsan. Någon kortsiktig lösning på problemet finns inte. I nuläget finns det en regel eller rekommendation från Jordbruksverket om att personer som har varit i kontakt med klövbärande djur i annat land utan känd mul- och klövsjuka, inte bör komma i direktkontakt med klövbärande djur i Sverige på minst två dygn. Frågan är om denna regel kunde ses över i syfte att öka rörligheten över de nordiska gränserna för veterinärer och annan bristpersonal inom djurhälsan. Med ett ansträngt personalförsörjningsläge på svensk sida skulle en ökad rörlighet över gränsen och nyttjande av veterinärkapaciteten på finsk, norsk eller dansk sida kunna underlätta.

21. Övriga frågor om djurskydd och djurhälsa, punkt 13 (M)

av John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Marlène Lund Kopparklint (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 4 och 8 samt avslår motionerna

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 22,

2020/21:2753 av Ann-Sofie Alm (M) yrkandena 1 och 2 samt

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 12, 14 och 16.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen ska följa upp hur den nya djurskyddslagen har genomförts i Sverige. Vidare anser vi att regeringen bör verka för ett närmare samarbete mellan myndigheterna och branschen för att upptäcka brister i djurhållningen. Sverige har några av världens högst ställda krav på djurskydd och det är vi stolta över. Det goda djurskyddet innebär att våra djur är friskare och får avsevärt mindre mängder antibiotika än i andra länder. Detta är viktigt eftersom överkonsumtion av antibiotika innebär en risk för att det bildas multiresistenta bakterier som kan överföras till oss människor. Det europeiska smittskyddsinstitutet bedömer att hela 25 000 dödsfall per år, bara inom EU,

beror på sådana bakterier. Vi välkomnar därför EU:s nya förordning om veterinärmedicinska läkemedel som striktare reglerar användningen av antibiotika på djur. Nu gäller det att se till att samtliga medlemsländer följer den nya lagen, och därför är det viktigt att lagen följs upp och utvärderas systematiskt. Detta bör regeringen driva i EU. Avslutningsvis anser vi att Sverige ska verka för att Europeiska revisionsrättens granskningar ska leda till åtgärder och att revisionsrättens granskningar ska utföras med tätare mellanrum.

22. Övriga frågor om djurskydd och djurhälsa, punkt 13 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 22 och
avslår motionerna
2020/21:2753 av Ann-Sofie Alm (M) yrkandena 1 och 2,
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 12, 14 och 16
samt
2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 4 och 8.

Ställningstagande

Storskaliga djurindustrier påverkar, förutom djuren, ofta också miljön och klimatet negativt. Handeln med och konsumtionen av vilda djur ökar risken för att sjukdomar övergår till människor, vilket kan leda till dödliga utbrott av sjukdomar som sars och nu covid-19. Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten, Agenda 2030 och efterarbetet till Rio Plus 20.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (M)

John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Marléne Lund Kopparklint (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (SD)

Runar Filper (SD), Martin Kinnunen (SD) och Staffan Eklöf (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (C)

Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (V)

Jon Thorbjörnson (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag till våra aktuella partimotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag

till våra aktuella kommittémotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 14 (L)

Nina Lundström (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag till våra aktuella kommittémotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:19 av Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kött från djur som slaktats utan bedövning och som säljs i Sverige ska märkas med en tydlig varningstext och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas med en tydlig varningstext inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska inta en stark hållning gentemot EU där man kräver generella förbud mot obedövad slakt inom hela unionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:52 av Monika Lövgren och Mikael Strandman (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatorisk id-märkning av katter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:64 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett slutdatum för när det inte längre är tillåtet med koldioxidbedövning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:208 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda försäljningen av fjädrar av fågeldun och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör, inom ramen för EU-samarbetet, verka för att EU tar fram en handlingsplan för att hantera djurtransporterna vid extraordinära situationer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:266 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för EU-samarbetet verka för att minska incitamenten att överanvända antibiotika och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:287 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen gällande försäljning av hundar i Sverige i syfte att få den illegala importen av hundar att upphöra och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:384 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett generellt förbud mot obedövad slakt inom EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en varningstext för kött som producerats genom obedövad slakt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:386 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tydlig märkning av mat som producerats genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:555 av Clara Aranda (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att befintlig lagstiftning om transporter av hästar ska revideras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra att svenska krav gällande paus, foder och vila för hästar i transport ska vara i enlighet med EU:s expertråd i direktiv om djurvälfrågor och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regleringen av transporter av hästar ska vara densamma oberoende av transportens syfte och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta kvalitetssäkra och kontinuerliga kontroller för att följa upp huruvida riktlinjer för transporter av hästar efterlevs i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:650 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i internationella forum verka för en permanent reglering av handel med vilda djur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för internationell reglering av villkoren för djur i fångenskap och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att oberoende internationella inspektörer tillåts kontrollera länder vars djurmarknader återkommande orsakar smittspridning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en internationellt erkänd deklaration om djurs välfärd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en EU-gemensam miniminivå för djurvälfärd och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:723 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändamålsenlig djurskyddsnivå med minskad byråkrati och större flexibilitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur man effektivast kan höja ambitionen på djurskyddsområdet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyttokostnadsanalyser gällande förslag rörande djurskydd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur man kan underlätta för djurhållare som vill hålla djur utomhus året om och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillståndsplikt för cirkusar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om icke föranmälda inspektioner av cirkusar och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en positiv lista för sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som arbetar med djurskyddstillsyn i fråga om animalieproduktion bör ha yrkeserfarenhet av djurhållning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kostnadsansvar och rättssäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en djurskyddsbalk och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om märkning och registrering av katter och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt djurskydd som vägledning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa import av animalier som producerats på ett sätt som avviker från svensk djurskyddslagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett förbud mot slakt utan bedövning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om märkning av kött som halal- eller kosherlaktats och avblodats utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur djurs juridiska status kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av djurskyddsombudsman och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utomhusvistelse för hästar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:724 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge SVA i uppdrag att utreda dagens sjukdomsincidens, behandling och dödlighet i husdjursbesättningar kopplat till gällande regler och policyer för antibiotikaanvändning och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensen hos de myndigheter och kontrollanter som utför djurskyddskontroller behöver säkerställas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:730 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett importförbud för animalieprodukter där djur utsatts för ett systematiskt onödigt lidande som väsentligt strider mot svensk djurskyddslagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:918 av Richard Jomshof (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en särskild djurskyddsbalk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:920 av Richard Jomshof (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör skrivas in i den svenska djurskyddslagen att de svenska djurparkerna inte får föda fram fler djur än vad de kan hantera samt att det inte längre ska vara tillåtet att döda s.k. överskottsdjur och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:922 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tidsplan med målet att avveckla svensk minknäring i likhet med vad som har beslutats i Norge och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1050 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förbud mot vilda djur på cirkus och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1169 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad rättssäkerhet vid beslut om djurförbud och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1315 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att burhållning av höns inom äggindustrin ska vara utfasad senast 2023 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett stoppdatum för pälsdjursfarmning till 2023 och att regeringen bör presentera en plan för utfasningens genomförande och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på regelverk som förbjuder försäljning av nyproducerad päls från djur i bur och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett förbud mot användning av koldioxid i höga koncentrationer som metod för bedövning av grisar vid slakt fr.o.m. den 1 januari 2025 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att ta fram föreskrifter om slakt av uppfödda fiskar där koldioxidbedövning förbjuds, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur fler lantbruksdjur inom animalieproduktionen ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende under hela året och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att djurtransporter inom EU inte får överstiga fyra timmar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa förbud mot djurtransporter till länder utanför EU där djurvälståndet inte kan säkerställas genom att EU:s slaktförordning tillämpas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag som tydliggör att ansvarig myndighet har bemyndigande att specificera vilka arter som får hållas som sällskapsdjur och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag om att införa de åtgärder som presenterades i promemorian 2019:21 och som fastställer att katter ska id-märkas samt att märkningen ska vara obligatorisk och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att föreskrifter tas fram för hundavel som reglerar att hundavel på defekter inte tillåts samt att kontrollen av valpar vid försäljning skärps och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med kompletterande förslag på regelverk i djurskyddslagen som förhindrar att hundar med framavlade sjukdomar ska få bedömas i tävlingar och utställningar och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förbud bör införas mot att använda spö på hästar i frammaningssyfte och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd bör ges i uppdrag att föreslå vilka djur som bör finnas på en positiv lista över tillåtna djur på cirkus och tillkännager detta för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förbud mot grytanlagsprov bör införas i den nya djurskyddslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer, bör utarbeta en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälstånd och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten, Agenda 2030 och efterarbetet till Rio Plus 20, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1617 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda import av produkter från obedövad slakt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att importerade produkter från obedövad slakt, till dess ett importförbud finns på plats, ska märkas med en tydlig varningstext och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för ett förbud mot slakt utan bedövning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU, till dess att det finns ett förbud mot obedövad slakt inom hela unionen, ska verka för att produkter från djur som slaktats utan bedövning märks med en tydlig varningstext och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1732 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om det finns behov av en hårdare reglering i fråga om vissa avelsdjur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatoriska friskintyg inför parning avseende andningsorganen för alla trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kartläggning av trubbnosdjur med andningssvårigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett arbete för en aktiv konsumentupplysning om lidandet hos flera trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att registrera antalet opererade trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn för nya regleringar i syfte att minska lidandet hos trubbnosdjur och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda avel på hundar som genomgått korrigerande kirurgi i andningsvägarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1734 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för levnadsvillkoren inom kycklingindustrin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nolltolerans för rättsliga övertramp under slaktprocessen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1771 av Helena Antoni (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör få i uppdrag att se över rekommendationerna kring varroabehandling och dess mätmetoder i syfte att främja en långsiktigt hållbar biavel och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1820 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för Sverige att lyfta upp frågan om halalslaktat kött i EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att se till att det ska framgå med ännu större tydlighet på förpackningen om djuret verkligen har bedövats innan halalslakten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2123 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att daglig utevistelse med rörelsefrihet för hästar bör bli ett krav och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett minimikrav på antal timmar daglig utevistelse med rörelsefrihet bör införas för hästar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2239 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka arbetet och planeringen inför ett eventuellt utbrott av den afrikanska svinpesten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2495 av Elin Lundgren och Kristina Nilsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minskar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att de bör kunna utöva sitt naturliga beteende och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2555 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett kostnadstak för veterinärvård i enlighet med motionens intention och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2577 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registrering och id-märkning av katter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2601 av Sofia Westergren och Alexandra Anstrell (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rimligheten av det veterinärintyg som krävs för tävlande hästar internationellt och verka för att det tas bort på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2753 av Ann-Sofie Alm (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurskyddslagen och Jordbruksverkets rekommendationer behöver uppdateras gällande säkerhet för hund i bur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krocktester för hundburar bör standardiseras i Sverige men allra helst på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet för att få till stånd en global FN-deklaration om djurvälstånd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för ett förbud mot handel med levande vilda djur och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att få till stånd ett globalt regelverk mot rutinmässig användning av antibiotika i djurhållning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa sanktioner mot medlemsländer som bryter mot EU:s djurskyddslagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillse att medlemsländerna har rättigheter att provta djur vid införsel till landet för att förhindra att smittsamma sjukdomar sprids, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtta timmar ska vara absolut maxgräns för djurtransporter inom EU och att kravet ska omfatta alla transportslag samt tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att köttbranschen i hela EU bör övergå från transport och export av levande djur för slakt till transport och export av kött och slaktkroppar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla all pälsdjursfarmning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige konsekvent bör verka för att minimiregler för djurskydd införs på områden där det i dag saknas och att de höjs i de fall de är otillräckliga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheten med ansvar för djurskydd ska revidera samtliga djurskyddsföreskrifter så att de är i enlighet med ambitionerna i den nya djurskyddslagen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla djur ska ha rätt till utvistelse och bete i så stor utsträckning som väder och årstid medger det och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja att även kalvar av mjölkkras ska få dia kon i minst två månader efter födseln och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djur inte ska hållas permanent uppbundna eller permanent i bur och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att griskultingar inte bör få avvänjas från suggan förrän allra tidigast vid fyra veckors ålder och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hönor som hålls på frigång bör få större yta per höna att leva på än vad som är lagstadgat i dag och tillkännager detta för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att metoder som gör det möjligt att sortera ut ägg med tuppkycklingar i, så att dessa inte går vidare till kläckning, bör utvecklas och användas inom svensk värphönshållning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slaktkycklingproduktionen bör minska beläggningsgraden så att kycklingarna har tillgång till betydligt större utrymme och om att krav på olika typer av miljöberikningar bör införas och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppfödningen av slaktkycklingar bör ställa om till långsamväxande raser för mindre hälsoproblem och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontrollprogram inte ska kunna användas för att kompromissa bort viktiga djurskyddsparametrar såsom utrymmeskrav och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla minkfarmningen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bedövning av alla djur före slakt ska vara snabb och smärtfri och om att metoder som inte lever upp till detta, t.ex. nuvarande elbedövning av slaktkycklingar och koldioxidbedövning av grisar och fiskar, ska fasas ut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införliva alla djur som på något sätt påverkas av människan, oavsett om det är domesticerade sällskapsdjur, lantbruksdjur eller vilda djur, i en och samma djurskyddslag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2808 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra beteskravet för mjölkkor i lösdrift och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prövningen av djurhållande verksamhet bör koncentreras till färre miljöprövningsdelegationer och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att EU-reglerna mot svanskupering och antibiotikabehandling av friska djur upprätthålls i praktiken och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att svenska regler på djurskyddsområdet ska tjäna som vägledning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att godkänna kulgevärsmetoden för slakt på gård och tillkännager detta för regeringen.

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all förebyggande gruppbehandling av djur med antibiotika ska vara förbjuden och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det på EU-nivå ska införas en regel om att veterinärer inte får tjäna pengar på att förskriva antibiotika och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhandlingar genast bör genomföras på högsta politiska nivå i syfte att enas om nationella kvoter för mängden antibiotika som får ges till djur inom respektive land och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett internationellt vetenskapligt råd, motsvarande FN:s klimatpanel IPCC, bör inrättas för att ta fram bästa möjliga vetenskapliga underlag för vilka nivåer av antibiotikaanvändning som är hållbara för att vi ska kunna hålla mängden resistenta bakterier på en acceptabel nivå och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en tydlig övervakning och sammanställning av statistik över antibiotikaanvändningen på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige behöver fortsätta att verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur i syfte att stoppa smittor att komma in i landet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2892 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att privatisera distriktsveterinärverksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2917 av Ulrika Heie m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för ett globalt avtal för att hantera antibiotikaresistensen och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att EU inför effektivare kontroller för djurskydd och kraftigare sanktioner mot länder som bryter mot regelverket och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rättssäkerheten och tillämpningen av djurskyddslagens regelverk bör ses över och stärkas och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillämpningen av djurskyddslagen bör vara likvärdig runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna med att ha en organisation som sköter djurskyddskontrollerna i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det införs en generell och stark djurskyddslagstiftning på EU-nivå för att höja det gemensamma djurskyddet till minst svensk nivå, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3044 av Annicka Engblom och Ulrika Heindorff (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatorisk kameraövervakning på slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3181 av Linda Modig (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad rörlighet för veterinärer och annan bristpersonal inom djurhälsan i Norden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förebygga samt motverka utbredning av djursjukdomar i Sverige som leder till gruppbehandling med antibiotika och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka och förebygga behandling av grupper av friska djur med antibiotika i förebyggande syfte och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till att djurtransporter från EU:s medlemsländer till tredjeland ska följa EU:s regler samt att kraven på djurvälstånd bör beaktas även vid export till tredjeland, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU ska arbeta för bättre kontroller av transporter med levande djur till tredje land och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka djurskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3350 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om den svenska beteslagstiftningens påverkan på djurens välbefinnande och svenska bönders konkurrenskraft och lönsamhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3358 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska följa upp hur den nya djurskyddslagen har implementerats i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ett närmare samarbete mellan myndigheterna och branschen för att upptäcka brister i djurhållning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s nya förordning om veterinärmedicinska läkemedel ska följas upp systematiskt i syfte att säkerställa att den efterlevs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det införs djurskyddslagstiftning på EU-nivå som motsvarar det svenska djurskyddet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att djurskyddsarbetet inom samtliga EU:s medlemsstater ska förbättras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att Europeiska revisionsrättens granskning ska leda till åtgärder samt att verka för att revisionsrättens granskningar av djurskydd sker tätare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet kontroller av djurtransporter inom samtliga EU:s medlemsstater ska öka och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efterlevnaden av EU:s djurskyddsregler måste skärpas och att ett led i det arbetet innebär att tillförsäkra pålitliga data och statistik från medlemsländerna kring kontroller av djurtransporter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka kraftfullt för rätten att ställa krav på provtagning av levande djur som ska införas i Sverige i syfte att stoppa smittor och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att kött från djur som slaktats utan bedövning ska märkas

- vid import och försäljning i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att förbudet för svanskupering av grisar i EU efterlevs och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk journalföring på djur ska kunna skrivas på engelska och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurvårdare ska få utökade befogenheter och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det införs tätare kontroller löpande på cirkusar under en turnéplan och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en positiv lista över de djur som ska vara tillåtna att hålla på cirkus och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att EU ska motverka förekomsten av handel med vilda djur och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3383 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en djurbalk för såväl vilda som tama djur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en djurskyddsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3384 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det olagligt att hålla delfiner, späckhuggare och andra valar i fångenskap och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3387 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på vaccinering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på märkning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja ett TNR-inspirerat arbete och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3541 av Pål Jonson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka inom EU för att ta fram en strategi för minskad antibiotikaanvändning vid djurhållning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3584 av Cecilia Widegren (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för ett bra djurskydd och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja fortsatt forskning för bättre djurvård och djurhälsa, inte minst för att förbättra hovhälsan, och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3680 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra utbildningen av nämndledamöterna och i utbildningen lägga till fokus på alternativa metoder, etologi och etik och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de djurförsöksetiska nämnderna ska ha anställda handläggare som ska säkerställa att nämndens ledamöter har tillgång till kompletta och utförliga underlag vid beslutstillfället och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de djurförsöksetiska nämnderna också ska bestå av ledamöter med oberoende veterinärmedicinsk kompetens, etologisk kompetens, etisk kompetens och kompetens om 3R och djurförsöksfria forskningsmetoder och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut om godkännande av ansökningar ska kunna överklagas även av ledamöter från djurskyddsorganisationerna och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka dessa lekmäns position som officiella ombud för djuren och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurförsök som leder till större lidande än vad som angetts i den djurförsöksetiska ansökan bör avbrytas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Jordbruksverket i uppdrag att arbeta fram ett vägledande nationellt dokument för samtliga nämnder som förtydligar vad som gäller angående svårighetsgrad och ger riktlinjer för hur bedömning ska ske, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de forskare som sitter i de regionala nämnderna också ska representera/arbota med alternativa försöksmetoder och alltså då inte kan anses som jäviga i den etiska bedömningen utifrån att de själva använder eller står i nära relation till dem som använder försöksdjur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge djurskyddsrepresentanter/företrädare för alternativ till djurförsök fler platser i nämnderna för att uppnå ett jämnare diskussionsklimat (se Tjärnström et al. 2018; Röcklinsberg 2015) och därigenom motverka att brott mot legalitetsprincipen sker, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Jordbruksverket i uppdrag att arbeta fram en gemensam nationell policy för den s.k. harm-benefit-analysen så att det görs på samma sätt i alla nämnder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
14. Motioner som bereds förenklat		
2020/21:19	Richard Jomshof (SD)	1–3 och 5
2020/21:52	Monika Lövgren och Mikael Strandman (båda SD)	
2020/21:208	Michael Rubbestad (SD)	
2020/21:266	Markus Wiechel (SD)	
2020/21:384	Markus Wiechel m.fl. (SD)	2–4
2020/21:386	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–3
2020/21:650	Markus Wiechel m.fl. (SD)	4 och 5
2020/21:723	Yasmine Eriksson m.fl. (SD)	2–10, 12, 14, 17 och 19–24
2020/21:724	Staffan Eklöf m.fl. (SD)	28 och 50
2020/21:730	Staffan Eklöf m.fl. (SD)	1
2020/21:918	Richard Jomshof (SD)	2
2020/21:1050	Richard Jomshof (SD)	
2020/21:1169	Jan Ericson (M)	
2020/21:1315	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	11–13, 18 och 21
2020/21:1617	Angelica Lundberg m.fl. (SD)	4–7
2020/21:1732	Markus Wiechel (SD)	1–7
2020/21:1771	Helena Antoni (M)	
2020/21:1820	Sten Bergheden (M)	1 och 2
2020/21:2239	Sten Bergheden (M)	
2020/21:2577	Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M)	
2020/21:2764	Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP)	1, 3, 11 och 26
2020/21:2808	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	7, 17, 55, 56 och 58–62
2020/21:2892	Markus Wiechel (SD)	
2020/21:2917	Ulrika Heie m.fl. (C)	22, 28–30 och 32
2020/21:3273	Nina Lundström m.fl. (L)	16 och 20
2020/21:3350	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	31

2020/21:3358	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	6, 7, 12, 13 och 20
2020/21:3383	Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda 1 och 2 SD)	
2020/21:3384	Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)	
2020/21:3387	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–3
2020/21:3541	Pål Jonson (M)	
2020/21:3584	Cecilia Widegren (M)	2 och 10
2020/21:3680	Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP)	5